

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
W LISTOPADZIE 2014 R.**

Warszawa, 22 grudnia 2014 r.

Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Rynek pracy.....	5
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne.....	13
Ceny.....	17
Rolnictwo.....	25
Przemysł.....	30
Budownictwo.....	35
Budownictwo mieszkaniowe.....	37
Rynek wewnętrzny.....	39
Transport.....	42
Bilans płatniczy.....	44
Handel zagraniczny.....	46
Pieniądz.....	53
Budżet państwa.....	56

*

*

*

Wyniki finansowe ubezpieczycieli.....	60
Produkt krajowy brutto.....	63
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	70
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	72

Wstęp

Od IV kwartału 2013 r. obserwuje się umiarkowane, dość stabilne tempo wzrostu gospodarczego. Dynamika w poszczególnych obszarach gospodarki w kolejnych okresach była jednak zróżnicowana. W okresie październik–listopad br. produkcja sprzedana przemysłu ukształtowała się na poziomie tylko nieco wyższym niż przed rokiem, a produkcja budowlano-montażowa – obniżyła się. Sprzedaż detaliczna w okresie październik–listopad br. wzrosła w podobnym tempie jak w trzecim kwartale br., ale wolniejszym niż w I półroczu; słabsza niż w kolejnych trzech kwartałach br. była również dynamika sprzedaży usług w transporcie.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w okresie styczeń–listopad br. były tylko nieco wyższe niż przed rokiem. W kolejnych okresach ich dynamika stopniowo słabła i od lipca br. ceny konsumpcyjne kształtowały się na poziomie niższym niż rok wcześniej. Wpływał na to m.in. spadek cen żywności oraz cen w zakresie transportu. W okresie jedenastu miesięcy br. utrzymywał się zapoczątkowany w końcu 2012 r. spadek cen producentów w przemyśle i budownictwie w skali roku.

Przy wyższym niż przed rokiem wzroście przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw i niskiej inflacji, w okresie jedenastu miesięcy br. obserwowano wzrost w skali roku siły nabywczej płac. Nominalne i realne świadczenia emerytalno-rentowe w obu systemach były wyższe niż w okresie styczeń–listopad ub. roku, choć rosły wolniej niż wynagrodzenia. Lepiej niż przed rokiem kształtowała się sytuacja na rynku pracy – zatrudnienie nieco wzrosło (wobec spadku przed rokiem), a bezrobocie rejestrowane obniżyło się.

W listopadzie br. tempo wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku było wolniejsze niż w dwóch poprzednich miesiącach i wyniosło 0,3% (po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym – 0,2%). Zwiększyła się produkcja w przetwórstwie przemysłowym oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji, przy spadku w pozostałych sekcjach. Spośród głównych grupowań przemysłowych w największym stopniu wzrosła produkcja dóbr konsumpcyjnych trwałych. W okresie styczeń–listopad br. produkcja sprzedana przemysłu wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 3,0%. Produkcja budowlano-montażowa w listopadzie br., w drugim miesiącu z kolei, obniżyła się w skali roku (o 1,6%, a po wyeliminowaniu czynników sezonowych – o 1,1%). W okresie styczeń–listopad br. notowano wzrost o 3,1%, po głębokim spadku obserwowanym w analogicznym okresie ub. roku. Tempo wzrostu sprzedaży detalicznej w listopadzie było wolniejsze niż w poprzednich miesiącach i wyniosło 1,4%. W okresie styczeń–listopad br. sprzedaż zwiększyła się w skali roku o 4,2%.

Według badań koniunktury gospodarczej przeprowadzonych w grudniu br. wskazania dotyczące ogólnego klimatu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie oraz handlu detalicznym są gorsze niż przed miesiącem, na co wpływają m.in. czynniki o charakterze sezonowym. Przedsiębiorstwa działające w przetwórstwie przemysłowym oceniają koniunkturę nieznacznie negatywnie (wobec pozytywnych ocen w poprzednich jedenastu miesiącach). Niekorzystne, po pozytywnych w listopadzie, są oceny bieżącej sytuacji finansowej, portfela zamówień oraz produkcji, a prognozy w tych obszarach są bardziej negatywne. Pogorszyły się pesymistyczne oceny koniunktury formułowane przez jednostki prowadzące działalność budowlaną. Bardziej niekorzystnie

niż przed miesiącem postrzegają one bieżącą i przyszłą sytuację finansową, portfel zamówień oraz produkcję. W handlu detalicznym ogólny klimat koniunktury oceniany jest nieznacznie pesymistycznie, gorzej niż w listopadzie br. Przewidywania w zakresie popytu na towary oraz diagnozy i prognozy sprzedaży i sytuacji finansowej są niekorzystne, gorsze od zgłaszanych przed miesiącem. Przedsiębiorstwa z tych sekcji zapowiadają dalsze redukcje zatrudnienia (najbardziej znaczące w budownictwie), jak również spadek cen (który w budownictwie i przetwórstwie przemysłowym może być nieco większy niż przed miesiącem). W grudniu br. poprawiły się natomiast nastroje konsumenckie – zarówno bieżący jak i wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej są mniej pesymistyczne niż przed miesiącem.

Na rynku pracy w listopadzie br. utrzymywały się pozytywne tendencje. Wzrost przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku był nieco szybszy niż w poprzednich miesiącach. W okresie jedenastu miesięcy br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło w skali roku o 0,6%. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu listopada br. wyniosła 11,4% (o 1,8 p.proc. mniej niż rok wcześniej). Według wyników badania popytu na pracę, w okresie trzech kwartałów br. utworzono więcej miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku, na co wpłynął głównie wzrost odnotowany w III kwartale br. Znacznie zmniejszyła się liczba zlikwidowanych miejsc pracy.

W listopadzie br. spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku był zbliżony do obserwowanego przed miesiącem. W większym stopniu niż w październiku obniżyły się ceny towarów i usług związanych z transportem oraz żywności i napojów bezalkoholowych. Po spadku w poprzednim miesiącu, wzrosły ceny w zakresie łączności. W okresie styczeń–listopad br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych były o 0,1% wyższe niż przed rokiem. W kolejnych miesiącach utrzymywał się spadek cen producentów w przemyśle i budownictwie.

Na rynku rolnym w listopadzie br. ceny większości produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego były niższe niż przed rokiem. Wynikowy szacunek przeprowadzony w listopadzie br. potwierdza, że w bieżącym roku zbiory zbóż ogółem były większe od ubiegłorocznych i w porównaniu ze średnią z lat 2006–2010. Wyższe niż w 2013 r. i od średnich z wielolecia były również zbiory rzepaku i rzepiku, buraków cukrowych, warzyw gruntowych i owoców z drzew. Zbiory ziemniaków był większe niż przed rokiem, ale mniejsze od średniej z wielolecia. Zbiory owoców jagodowych były niższe niż przed rokiem, ale wyższe od średniej z lat 2006–2010.

Wzrost obrotów towarowych handlu zagranicznego (wyrażonych w złotych) w okresie styczeń–październik br. był wolniejszy niż w I półroczu br. Eksport zwiększył się w podobnej skali jak import. Ujemne saldo obrotów pogłębiło się w porównaniu z notowanym przed rokiem. Wzrosła wartość wymiany z krajami rozwiniętymi, w tym krajami UE oraz z krajami rozwijającymi się, natomiast obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – zwłaszcza eksport – były niższe niż przed rokiem. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–wrzesień br. kształtował się korzystniej niż przed rokiem (104,2 wobec 101,9), na co wpłynął spadek cen towarów importowanych.

Dochody budżetu państwa w okresie styczeń–listopad br. wyniosły 260,3 mld zł (tj. 93,7% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2014 r.), a wydatki – 285,1 mld zł (odpowiednio 87,6%). Deficyt ukształtował się na poziomie 24,8 mld zł, co stanowiło 52,1% planu.

Rynek pracy

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się powyżej poziomu sprzed roku, kiedy notowano spadek. W listopadzie br. wzrost zatrudnienia był nieznacznie szybszy niż w poprzednich miesiącach. Stopa bezrobocia rejestrowanego, po stopniowym spadku obserwowanym od początku roku, w listopadzie br. zwiększyła się w skali miesiąca. Wzrost ten był jednak znacznie mniejszy niż zwykle o tej porze roku. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku stopa bezrobocia była nadal niższa. Mniej niż w listopadzie ub. roku było nowo zarejestrowanych bezrobotnych, więcej – wykreślonych z rejestrów bezrobotnych, w tym z tytułu podjęcia pracy.

Według wyników badania popytu na pracę, w okresie trzech kwartałów br. utworzono więcej miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku, na co wpłynął głównie wzrost ich liczby w III kwartale br. Mniejsza niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku była skala likwidacji miejsc pracy.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–listopad br. wyniosło 5524,3 tys. osób i było o 0,6% wyższe w skali roku (przed rokiem obserwowano spadek o 1,0%).

W listopadzie br. przeciętne zatrudnienie ukształtowało się na poziomie 5550,8 tys. osób i było o 0,9% większe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 0,8% w październiku br. i wzrostu o 0,1% w listopadzie ub. roku). Zwiększyło się przeciętne zatrudnienie m.in. w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,4%), informacji i komunikacji (o 3,8%), przetwórstwie przemysłowym (o 2,5%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 2,2%) i obsłudze rynku nieruchomości (o 1,7%). Spadek utrzymał się w górnictwie i wydobywaniu (o 7,4%), budownictwie (o 7,0%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 6,0%).

---

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

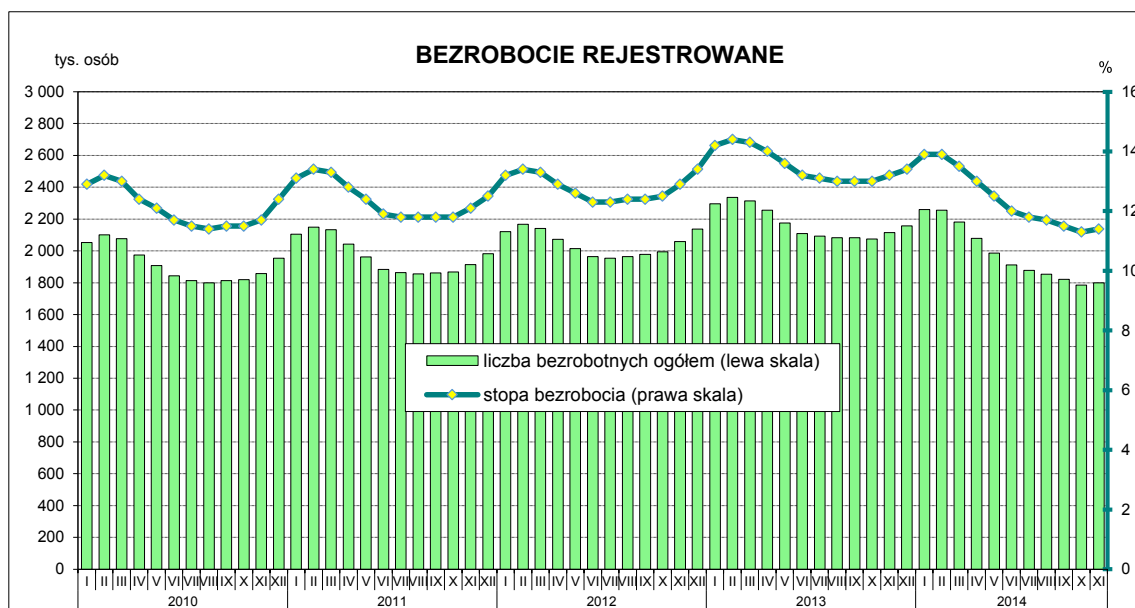
Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2014		2013		2014	
	XI		I-XI			
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w tys.	
Sektor przedsiębiorstw	5550,8	100,9	100,1	99,0	100,6	5524,3
w tym:						
Przemysł	2486,1	101,3	99,8	99,0	101,0	2471,3
górnictwo i wydobywanie	153,0	92,6	97,5	98,6	93,6	157,5
przetwórstwo przemysłowe	2090,3	102,5	100,2	99,2	102,0	2069,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	125,7	94,0	94,6	94,1	94,4	128,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	117,1	102,2	103,6	102,5	102,5	116,3
Budownictwo	404,9	93,0	93,3	91,2	92,2	408,9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1133,6	101,5	100,5	99,4	101,3	1128,4
Transport i gospodarka magazynowa	485,3	100,8	100,6	100,4	100,0	483,9
Zakwaterowanie i gastronomia	108,0	101,3	98,8	98,1	98,7	108,1
Informacja i komunikacja	183,2	103,8	102,9	102,1	103,1	180,2
Obsługa rynku nieruchomości	95,0	101,7	97,3	96,6	101,9	95,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a ..	185,4	106,4	104,0	101,5	107,2	183,2
Administrowanie i działalność wspierająca	334,4	101,5	106,5	104,3	102,6	329,3

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu w listopadzie br. wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku notowano w przedsiębiorstwach zajmujących się m.in. produkcją mebli (o 7,3%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 4,3%), produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 4,1%), produkcją wyrobów z metali (o 3,3%) oraz transportem lądowym i rurociągowym (o 3,1%). Zmniejszyło się zatrudnienie w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 10,9%), budowie budynków (o 10,1%), budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,0%), produkcji odzieży (o 4,6%), robotach budowlanych specjalistycznych (o 4,2%), handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 3,2%).

W końcu listopada br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 1799,5 tys. i zwiększyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 0,8% (tj. o 14,7 tys. osób), ale była znacznie niższa niż przed rokiem – o 15,0% (tj. o 316,5 tys.). **Stopa bezrobocia** rejestrowanego wyniosła 11,4%, tj. była wyższa o 0,1 p.proc. niż przed miesiącem, ale niższa o 1,8 p.proc. niż w końcu listopada ub. roku.

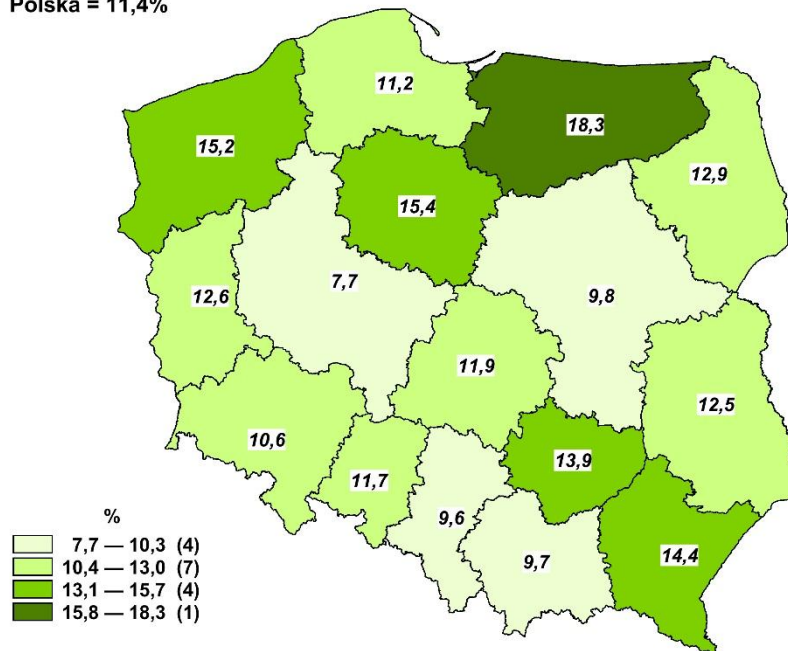

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 7,7% w wielkopolskim do 18,3% w warmińsko-mazurskim. W ujęciu miesięcznym zwiększyła się w województwach: lubelskim (o 0,3 p.proc.), podkarpackim i warmińsko-mazurskim (po 0,2 p.proc.) oraz kujawsko-pomorskim, łódzkim, małopolskim, podlaskim, pomorskim i zachodniopomorskim (po 0,1 p.proc.). W pozostałych województwach stopa bezrobocia pozostała na niezmiennym poziomie. W porównaniu z listopadem ub. roku stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich województwach, najbardziej w warmińsko-mazurskim (o 2,8 p.proc.), lubuskim (o 2,7 p.proc.), dolnośląskim i kujawsko-pomorskim (po 2,4 p.proc.), a najmniej – w mazowieckim (o 1,2 p.proc.), lubelskim i śląskim (po 1,5 p.proc.).

W końcu listopada br. w **strukturze bezrobotnych zarejestrowanych** udział kobiet wyniósł 52,0% i był o 0,3 p.proc. większy niż przed rokiem. Zwiększył się również udział osób wcześniej pracujących (o 0,9 p.proc. do 82,3%, w tym osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy stanowiły 6,4% wobec 6,5% w końcu listopada ub. roku) oraz udział osób bez prawa do zasiłku (o 0,8 p.proc. do 87,2%). Obniżył się natomiast odsetek absolwentów (o 0,9 p.proc. do 4,7%).

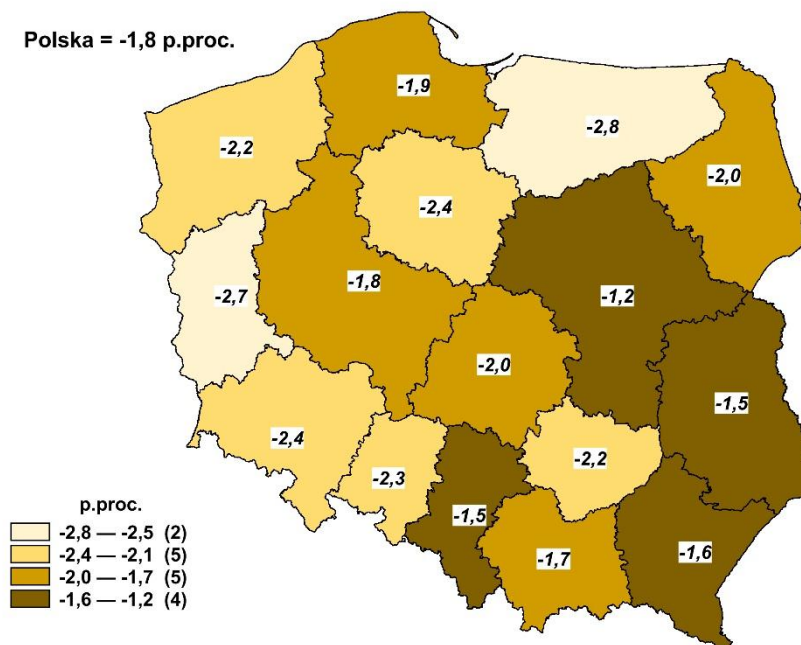
STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Stan w końcu listopada 2014 r.

Polska = 11,4%

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Listopad 2014 r. do listopada 2013 r.

Polska = -1,8 p.proc.

W końcu listopada br. liczba osób długotrwale bezrobotnych² stanowiła 58,1% bezrobotnych zarejestrowanych ogółem, tj. o 4,7 p.proc. więcej niż przed rokiem. Zwiększył się również odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,7 p.proc. do 25,7%), odsetek osób bezrobotnych niepełnosprawnych (o 0,6 p.proc. do 6,0%), osób bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,5 p.proc. do 9,9%) oraz osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 0,3 p.proc. do 30,3%). Zmniejszył się jedynie odsetek osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia (o 2,0 p.proc. do 16,9%). Liczba bezrobotnych spadła w skali roku we wszystkich wymienionych kategoriach. Najbardziej obniżyła się liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 24,2%).

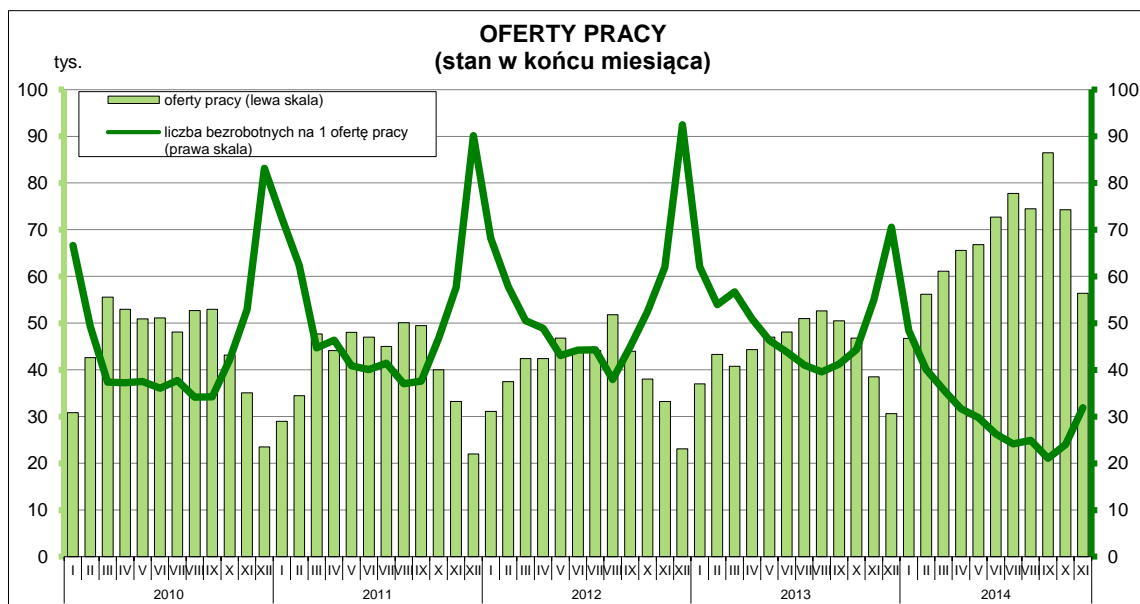
W listopadzie br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 213,2 tys. osób i była niższa niż przed miesiącem – o 8,2% oraz niż przed rokiem – o 7,2%. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w porównaniu z notowanym przed rokiem o 1,9 p.proc. do 84,6%. Wzrósł również udział osób zamieszkałych na wsi (o 0,3 p.proc. do 43,4%). Zmniejszył się natomiast odsetek absolwentów (o 1,1 p.proc. do 8,3%), osób dotychczas niepracujących (o 0,4 p.proc. do 18,5%) oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,3 p.proc. do 4,6%).

Z ewidencji bezrobotnych w listopadzie br. **skreślono** 198,4 tys. osób, tj. o 26,4% mniej niż przed miesiącem, ale o 5,0% więcej niż przed rokiem. Główną przyczynę wyrejestrowania z ewidencji nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 96,8 tys. osób (tj. o 0,4% mniej niż przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się wobec obserwowanego przed rokiem o 2,6 p.proc. do 48,8%. Mniej osób niż w listopadzie ub. roku podjęło pracę niesubsydiowaną (82,5 tys. osób wobec 88,8 tys.), a więcej osób – pracę subsydiowaną (14,3 tys. wobec 8,4 tys.). Zwiększył się odsetek osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 2,7 p.proc. do 8,1%) oraz osób wyrejestrowanych, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,1 p.proc. do 5,0%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 0,4 p.proc. do 28,0%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe (o 0,1 p.proc. do 1,1%).

---

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

W listopadzie br. do urzędów pracy zgłoszono 69,1 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 29,5% mniej niż przed miesiącem, ale o 24,0% więcej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 10,1% ogółu ofert (wobec 12,9% w październiku br. i 12,1% przed rokiem). W końcu listopada br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 33,8% ogółu ofert (wobec 31,4% przed miesiącem i 25,8% w listopadzie ub. roku).

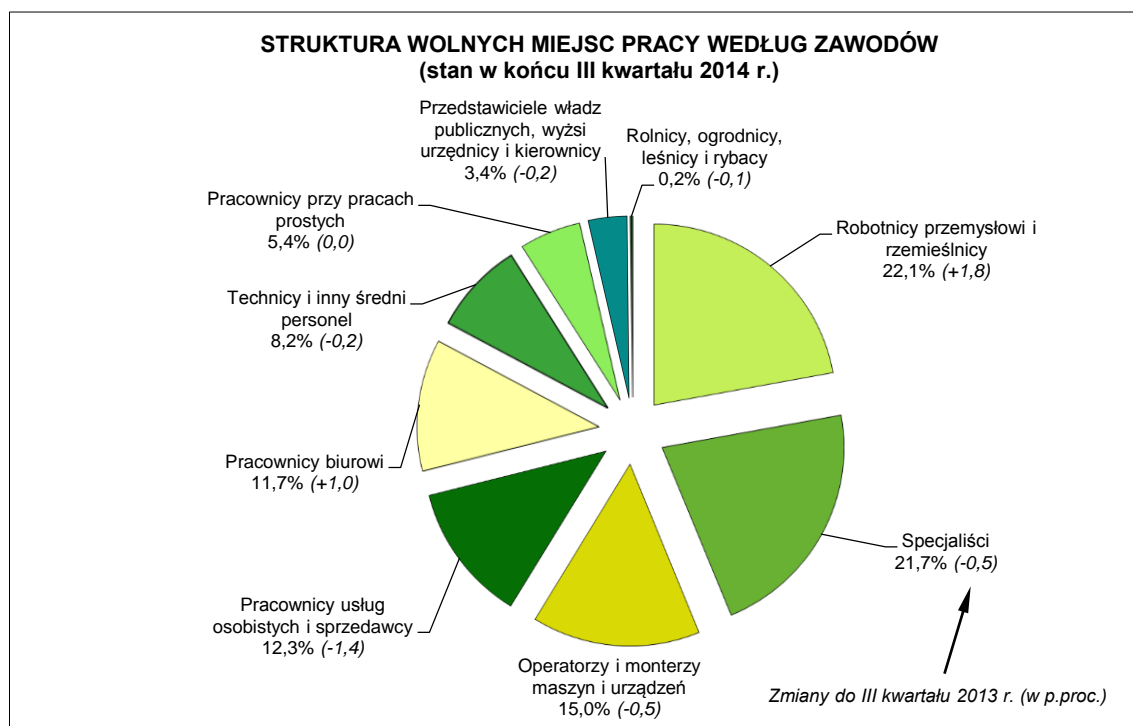
W listopadzie br. w ramach zwolnień grupowych pracodawcy zadeklarowali zwolnienie większej niż przed miesiącem i przed rokiem liczby pracowników – 61 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 3,5 tys. pracowników, w tym 0,9 tys. osób z sektora publicznego (przed miesiącem odpowiednio 77 zakładów, 3,1 tys. pracowników, w tym 1,6 tys. osób z sektora publicznego, a przed rokiem 71 zakładów, 3,2 tys. pracowników, w tym 0,2 tys. osób z sektora publicznego).

Według wyników kwartalnego badania **popytu na pracę**, w końcu III kwartału br. liczba **wolnych miejsc pracy** wyniosła 60,1 tys. i była o 31,8% wyższa niż przed rokiem. Wolnymi miejscami pracy dysponowało 24,0 tys. podmiotów (tj. 3,8% badanych jednostek) wobec 17,6 tys. podmiotów (tj. 3,0% badanych jednostek) przed rokiem. Wzrost liczby wolnych miejsc pracy odnotowano we wszystkich podmiotach według klas wielkości: w jednostkach o liczbie pracujących 10–49 osób o 52,6%, powyżej 49 osób – o 31,0%, a w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 18,8%. W porównaniu z sytuacją sprzed roku, w strukturze wolnych miejsc pracy według sekcji najbardziej zwiększył się udział handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 1,6 p.proc. do 18,2%), transportu i gospodarki magazynowej oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (po 1,4 p.proc.

³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

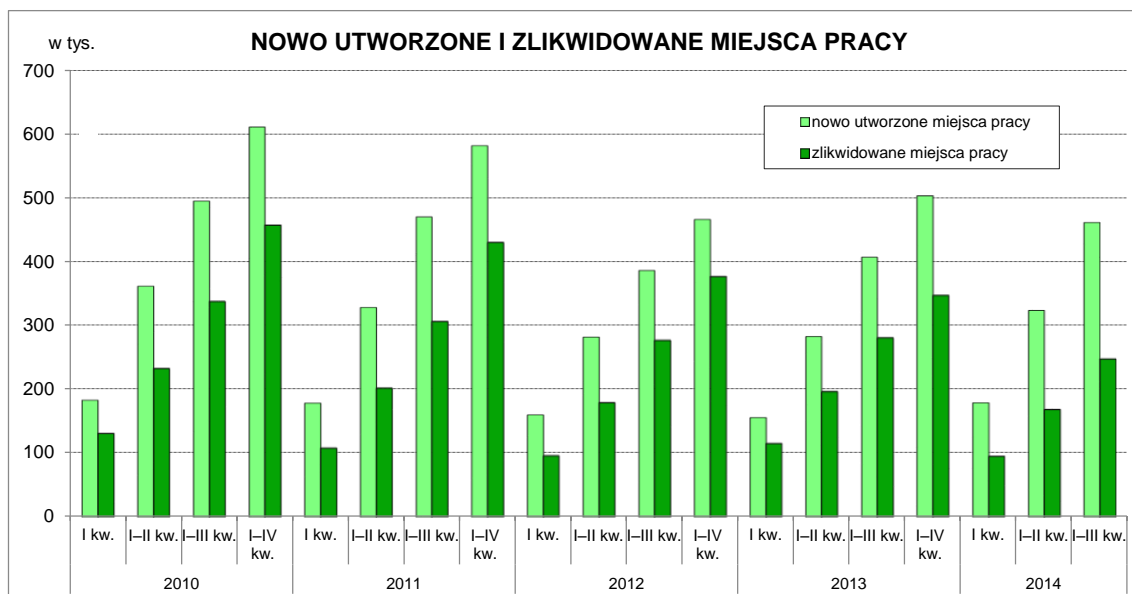
do odpowiednio 8,1% i 3,4%), zakwaterowania i gastronomii oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (po 1,0 p.proc. do odpowiednio 5,0% i 6,9%). Obniżył się natomiast odsetek wolnych miejsc pracy w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 1,6 p.proc. do 3,0%), budownictwie oraz informacji i komunikacji (po 1,5 p.proc. do odpowiednio 9,1% i 7,5%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,4 p.proc. do 2,8%).

W strukturze wolnych miejsc pracy według zawodów, w porównaniu z końcem III kwartału ub. roku, wzrósł udział wolnych miejsc pracy przeznaczonych dla robotników przemysłowych i rzemieślników (o 1,8 p.proc. do 22,1%) oraz pracowników biurowych (o 1,0 p.proc. do 11,7%). Zmniejszył się natomiast odsetek wolnych miejsc pracy m.in. dla pracowników usług osobistych i sprzedawców (o 1,4 p.proc. do 12,3%), a także specjalistów oraz operatorów i monterów maszyn i urządzeń (po 0,5 p.proc. do odpowiednio 21,7% i 15,0%).

W okresie dziewięciu miesięcy br. **utworzono 460,8 tys. nowych miejsc pracy**, tj. o 13,5% więcej niż przed rokiem. Więcej miejsc pracy niż w okresie trzech kwartałów ub. roku utworzono we wszystkich klasach wielkości podmiotów: w jednostkach średnich – o 20,1%, małych – o 13,7% i dużych – o 6,6%. W ogólnej liczbie nowych miejsc pracy zwiększył się udział stanowisk utworzonych m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,4 p.proc. do 25,0%), zakwaterowaniu i gastronomii oraz edukacji (po 0,4 p.proc. do odpowiednio 4,5% i 5,2%), a zmniejszył się – m.in. w budownictwie oraz opiece zdrowotnej i opiece społecznej (po 0,7 p.proc. do 13,7% i 2,5%).

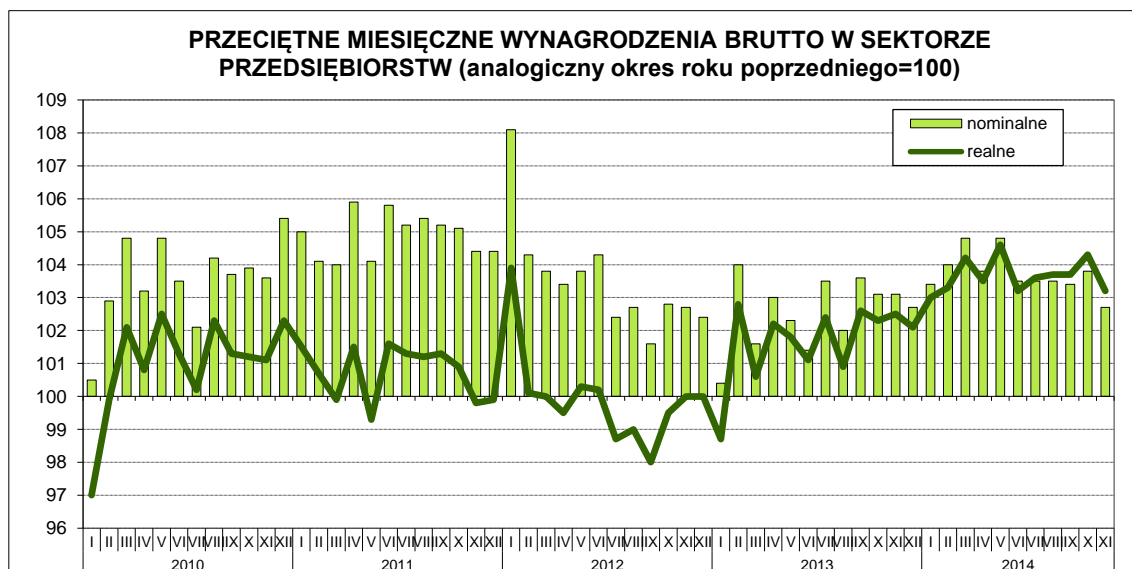
Spośród nowo utworzonych miejsc pracy w końcu III kwartału br. wolnych było 14,0 tys. miejsc – najczęściej w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (22,5%), przetwórstwie przemysłowym (18,9%), informacji i komunikacji (14,1%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (9,1%).

W okresie styczeń–wrzesień br. **zlikwidowano** 248,1 tys. miejsc pracy, tj. o 11,5% mniej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, po spadku o 17,5% w I kwartale br. i o 14,4% w I półroczu br. Skala likwidacji miejsc pracy była mniejsza niż przed rokiem w jednostkach dużych (o 17,5%), średnich (o 10,1%) i małych (o 7,0%). W strukturze zlikwidowanych miejsc pracy ogółem według sekcji zmniejszył się odsetek miejsc zlikwidowanych m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej oraz opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (po 0,7 p.proc. do odpowiednio 5,8% i 2,1%). Zwiększył się natomiast udział miejsc zlikwidowanych m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,8 p.proc. do 6,3%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 1,3 p.proc. do 6,1%).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W listopadzie br. wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku był najmniejszy od początku roku i słabszy niż przed rokiem. Pomimo utrzymującego się spadku cen towarów i usług konsumpcyjnych wolniej niż w poprzednich miesiącach wzrosła siła nabywcza płac. Przeciętne miesięczne nominalne i realne emerytury i renty w obu systemach w listopadzie br. rosły w tempie szybszym niż obserwowane w październiku br. W okresie styczeń–listopad br. wzrost przeciętnych miesięcznych nominalnych i realnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw był wyraźnie wyższy niż przed rokiem, a emerytur i rent w obu systemach – znacznie słabszy.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁴ w listopadzie br. wyniosło 4004,80 zł i było wyższe niż przed rokiem o 2,7% (wobec wzrostu w październiku br. o 3,8% i w listopadzie ub. roku – o 3,1%). Przeciętne płace wzrosły w większości sekcji o znaczącym udziale w zatrudnieniu, najbardziej w administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,4%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 4,3%), budownictwie (o 4,0%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 3,9%). Niższe niż przed rokiem były płace w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,8%, co było wynikiem niższych niż w ubiegłym roku przyznanych nagród) oraz górnictwie i wydobywaniu (o 1,3%, w związku z przesunięciem terminu wypłat nagród). Spośród działów o znaczącym udziale

⁴ W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

w zatrudnieniu wynagrodzenia wzrosły m.in. w budowie budynków (o 7,0%), produkcji odzieży (o 5,4%) oraz handlu detalicznym (o 4,9%). Spadek wynagrodzeń obserwowano w dziale wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego – o 0,2% (wobec wzrostu o 8,9% przed rokiem), co było wynikiem przesunięcia terminu wypłat nagród.

W okresie styczeń–listopad br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3950,88 zł i było o 4,0% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem zanotowano wzrost o 2,8%). Wynagrodzenia zwiększyły się we wszystkich sekcjach, najbardziej w informacji i komunikacji (o 6,5%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,4%), budownictwie (o 4,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 4,3%). Obserwowano wzrost we wszystkich działach o znaczącym udziale w zatrudnieniu, najwyższy – m.in. w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 5,5%), produkcji mebli (o 5,4%), produkcji wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 5,2%) oraz handlu hurtowym (o 5,0%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2014		2013		2014	
	XI		I–XI			
	w zł	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w zł	
Sektor przedsiębiorstw	4004,80	102,7	103,1	102,8	104,0	3950,88
w tym:						
Przemysł	4148,24	101,1	103,6	103,2	103,3	4035,05
górnictwo i wydobywanie	7846,85	98,7	105,4	101,5	102,2	6396,10
przetwórstwo przemysłowe	3751,93	103,0	104,0	103,5	104,3	3731,10
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	6521,08	98,2	103,5	105,6	103,2	6250,22
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	3844,02	102,2	101,2	102,2	103,0	3801,00
Budownictwo	3939,98	104,0	101,1	100,8	104,4	3871,57
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3556,06	104,3	103,0	102,3	103,9	3546,55
Transport i gospodarka magazynowa	3827,52	103,4	103,3	102,2	103,9	3733,58
Zakwaterowanie i gastronomia	2713,73	102,5	105,6	105,4	104,0	2761,83
Informacja i komunikacja	6846,72	103,3	102,4	102,8	106,5	7118,46
Obsługa rynku nieruchomości	4170,70	103,9	103,4	104,2	103,7	4120,01
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a ...	5629,09	102,8	102,8	103,1	103,9	5727,09
Administrowanie i działalność wspierająca	2728,13	105,4	103,2	105,2	105,4	2745,27

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

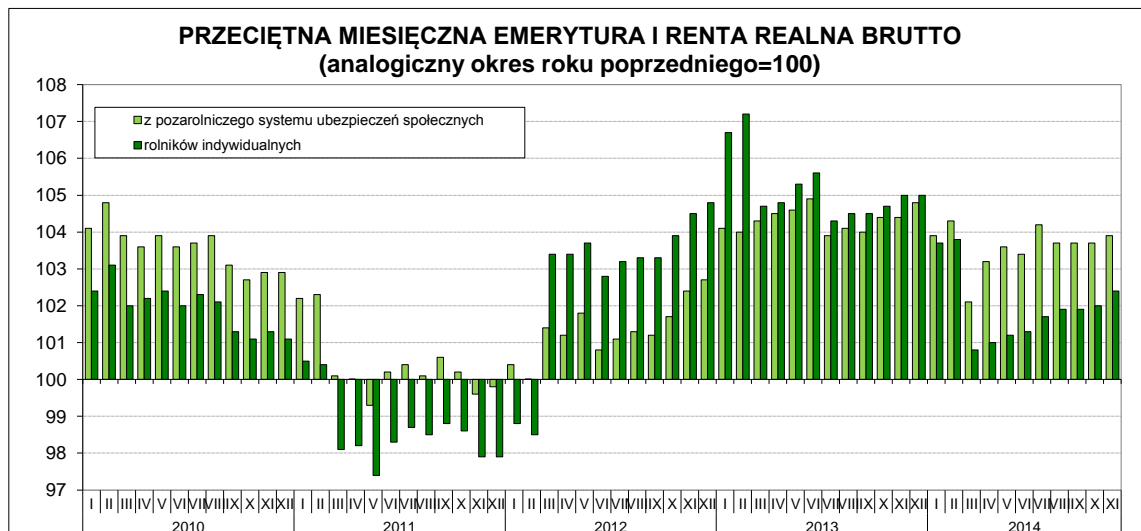
Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–listopad br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 4,6% (przed rokiem odnotowano wzrost o 1,8%).

W listopadzie br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** była wyższa niż przed rokiem o 3,2% (wobec wzrostu w październiku br. – o 4,3% oraz w listopadzie ub. roku – o 2,5%). W okresie jedenastu miesięcy br. płaca realna brutto była wyższa niż przed rokiem o 3,9%.

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	XI 2014		I-XI 2014			
	w tys.	XI 2013=100	w zł	XI 2013=100	w zł	I-XI 2013=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.....	7659,9	99,7	1999,61	103,1	1990,08	103,7
emerytury	5257,6	100,4	2122,80	103,1	2116,45	103,8
renty z tytułu niezdolności do pracy	1050,6	96,0	1586,12	102,5	1580,47	103,3
renty rodzinne	1351,7	100,1	1841,81	102,4	1825,44	103,0
Emerytury i renty rolników indywidualnych.....	1200,1	97,4	1141,27	101,6	1144,67	102,1

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w listopadzie br. była o 3,1% większa niż przed rokiem i wyniosła 1999,61 zł. W okresie styczeń–listopad br. ukształtowała się ona na poziomie 1990,08 zł, tj. o 3,7% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto w systemie pracowniczym w listopadzie br. zwiększyła się w skali roku o 3,9%, natomiast w okresie styczeń–listopad br. – wzrosła odpowiednio o 3,6%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w listopadzie br. ukształtowała się na poziomie 1141,27 zł i wzrosła w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku o 1,6%. W okresie styczeń–listopad br. wyniosła ona 1144,67 zł, tj. o 2,1% więcej niż przed rokiem. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w listopadzie br. była wyższa niż przed rokiem o 2,4%, a w okresie styczeń–listopad br. – większa odpowiednio o 2,0%.

Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–listopad br. 2155,1 mln zł, tj. o 19,3% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. wypłacono bezrobotnym 167,8 mln zł, tj. o 1,1% mniej niż w październiku br. oraz o 17,3% mniej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** wyniosła w listopadzie br. 194,6 mln zł, tj. wzrosła w skali roku o 4,1% (przy spadku w skali miesiąca o 0,7%). W okresie styczeń–listopad br. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 2179,2 mln zł, tj. o 13,6% większą niż przed rokiem.

W listopadzie br. zrealizowano 11,6 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 9,2 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 27,2 mln zł i była o 31,4% większa niż przed rokiem. W okresie styczeń–listopad br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 272,9 mln zł (wzrost o 33,2% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku). Przeciętna liczba osób pobierających świadczenia z tego źródła wyniosła w tym okresie 10,6 tys. (wobec 8,2 tys. przed rokiem).

Ceny

W listopadzie br. obserwowano podobny jak przed miesiącem spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku. W większym stopniu niż w październiku br. obniżyły się ceny żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z transportem. Po spadku przed miesiącem, wzrosły natomiast ceny towarów i usług w zakresie łączności. W okresie styczeń–listopad br. ceny konsumpcyjne były nieznacznie wyższe niż przed rokiem. W listopadzie br. spadek cen producentów w przemyśle pogłębił się, natomiast cen produkcji budowlano-montażowej był podobny jak przed miesiącem.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w listopadzie br. były o 0,5% niższe niż **przed miesiącem**. Spadek cen notowano w większości sekcji, w tym w przetwórstwie przemysłowym (o 0,6%), górnictwie i wydobywaniu (o 0,3%) oraz dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 0,1%). Nieznacznie wyższe były natomiast ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,1%). Spośród działów przetwórstwa przemysłowego niższe niż przed miesiącem były ceny m.in. produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 5,2%), artykułów spożywczych oraz metali (po 0,5%). Obniżono ceny produkcji mebli (o 0,4%), a także pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, chemikaliów i wyrobów chemicznych, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych oraz papieru i wyrobów z papieru (po 0,3%). Spadek cen notowano również w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, maszyn i urządzeń (po 0,2%) oraz urządzeń elektrycznych (o 0,1%). Na zbliżonym poziomie do notowanego przed miesiącem ukształtowały się ceny produkcji wyrobów z metali. Wzrosły natomiast ceny m.in. produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 0,1%), napojów (o 0,2%) oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 0,6%).

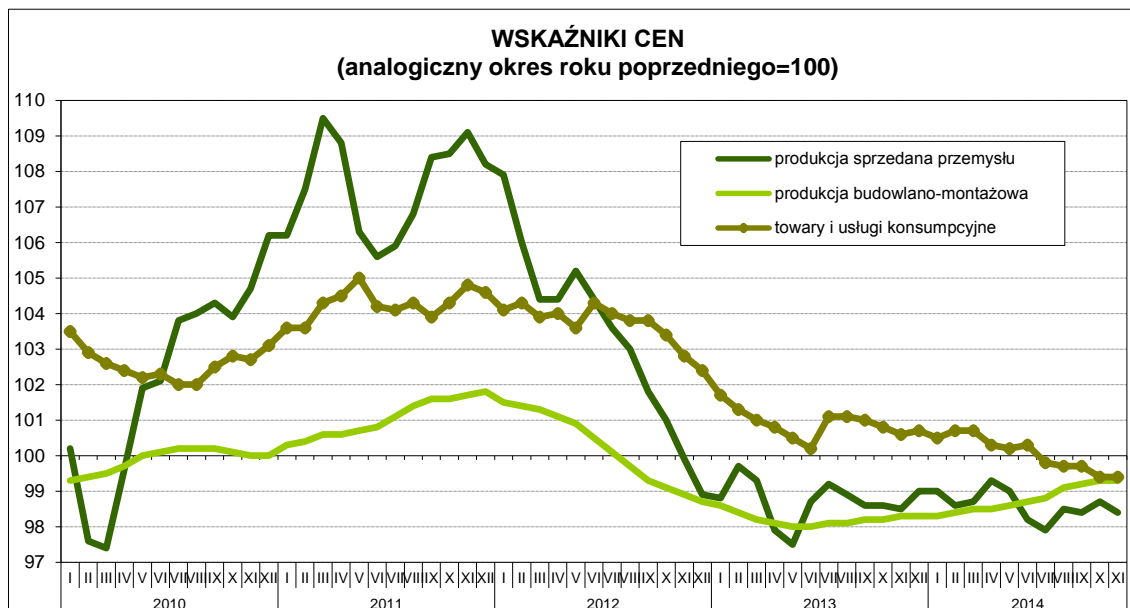
Ceny produkcji sprzedanej przemysłu w listopadzie br. były niższe **niż przed rokiem** o 1,6% (wobec spadku o 1,3% w październiku br.). Obniżyły się ceny w sekcjach przetwórstwo przemysłowe (o 2,0%) oraz górnictwo i wydobywanie (o 1,0%). Wyższe niż przed rokiem były natomiast ceny w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,3%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 1,5%). W przetwórstwie przemysłowym obniżono ceny m.in. produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 11,0%), artykułów spożywczych (o 3,6%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,4%), urządzeń elektrycznych (o 1,6%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 1,5%), wyrobów z metali (o 1,2%), a także maszyn i urządzeń oraz papieru i wyrobów z papieru (po 0,9%). Niższe były również ceny produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz mebli (po 0,6%), a także wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 0,4%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 0,2%) oraz napojów

(o 0,1%). Wzrosły natomiast ceny produkcji m.in. chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 0,7%) oraz metali (o 1,0%).

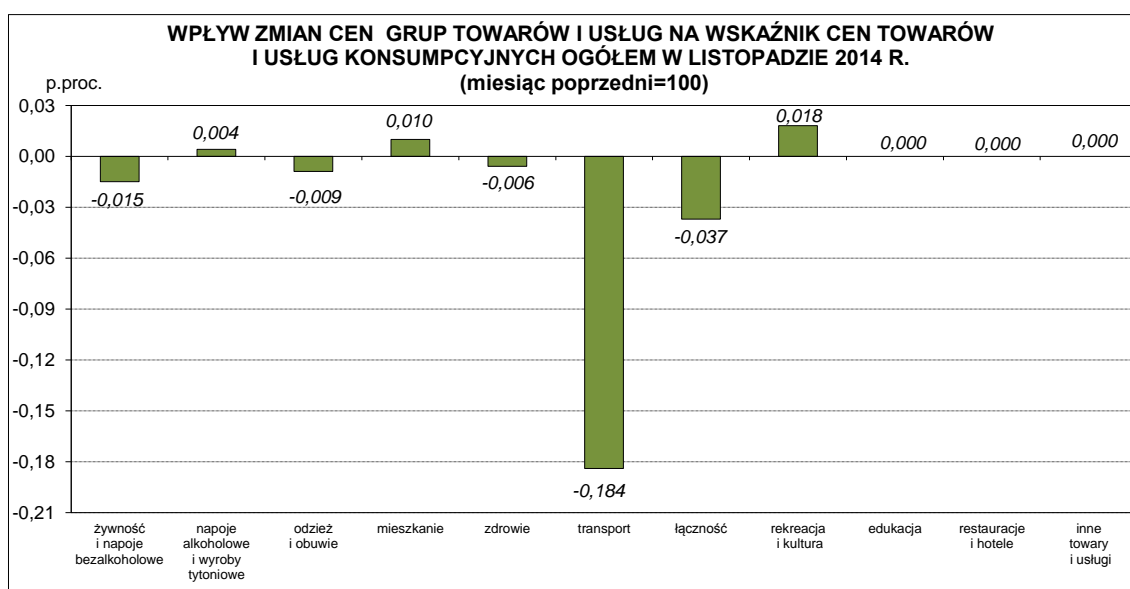
Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** w listopadzie br. były niższe niż przed rokiem o 0,7%, natomiast w porównaniu z poprzednim miesiącem spadły o 0,1%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2013	Grudzień roku poprzedniego=100					
XI	99,1	91,0	99,7	98,4	101,5	98,4
2014						
XI	98,5	99,8	98,1	101,3	101,5	99,3
2013	Miesiąc poprzedni=100					
XI	99,7	99,6	99,7	100,0	100,0	99,9
XII	99,9	99,2	100,0	100,0	100,0	99,9
2014						
I	100,0	100,7	99,9	100,5	100,7	99,8
II	99,9	99,1	99,9	100,1	99,9	99,8
III	99,8	97,7	99,8	100,1	100,3	99,9
IV	99,8	99,3	99,8	100,2	99,8	99,9
V	99,8	100,7	99,8	100,0	100,3	100,0
VI	99,9	99,6	99,9	100,1	99,9	100,0
VII	99,9	102,3	99,8	100,1	100,3	100,0
VIII	100,3	99,8	100,3	100,0	100,1	100,0
IX	100,0	100,5	100,0	100,1	100,5	100,0
X	99,6	100,5	99,5	100,0	99,8	100,0
XI	99,5	99,7	99,4	100,1	99,9	99,9
2013	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
XI	98,5	90,0	99,0	98,4	101,7	98,3
I-XI	98,7	89,6	99,1	99,5	101,6	98,2
XII	99,0	90,3	99,7	98,4	101,5	98,3
2014						
I	99,0	92,1	99,3	100,6	100,9	98,3
II	98,6	90,8	98,8	100,8	100,7	98,4
III	98,7	90,2	98,9	100,9	100,9	98,5
IV	99,3	93,2	99,3	101,1	100,8	98,5
V	99,0	93,9	99,0	101,0	100,9	98,6
VI	98,2	94,7	98,0	101,0	101,0	98,7
VII	97,9	97,9	97,5	101,1	101,3	98,8
VIII	98,5	97,6	98,2	101,1	101,5	99,1
IX	98,4	97,9	98,1	101,2	101,6	99,2
X	98,7	98,8	98,3	101,2	101,6	99,3
XI	98,4	99,0	98,0	101,3	101,5	99,3
I-XI	98,6	95,0	98,5	101,0	101,2	98,8

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie br. były o 0,2% niższe niż przed miesiącem. Spadki cen towarów i usług w zakresie transportu, łączności oraz żywności i napojów bezalkoholowych wpłynęły na obniżenie wskaźnika cen ogółem odpowiednio o 0,18 p.proc., 0,04 p.proc. i 0,02 p.proc. Wzrosty cen towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem wpłynęły na zwiększenie wskaźnika cen konsumpcyjnych odpowiednio o 0,02 p.proc. i o 0,01 p.proc.

W porównaniu z **poprzednim miesiącem** ceny żywności i napojów bezalkoholowych w listopadzie br. spadły o 0,1%. Mniej niż przed miesiącem konsumenci płacili za cukier (o 3,2%), owoce (o 2,4%), mąkę pszenną (o 1,1%), ryż (o 1,0%), oleje i tłuszcze (o 0,9%), a także mięso (przeciętnie o 0,8%, w tym za mięso drobiowe – o 2,2%, wieprzowe – o 1,0%, wędliny – o 0,3%, przy niezmiennych cenach mięsa wołowego). Tańsze niż w październiku br. były artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,3%, w tym sery i twarogi potaniały o 0,5%, mleko – o 0,3%, jaja oraz śmietana – po 0,2%, przy wzroście cen jogurtów o 0,2%). Spadły również ceny kasz i ziaren zbóż (o 0,3%), ryb i owoców morza (o 0,2%), a także makaronów i produktów makaronowych (o 0,1%). Droższe były natomiast warzywa (o 5,1%) oraz pieczywo (o 0,1%).

Obserwowano spadek cen odzieży (o 0,3%), natomiast ceny obuwia pozostały na poziomie notowanym przed miesiącem.

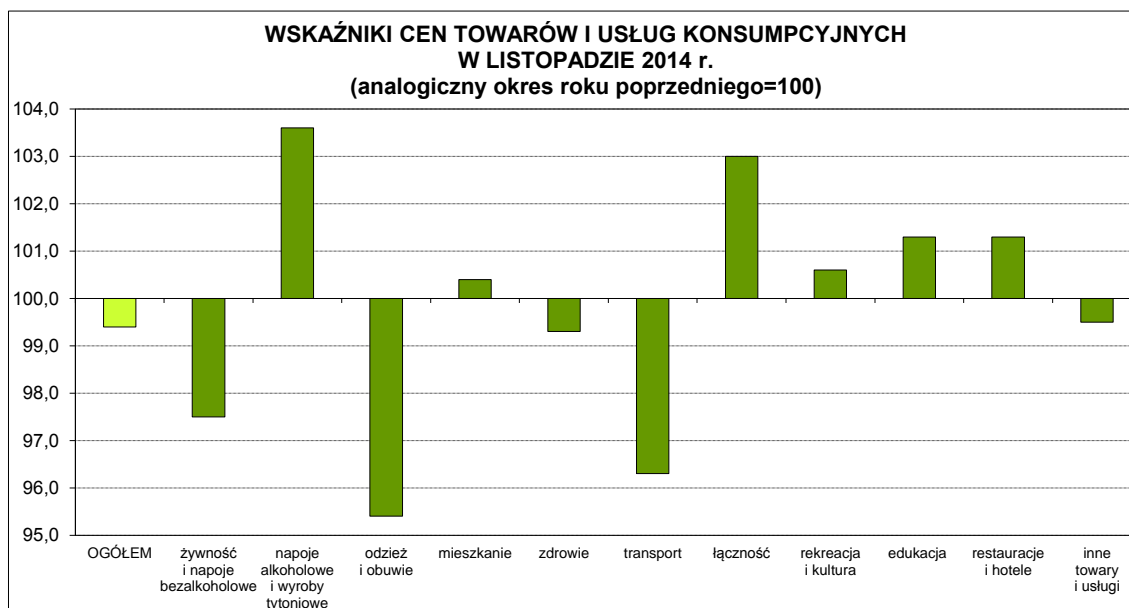
Ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem w listopadzie br. nie uległy istotnej zmianie. Podobnie jak w październiku br. kształtowały się opłaty za zaopatrywanie w wodę oraz za wywóz śmieci. Nieznacznie wzrosły natomiast opłaty za usługi kanalizacyjne (o 0,1%). Ceny nośników energii wzrosły o 0,1%. Więcej niż w październiku br. należało zapłacić za energię cieplną (o 0,2%) oraz opał (o 0,1%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem kształtowały się ceny gazu oraz energii elektrycznej. Nieznacznie potaniały natomiast towary i usługi w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 0,1%).

Opłaty związane ze zdrowiem były niższe niż przed miesiącem o 0,1%. Mniej konsumenci płacili za usługi sanatoryjne (o 1,6%) oraz wyroby farmaceutyczne (o 0,2%). Wzrosły natomiast opłaty za usługi stomatologiczne (o 0,2%), a także lekarskie oraz szpitalne (po 0,1%).

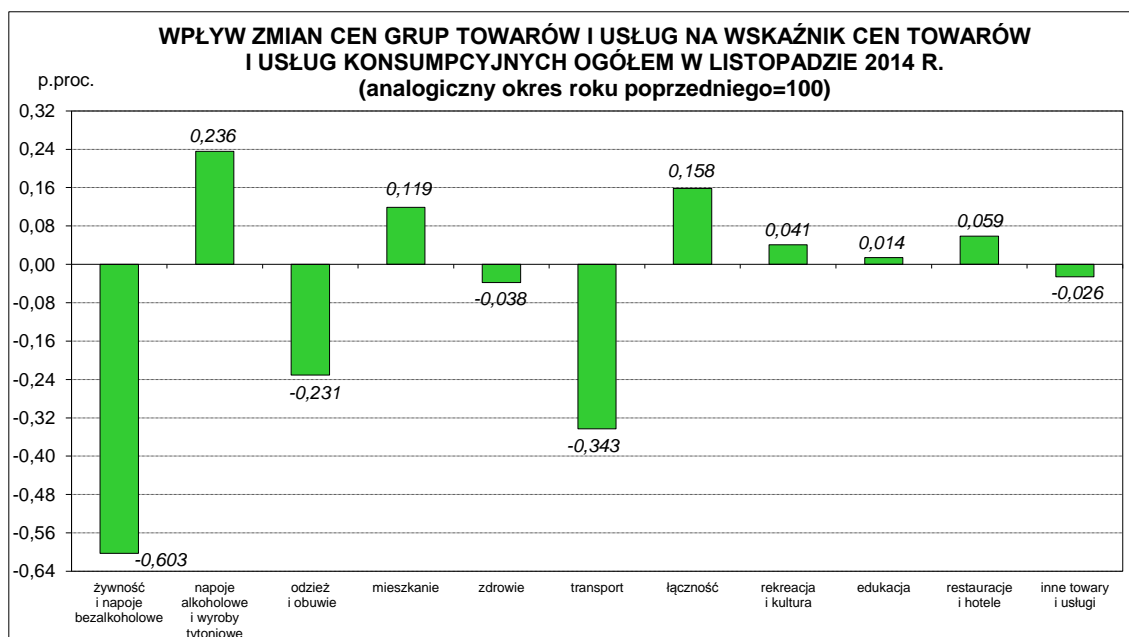
Ceny w zakresie transportu były niższe niż przed miesiącem o 2,0%. Mniej niż w październiku br. konsumenci płacili za paliwa i smary do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 3,2%), w tym za benzyny – o 3,7% oraz za olej napędowy – o 3,4%. Tańsze były również usługi transportowe oraz samochody osobowe (po 0,7%).

Ceny towarów i usług w zakresie łączności były niższe niż w październiku br. o 0,7%, w tym usługi internetowe potaniały o 3,7%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą wzrosły w porównaniu z październikiem br. o 0,3%. Wyższe były ceny gazet i czasopism (o 1,7%), a także opłaty za turystykę zorganizowaną (o 0,2%) oraz sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 0,1%). Na poziomie sprzed miesiąca pozostały ceny biletów do kin, teatrów i na koncerty. Niższe były natomiast ceny książek (o 0,2%).

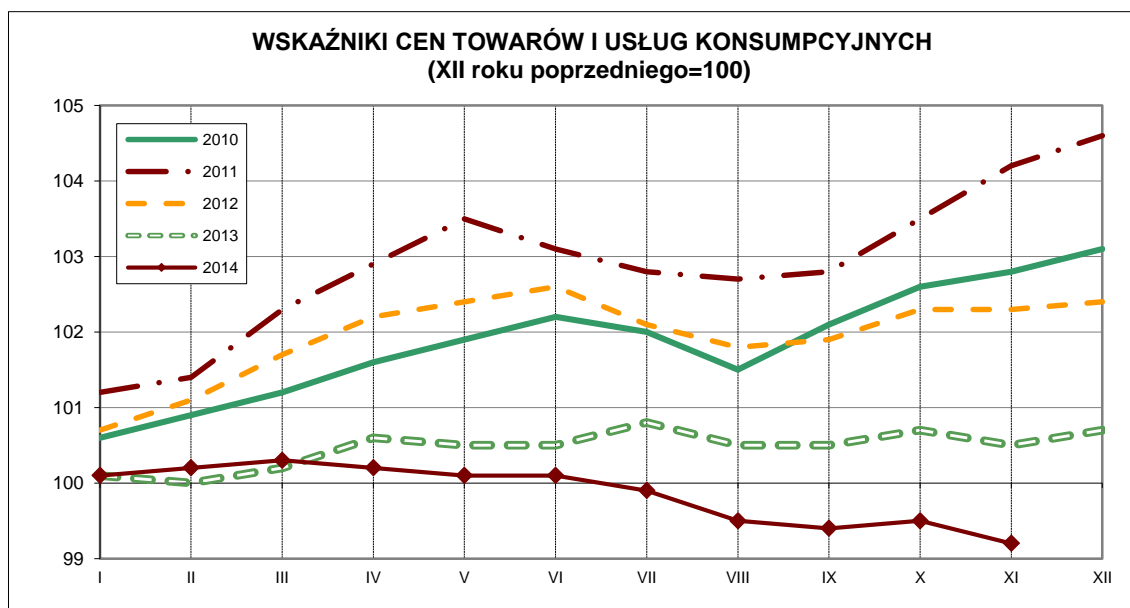

W skali roku w listopadzie br., podobnie jak przed miesiącem, odnotowano spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,6%. Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych miały spadki cen żywności i napojów bezalkoholowych, towarów i usług w zakresie transportu oraz odzieży i obuwia, które obniżyły wskaźnik ogółem odpowiednio o 0,60 p.proc., 0,34 p.proc. i 0,23 p.proc. Wzrosty cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, towarów i usług w zakresie łączności oraz związanych z mieszkaniem wpłynęły na podwyższenie tego wskaźnika odpowiednio o 0,24 p.proc., 0,16 p.proc. i 0,12 p.proc.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność i napoje bezalko- holowe	napoje alkoho- lowe i wyroby tytoniowe	odzież i obuwie	mieszkanie	zdrowie	transport	łączność	rekreacja i kultura	edukacja	restauracje i hotele
2013 Grudzień roku poprzedniego=100											
XI	100,5	100,8	103,7	95,7	101,8	102,0	98,7	88,4	104,0	94,0	101,6
2014											
XI	99,2	96,8	103,6	96,0	100,4	99,4	95,8	103,0	101,3	101,3	101,2
2013 Miesiąc poprzedni=100											
XI	99,8	100,2	100,1	99,8	100,1	101,3	98,8	95,1	99,8	100,1	100,1
XII	100,1	100,7	100,0	99,4	100,0	99,9	100,4	100,0	99,3	100,0	100,1
2014											
I	100,1	101,5	100,8	96,3	100,2	98,4	98,9	99,7	100,1	100,0	100,1
II	100,1	99,8	101,4	98,3	100,1	100,2	100,4	100,3	100,3	100,0	100,1
III	100,1	99,7	100,7	100,8	99,9	100,4	100,1	100,6	100,5	100,0	100,2
IV	100,0	99,5	100,3	102,8	100,0	100,0	99,9	98,5	100,3	100,0	100,2
V	99,9	99,6	100,2	99,9	100,0	100,4	99,6	99,9	99,4	100,0	100,2
VI	100,0	99,7	100,1	99,2	99,9	100,0	99,9	102,4	100,5	100,1	100,1
VII	99,8	98,9	100,0	97,2	100,0	100,1	100,8	101,2	100,9	100,2	100,1
VIII	99,6	98,4	100,0	97,3	100,1	100,1	100,0	101,3	100,1	100,1	100,0
IX	100,0	100,1	100,0	101,1	100,1	100,3	99,0	100,0	99,3	100,2	100,2
X	100,0	99,8	100,0	103,4	100,1	99,6	99,2	99,7	99,7	100,6	100,0
XI	99,8	99,9	100,1	99,8	100,0	99,9	98,0	99,3	100,3	100,0	100,0
2013 Analogiczny okres roku poprzedniego=100											
XI	100,6	101,7	103,6	95,1	101,8	102,0	97,7	88,3	103,8	94,0	101,8
I-XI	100,9	102,1	103,5	95,1	101,7	101,8	98,2	92,0	102,7	100,2	102,2
XII	100,7	101,5	103,7	95,1	101,8	101,9	99,1	88,4	103,3	94,0	101,7
2014											
I	100,5	101,6	103,4	95,0	101,9	100,4	98,5	92,2	103,0	93,8	101,5
II	100,7	101,6	103,6	95,3	101,9	100,3	98,2	96,8	102,8	93,8	101,5
III	100,7	101,2	103,7	95,7	101,8	100,3	97,3	99,7	101,9	93,7	101,6
IV	100,3	100,3	103,9	95,6	101,7	100,2	97,9	98,3	100,3	93,7	101,6
V	100,2	99,2	103,9	95,4	101,6	100,3	99,9	98,9	100,3	93,7	101,5
VI	100,3	99,1	104,0	95,3	101,6	100,3	99,4	101,3	100,7	94,0	101,4
VII	99,8	98,3	104,0	95,1	100,6	100,0	99,0	102,6	100,7	94,0	101,3
VIII	99,7	97,9	103,8	94,9	100,6	100,0	98,5	103,9	100,9	94,0	101,3
IX	99,7	98,0	103,6	95,3	100,5	100,7	96,8	104,0	100,0	101,2	101,4
X	99,4	97,8	103,6	95,4	100,5	100,7	97,0	99,6	100,1	101,3	101,3
XI	99,4	97,5	103,6	95,4	100,4	99,3	96,3	103,0	100,6	101,3	101,3
I-XI	100,1	99,3	103,7	95,3	101,2	100,2	98,1	100,0	101,0	95,8	101,4

Spadek cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku w listopadzie br. wyniósł 2,5%, przy czym żywność potaniała o 2,7%, natomiast napoje bezalkoholowe podrożały o 0,2%. Mniej niż w analogicznym miesiącu ub. roku płacono za cukier (o 33,6%), warzywa (o 9,0%), oleje i tłuszcze oraz ryż (po 4,3%), mąkę pszenną (o 4,2%), owoce (o 3,2%), a także mięso (przeciętnie o 2,8%, w tym mięso wieprzowe – o 7,0%, drobiowe – o 2,2%, wołowe – o 1,6% oraz wędliny – o 1,3%). Niższe były również ceny kasz i ziaren zbóż (o 1,7%), ryb i owoców morza (o 1,0%) oraz artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 0,3%, w tym spadły ceny jaj – o 2,8%, serów i twarogów – o 0,7%, mleka – o 0,4%, przy wzroście cen jogurtów – o 1,7% oraz śmietany – o 0,7%). Na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem kształtowały się natomiast ceny pieczywa.

Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe były droższe niż przed rokiem o 3,6%, w tym znacznie więcej płacono za wyroby tytoniowe (o 6,8%).

Obniżeniu uległy ceny odzieży i obuwia (odpowiednio o 5,3% i 3,8%).

Ceny w zakresie mieszkania wzrosły w skali roku o 0,4%. Podniesiono opłaty za usługi kanalizacyjne – o 2,5% oraz za zaopatrywanie w wodę – o 2,3%, przy obniżeniu opłat za wywóz śmieci (o 3,1%). Ceny nośników energii były wyższe niż w listopadzie ub. roku o 0,2%, w tym gazu – o 4,7% oraz energii cieplnej – o 1,9%. Mniej konsumenci płacili za energię elektryczną (o 2,3%) oraz opał (o 1,2%). Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były niższe o 0,2%.

Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem były niższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 0,7%. Spadły ceny wyrobów farmaceutycznych (o 2,4%). Podniesiono natomiast ceny usług sanatoryjnych (o 3,6%), lekarskich (o 3,0%), stomatologicznych (o 2,2%) oraz szpitalnych (o 1,0%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu w listopadzie br. były o 3,7% niższe niż przed rokiem. Spadły ceny paliw i smarów do prywatnych środków transportu – o 5,2% (w tym oleju napędowego – o 7,6% oraz benzyn – o 4,9%). Niższe były również ceny samochodów osobowych (o 3,8%) oraz usług transportowych (o 1,7%).

Opłaty związane z łącznością były wyższe niż przed rokiem o 3,0%. Wzrosły opłaty za usługi telekomunikacyjne (o 3,2%), natomiast spadły – za usługi internetowe (o 1,1%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą w listopadzie br. były o 0,6% wyższe niż przed rokiem. Wzrosły ceny gazet i czasopism (o 4,1%), książek (o 3,3%) oraz biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 2,1%). Więcej płacono również za usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 1,9%), natomiast mniej – za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 6,8%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie grudzień 2013 r. – listopad 2014 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 0,1% (wobec 0,2% w okresie listopad 2013 r. – październik 2014 r.). Ceny konsumpcyjne **według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**⁵ wzrosły w tym okresie o 0,2%.

---

⁵ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2014 r. – struktura spożycia z 2012 r. w cenach grudnia 2013 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP). Począwszy od ostatecznych danych za styczeń 2014 r., w obliczeniach wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych zastosowano klasyfikację COICOP o większej szczegółowości.

Rolnictwo

W listopadzie br. średnia temperatura powietrza wyniosła 5,4°C i była o 2,4°C wyższa od średniej normy z lat 1971–2000. Średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie ok. 19 mm i była niższa od średniej wieloletniej o ok. 53%.

Na **rynku rolnym** w listopadzie br. zahamowany został spadek w skali miesiąca cen skupu podstawowych zbóż, żywca wołowego i mleka. Utrzymał się natomiast spadek cen skupu ziemniaków oraz żywca wieprzowego i drobiowego. Ceny podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem cen żywca drobiowego, były niższe niż przed rokiem.

W listopadzie br. ciepła i na ogół bezdeszczowa pogoda sprzyjała wegetacji roślin i stwarzała dobre warunki dla zbioru roślin okopowych i pastewnych. Występujący na obszarze całego kraju niedobór opadów wpłynął na pogorszenie warunków wilgotnościowych gleby i miał niekorzystny wpływ na wschody i rozwój roślin ozimych. Dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu roślin. Na początku miesiąca kończono zbiór buraków cukrowych i kukurydzy uprawianej na ziarno, a także poplonów ścierniskowych. Wykonywano orki przedzimowe i inne jesienne prace polowe. Z powodu niedostatecznego uwilgotnienia gleby wykonywanie orek przedzimowych było utrudnione. Sprzyjające warunki termiczne w wielu rejonach kraju wpłynęły na przedłużenie sezonu pastwiskowego do końca miesiąca.

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie br., tegoroczne **zbiory i plony głównych ziemiopłodów** kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2013=100	2006–2010 ^a = =100	z 1 ha w dt	2013=100	2006–2010 ^a = =100
Zboża ogółem.....	31,9	112,3	119,5	42,7	112,4	132,6
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	27,3	112,6	109,6	40,8	113,6	129,9
pszenica.....	11,6	122,7	132,7	49,7	111,9	125,2
żyto.....	2,8	83,0	88,5	31,5	110,1	129,6
jęczmień.....	3,3	111,6	90,1	40,5	113,1	129,0
owies.....	1,5	122,6	109,0	30,5	111,3	126,6
pszenżyto.....	5,2	122,8	121,4	40,2	110,7	122,6
mieszanki zbożowe.....	2,9	96,7	78,8	33,2	111,4	124,3
Rzepak i rzepik.....	3,2	120,5	152,0	34,3	117,9	127,5
Ziemniaki.....	7,7	104,4	75,2	278	131,8	147,9
Buraki cukrowe.....	11,5	102,7	107,4	603	104,0	123,8
Warzywa gruntowe.....	4,6	115,2	101,1	.	x	x
Owoce z drzew.....	3,6	103,0	144,2	.	x	x
Owoce jagodowe.....	0,6	93,6	110,9	.	x	x

^a Przeciętne roczne.

Szacuje się, że tegoroczne zbiory głównych ziemiopłodów rolnych były wyraźnie wyższe w porównaniu z ubiegłorocznymi i średnimi zbiorami z lat 2006–2010. Na wzrost produkcji wpłynęło głównie zwiększone plonowanie. Wyższe od ubiegłorocznych były zbiory zbóż ogółem – o 12,3% (tj. zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy na ziarno, gryki, prosa i innych zbożowych), rzepaku i rzepiku – o 20,5%, ziemniaków – o 4,4%, buraków cukrowych – o 2,7%, warzyw gruntowych – o 15,2% i owoców z drzew – o 3,0%. Niższe były jedynie zbiory owoców jagodowych – o 6,4%.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII 2014 – XI 2014		XI 2014		
	w tys. t	VII 2013 – XI 2013=100	w tys. t	XI 2013=100	X 2014=100
Ziarno zbóż^b	5009,9	120,8	562,7	99,6	78,3
w tym:					
pszenica	3297,2	127,9	420,6	105,5	77,7
żyto.....	444,4	68,8	43,1	45,8	72,1

a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. *b* Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup **zbóż podstawowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) z tegorocznych zbiorów, w okresie lipiec–listopad br. wynosił 5009,9 tys. ton i był o 20,8% większy niż w analogicznym okresie ub. roku. Dostawy pszenicy były o 27,9% większe, natomiast żyta o 31,2% mniejsze. W listopadzie br. skup zbóż podstawowych kształtował się na poziomie zbliżonym do notowanego przed rokiem.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2014		XI 2014		
	w tys. t	I–XI 2013=100	w tys. t	XI 2013=100	X 2014=100
Żywiec rzeźny^b	2970,4	114,3	227,0	113,1	89,9
w tym:					
bydło (z cielętami)	243,3	112,6	14,5	108,9	88,0
trzoda chlewna	1259,4	118,1	87,4	123,7	93,3
drób	1461,8	111,4	124,8	107,1	87,9
Mleko^c	9459,1	107,5	778,8	104,4	92,4

a W okresie VII–XI bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. *b* Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. *c* W milionach litrów.

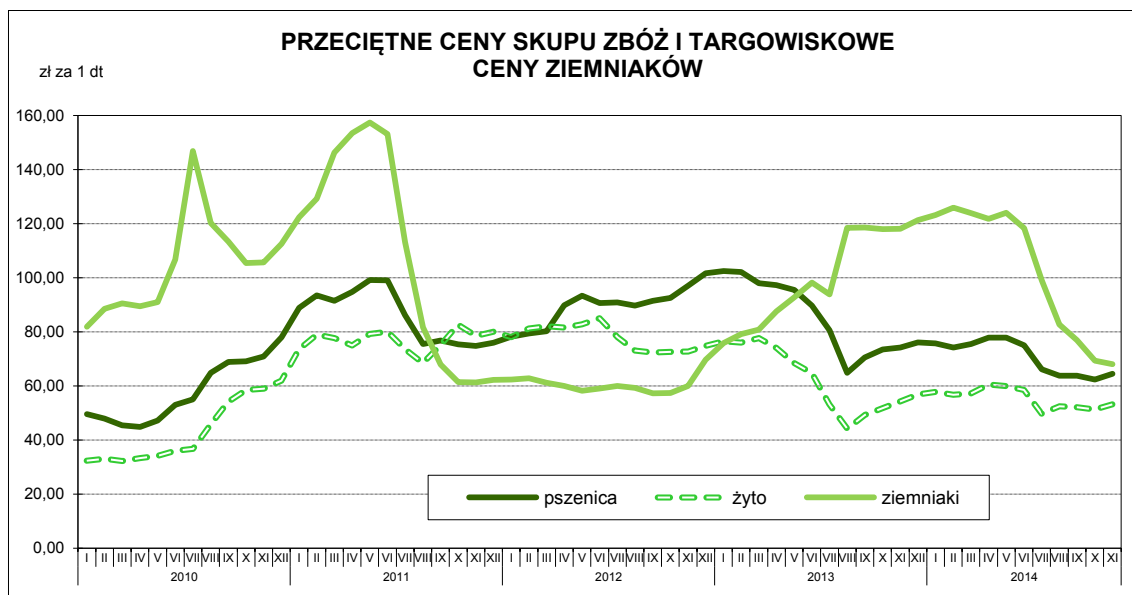
W okresie styczeń–listopad br. producenci dostarczyli do skupu 2970,4 tys. ton **żywca rzeźnego** ogółem (w wadze poubojowej ciepłej), tj. o 14,3% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Na wzrost skupu miała wpływ zwiększona podaż wszystkich podstawowych gatunków żywca: wieprzowego – o 18,1%, wołowego – o 12,6% i drobiowego – o 11,4%. W listopadzie br. dostawy wszystkich podstawowych gatunków żywca były niższe niż w październiku br., ale wyższe niż przed rokiem.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XI 2014			I-XI 2014		XI 2014			I-XI 2014	
	zł	XI 2013= =100	X 2014= =100	zł	I-XI 2013= =100	zł	XI 2013= =100	X 2014= =100	zł	I-XI 2013= =100
Pszenica za 1 dt ^a	64,52	86,9	103,6	68,84	85,3	75,99	85,3	98,0	85,79	87,3
Żyto za 1 dt ^a	53,12	97,9	103,5	54,56	96,1	58,71	89,0	99,9	64,53	88,0
Ziemniaki ^b za 1 dt	26,81	75,8	97,3	39,77	84,2	68,00	57,6	98,0	103,03	104,8
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło ^c (bez cieląt)	5,65	93,6	100,6	6,00	95,5	6,26	95,4	98,1	6,49	98,0
trzoda chlewna	4,41	80,6	95,7	4,93	91,4	4,70	85,0	93,4	4,96	92,7
drób	4,02	100,1	97,9	4,12	96,7	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	.	x	x	.	x	158,83	92,1	96,3	165,46	97,6
Mleko za 1 hl	124,47	83,0	100,1	137,76	104,6	.	x	x	.	x

a W skupie bez ziarna siewnego. b Na targowiskach – jadalne późne. c Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

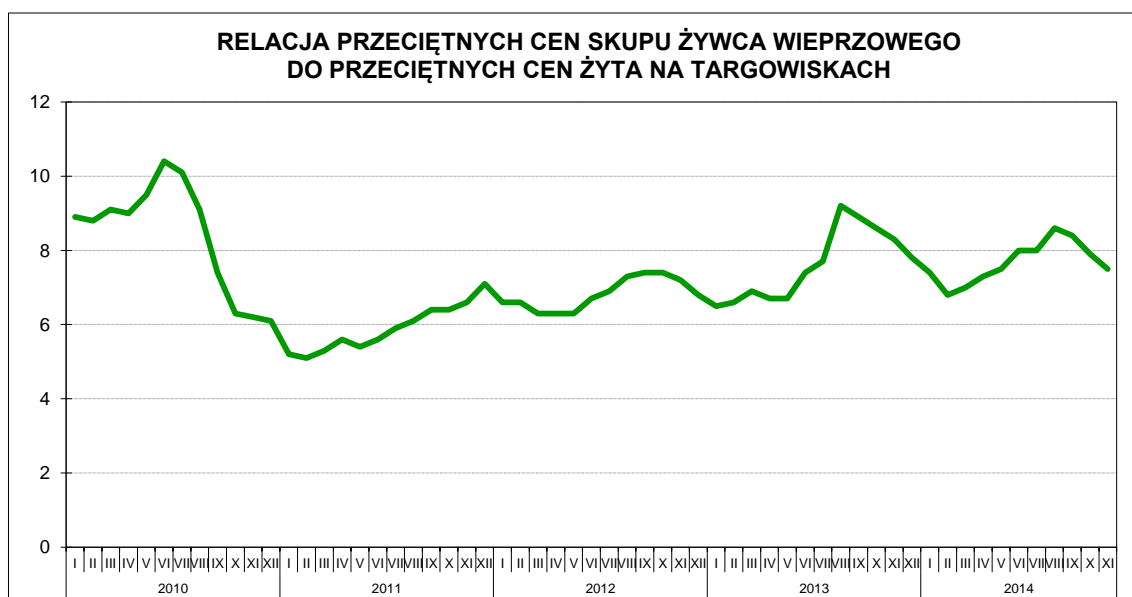
W listopadzie br. zahamowany został sezonowy spadek cen skupu pszenicy i żyta. Wzrost cen skupu pszenicy i żyta w skali miesiąca wynosił odpowiednio 3,6% i 3,5%. Na targowiskach utrzymała się natomiast spadkowa tendencja cen zbóż. W porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku na obu rynkach ceny zbóż były niższe.

W okresie lipiec–listopad br., przy skupie **ziemniaków** w skali roku większym o 27,2%, ceny ziemniaków wykazywały tendencję spadkową. W listopadzie br. za 1 dt ziemniaków płacono w skupie o 2,7% mniej niż przed miesiącem i o 24,2% mniej niż

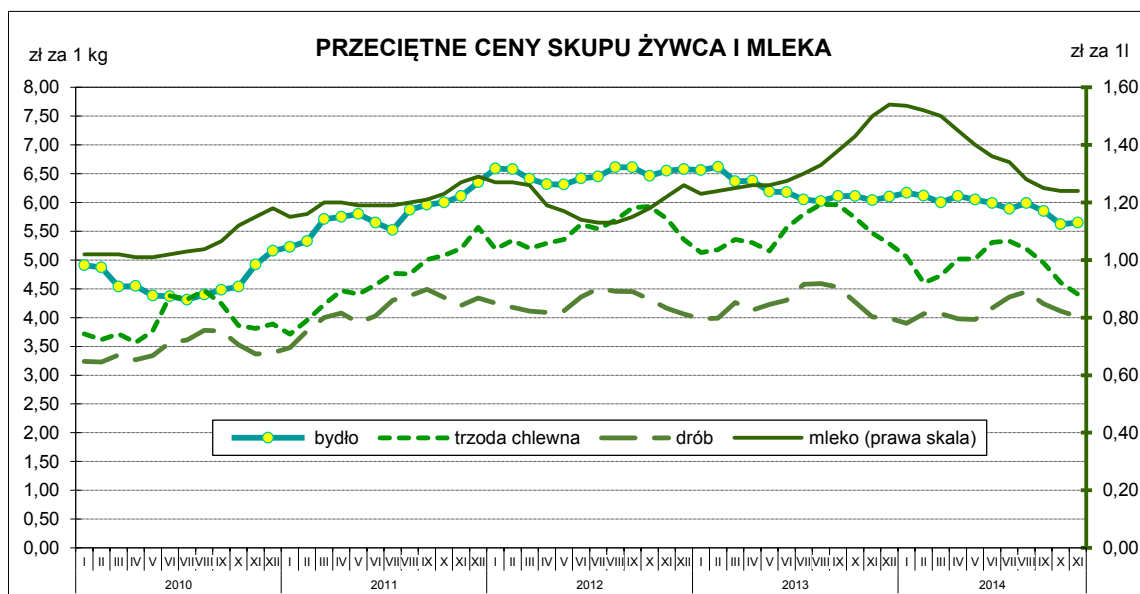
przed rokiem. Na targowiskach również odnotowano spadek cen – o 2,0% w porównaniu z październikiem br. i o 42,4% w porównaniu z listopadem ub. roku.

W listopadzie br. na obu rynkach notowano spadek cen **żywca wieprzowego**. Przeciętne ceny tego surowca w skupie i na targowiskach były niższe niż przed miesiącem (odpowiednio o 4,3% i o 6,6%) i przed rokiem (stosownie o 19,4% i o 15,0%). Spadek cen żywca wpłynął na pogorszenie relacji cen skupu żywca do cen żyta na targowiskach. Relacja cen skupu trzody chlewnej do targowiskowych cen żyta wynosiła 7,5 (wobec 7,9 przed miesiącem i 8,3 przed rokiem). W listopadzie br. ceny prosiąt w obrocie targowiskowym były niższe o 3,7% niż w poprzednim miesiącu i o 7,9% w skali roku.

W listopadzie br., przy wyższej niż przed rokiem krajowej podaży **żywca drobiowego** (o 7,1%), w trzecim z kolei miesiącu ceny drobiu rzeźnego wykazywały spadek w skali miesiąca. W porównaniu z listopadem ub. roku przeciętna cena żywca drobiowego nie uległa istotnej zmianie.

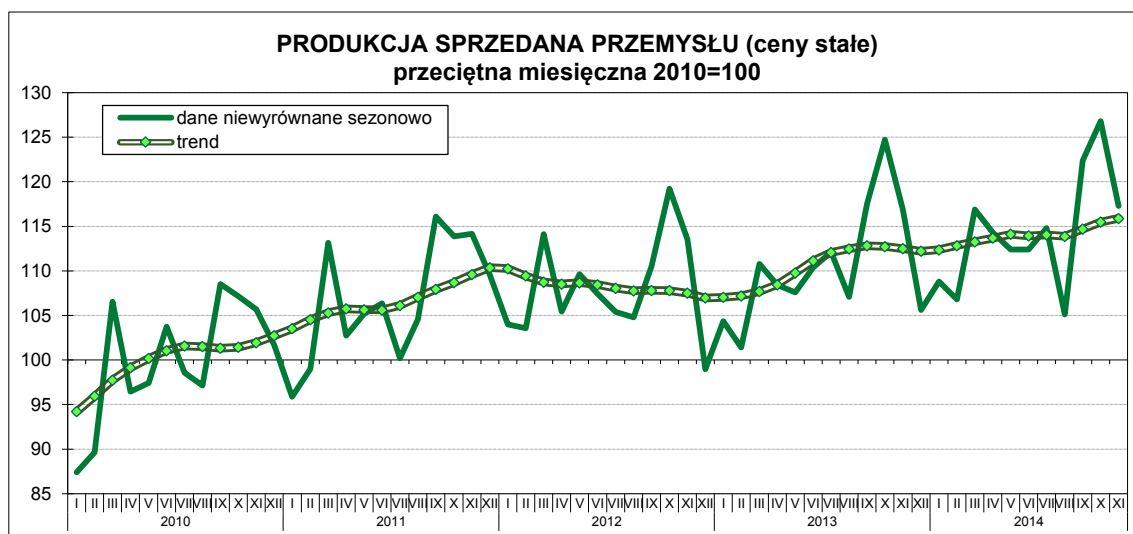
Przy wyższej niż przed rokiem podaży, w listopadzie br. przeciętne **ceny skupu żywca wołowego** (5,65 zł/kg) i **młodego bydła rzeźnego** (6,02 zł/kg) ukształtowały się na nieznacznie wyższym poziomie niż w październiku br. (odpowiednio o 0,6% i o 1,4%), ale były niższe niż przed rokiem (stosownie o 6,4% i o 4,2%). W obrocie targowiskowym w skali miesiąca odnotowano spadek cen żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego, nieprzekraczający 2%. W porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku ceny żywca wołowego były niższe o 4,6%, a młodego bydła rzeźnego – niższe o 2,5%.

W okresie styczeń–listopad br., przy krajowej podaży **mleka** (9459,1 mln l) większej niż przed rokiem o 7,5%, ceny tego surowca obniżyły się w skali roku. W listopadzie br., przy ograniczeniu skupu w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 7,6%), za 1 hl mleka płacono ok. 125 zł, tj. podobnie jak przed miesiącem i o 17,0% mniej niż przed rokiem.

Przemysł

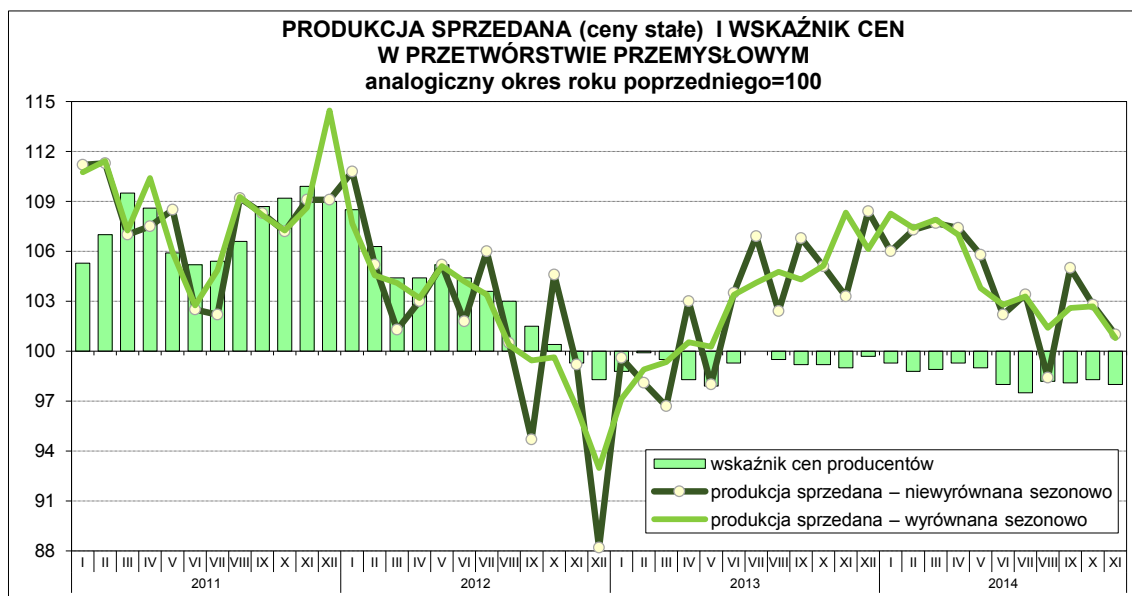
W listopadzie br. wzrost **produkcji sprzedanej przemysłu**⁶ w skali roku wyniósł 0,3% (wobec wzrostu o 1,7% w październiku br. oraz o 2,9% w listopadzie ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja była wyższa niż przed rokiem o 0,2%, a w odniesieniu do poprzedniego miesiąca zwiększyła się o 0,1%. W okresie styczeń–listopad br. produkcja była wyższa o 3,0% niż w analogicznym okresie ub. roku, kiedy notowano wzrost o 1,8%.

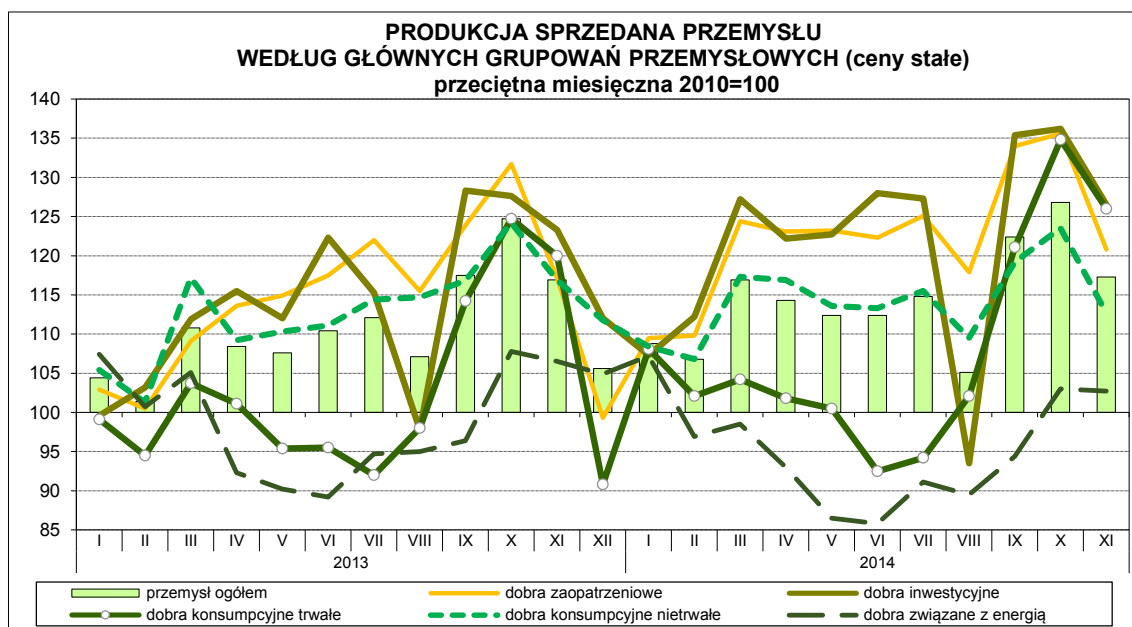
W sekcji o największym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem – przetwórstwie przemysłowym – produkcja w listopadzie br. była wyższa niż przed rokiem o 1,0%. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji obserwowano wzrost produkcji o 1,6%. Obniżenie produkcji notowano natomiast w górnictwie i wydobywaniu – o 6,7% oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 2,3%.

W okresie styczeń–listopad br. zwiększenie produkcji sprzedanej w skali roku obserwowano w przetwórstwie przemysłowym – o 4,3% oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 3,1%. Spadek produkcji notowano w górnictwie i wydobywaniu – o 5,5% oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 4,6%.

⁶ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W większości **głównych grupowań przemysłowych** w okresie styczeń-listopad br. obserwowano zwiększenie produkcji sprzedanej w skali roku. Produkcja dóbr inwestycyjnych wzrosła o 6,8%, zaopatrzeniowych – o 6,2%, konsumpcyjnych trwałych – o 5,0% oraz konsumpcyjnych nietrwałych – o 0,8%. Spadła natomiast produkcja dóbr związanych z energią – o 3,9%.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie jedenastu miesięcy br. o 2,0% wyższa niż przed rokiem, przy większym o 1,0% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 3,3%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2013		2014		2013	
	XI	I-XI	XI	I-XI	I-XI	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Przemysł	102,9	101,8	100,3	103,0	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie	104,0	102,0	93,3	94,5	4,0	4,5
przetwórstwo przemysłowe	103,3	101,8	101,0	104,3	85,6	84,7
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	98,7	100,3	97,7	95,4	8,1	8,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	105,3	104,0	101,6	103,1	2,3	2,2
Z przemysłu ogółem – działy:						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	103,7	104,1	92,1	89,1	1,9	2,2
produkcja artykułów spożywczych	100,5	102,3	96,1	99,9	16,1	16,6
produkcja napojów	102,9	97,8	87,8	99,6	1,7	1,7
produkcja odzieży	100,0	101,8	89,9	98,8	0,6	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	103,5	106,4	103,5	107,2	2,6	2,5
produkcja papieru i wyrobów z papieru ..	103,8	105,8	103,8	104,7	2,9	2,8
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	101,2	98,5	95,7	99,4	7,0	7,5
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	93,3	96,7	100,8	98,7	4,7	4,9
produkcja wyrobów farmaceutycznych ...	93,4	102,1	104,7	107,6	1,1	1,0
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	105,8	105,9	103,1	106,3	6,1	5,9
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	101,0	97,8	103,2	108,3	3,9	3,7
produkcja metali	104,0	96,4	99,7	105,8	3,8	3,7
produkcja wyrobów z metali	107,9	101,8	101,5	106,8	6,3	6,1
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	95,3	92,6	113,0	110,4	2,9	2,7
produkcja urządzeń elektrycznych	107,7	108,2	105,0	106,2	4,0	3,9
produkcja maszyn i urządzeń	98,1	93,3	105,5	107,9	3,1	2,9
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	111,6	105,7	101,5	104,4	9,8	9,6
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	112,7	105,9	84,4	95,5	1,3	1,4
produkcja mebli	106,4	106,0	111,1	115,3	2,8	2,5

W listopadzie br. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku notowano w 20 (spośród 34) działach przemysłu, w tym m.in. w produkcji:

- komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych – o 13,0% (w tym elektronicznych elementów i obwodów drukowanych – o 54,3%),
- mebli – o 11,1%,
- maszyn i urządzeń – o 5,5% (m.in. pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia – o 18,0%),

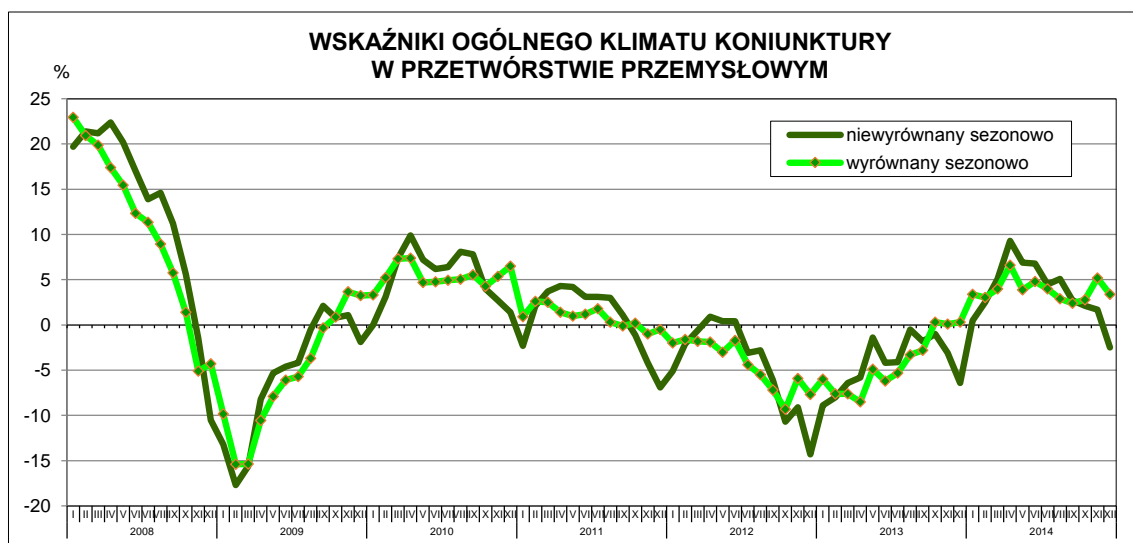
- urządzeń elektrycznych – o 5,0% (w tym izolowanych przewodów i kabli oraz sprzętu instalacyjnego – o 25,3%),
- wyrobów farmaceutycznych – o 4,7%,
- papieru i wyrobów z papieru – o 3,8% (wyrobów z papieru i tektury – o 5,5%),
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 3,2% (m.in. wyrobów z betonu, cementu i gipsu – o 12,4%),
- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 3,1% (wyrobów z tworzyw sztucznych – o 6,9%).

Spadek w skali roku notowano m.in. w produkcji pozostałego sprzętu transportowego (o 15,6%), napojów (o 12,2%), odzieży (o 10,1%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 4,3%).

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca blisko 16% produkcji sprzedanej przemysłu) w listopadzie br. była o 3,9% niższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 0,5%). Zmniejszyła się sprzedaż w większości grup, w tym w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 13,0%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 5,0%, produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 4,5%, wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 4,1%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 3,6% oraz produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 1,1%. Zwiększyła się natomiast sprzedaż w produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 6,8%, w przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 6,0% oraz przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 0,6%.

Z obserwowanych w listopadzie br. 238 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 116 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. gazu ziemnego, siarki, produktów uboju trzody chlewnej, mięsa drobiowego, wędlin, margaryny oraz produktów do smarowania, mleka, masła, serów niedojrzewających i twarogu, cukru, piwa, tarcicy iglastej, płyt pilśniowych, koksu, olejów opałowych, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych oraz fosforowych, mydła, stali surowej, odbiorników telewizyjnych, chłodziarek i zamrażarek, zmywarek do naczyń, pralek automatycznych, odkurzaczy, kuchni elektrycznych, ciągników rolniczych, pojazdów do transportu publicznego, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, oraz rowerów. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 120 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. węgla kamiennego, węgla brunatnego, produktów uboju bydła i cieląt, serów podpuszczkowych dojrzewających, wódki czystej, win owocowych, papierosów, obuwia, tarcicy liściastej, benzyny silnikowej, olejów napędowych, włókien chemicznych, opon, cementu, wyrobów walcowanych na gorąco, rur stalowych, miedzi rafinowanej, komputerów, akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych, kuchni gazowych z piekarnikiem, samochodów osobowych, wagonów kolejowych oraz energii elektrycznej.

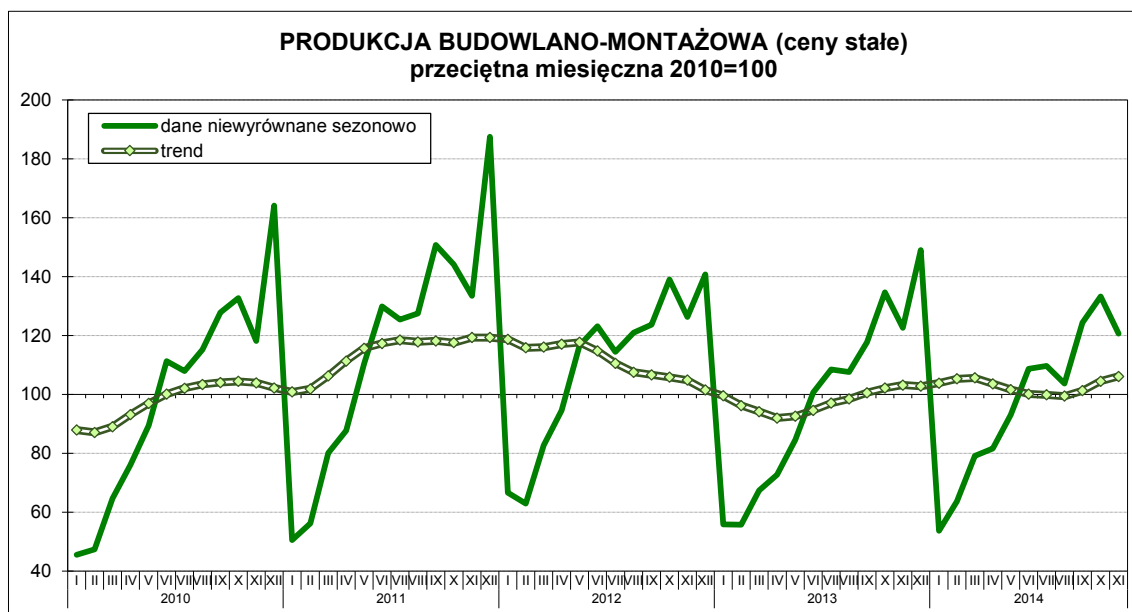
Po roku pozytywnych wskazań, w grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest nieznacznie negatywnie. Niekorzystne wobec pozytywnych przed miesiącem są oceny portfela zamówień, bieżącej produkcji oraz sytuacji finansowej. Prognozy w tych obszarach są bardziej pesymistyczne niż w listopadzie. Mniej pozytywnie oceniana jest ogólna sytuacja gospodarcza, a jej przewidywania są negatywne. Planowane redukcje zatrudnienia mogą być zbliżone do zapowiadanych przed miesiącem. Przedsiębiorcy spodziewają się niewielkiego zwiększenia skali spadku cen wyrobów.

Utrzymuje się nadmierny stan zapasów wyrobów gotowych. Wzrost nadwyżek zapasów w ujęciu miesięcznym sygnalizowany jest m.in. przez producentów papieru i wyrobów z papieru oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych. Spadek zapasów zgłaszają natomiast m.in. producenci wyrobów tekstylnych, maszyn i urządzeń oraz wyrobów farmaceutycznych.

Budownictwo

W listopadzie br. **produkcja budowlano-montażowa**⁷ ponownie obniżyła się w skali roku. W okresie styczeń–listopad br. ukształtowała się ona na poziomie wyższym niż przed rokiem, podczas gdy w analogicznym okresie ub. roku obserwowano jej głęboki spadek.

W listopadzie br. produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju była o 1,6% niższa niż przed rokiem (wobec spadku o 1,0% w październiku br. i o 2,9% w listopadzie ub. roku). Wpłynął na to głębszy niż przed miesiącem spadek sprzedaży robót inwestycyjnych, przy utrzymującym się wzroście sprzedaży robót o charakterze remontowym. Największy spadek sprzedaży robót w stosunku do listopada ub. roku notowały przedsiębiorstwa specjalizujące się w budowie budynków (o 12,9%), a relatywnie niewielki – podmioty wykonujące głównie roboty budowlane specjalistyczne (o 1,7%). Jednostki, których główny rodzaj działalności jest związany z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej odnotowały wzrost produkcji o 9,5%. Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa ogółem w listopadzie br. była niższa niż przed rokiem o 1,1% i wyższa niż przed miesiącem o 2,5%.

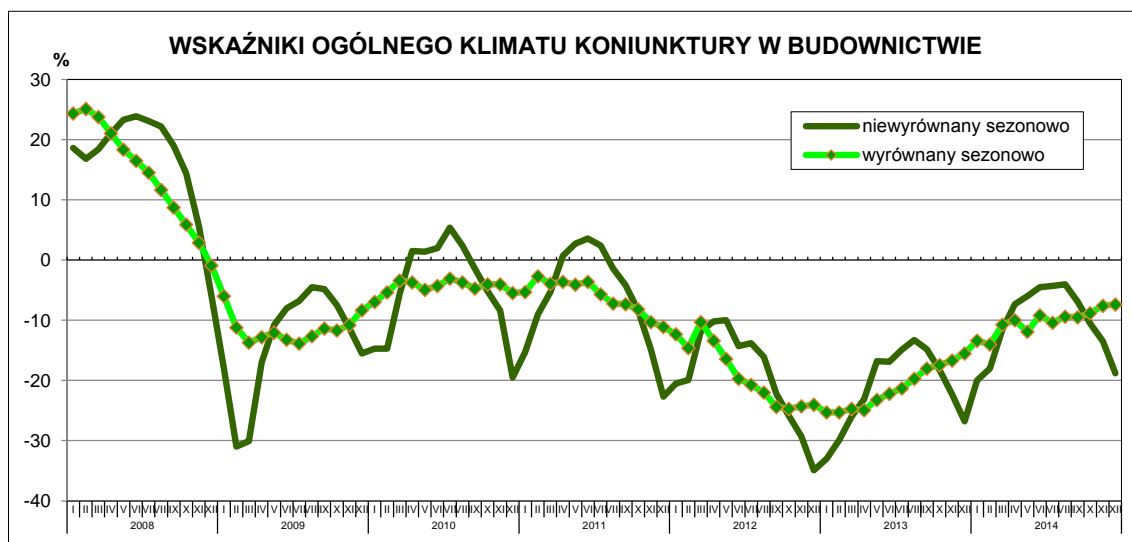
W okresie styczeń–listopad br. produkcja budowlano-montażowa była o 3,1% większa w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (wobec spadku przed rokiem o 13,9%).

⁷ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowała się następująco:

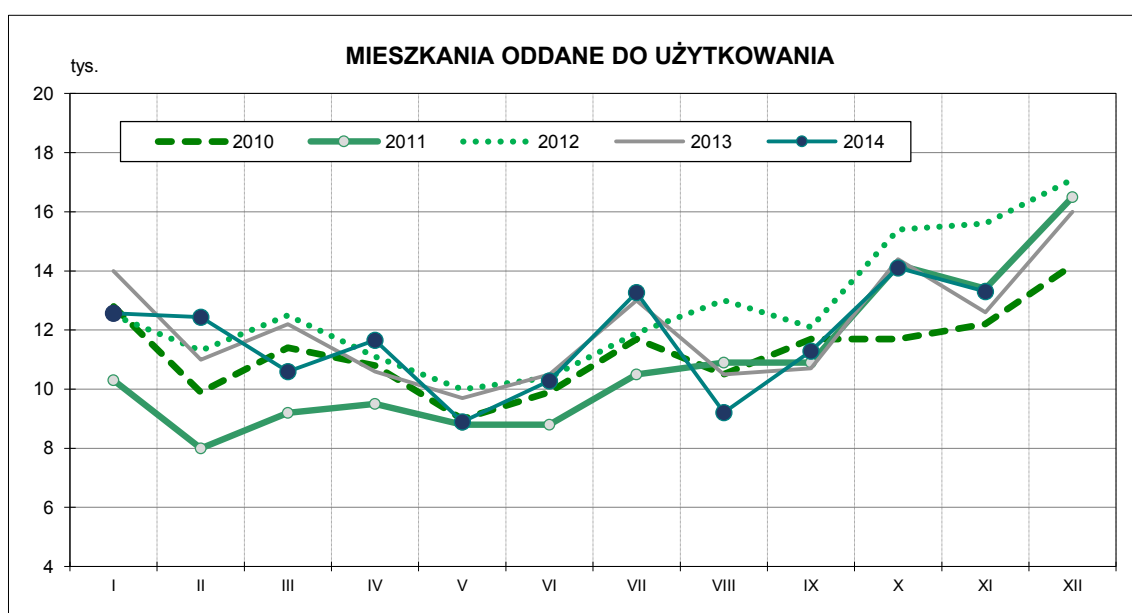
Wyszczególnienie	2013		2014		2013	
	XI	I-XI	XI	I-XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Ogółem	97,1	86,1	98,4	103,1	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze:						
inwestycyjnym	98,1	86,4	95,3	101,2	64,6	65,8
remontowym	95,2	85,6	103,9	106,7	35,4	34,2
Budowa budynków	104,8	87,2	87,1	95,9	35,3	38,1
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	85,6	81,0	109,5	107,7	37,8	36,2
Roboty budowlane specjalistyczne	107,4	92,8	98,3	107,4	26,9	25,7

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem (choć mniej niekorzystnie niż w analogicznym miesiącu ostatnich czterech lat). Pogorszyły się negatywne oceny bieżące i prognozy dotyczące produkcji budowlano-montażowej, portfela zamówień i sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Możliwe jest zwiększenie skali redukcji zatrudnienia i pogłębienie spadku cen robót budowlano-montażowych. Jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej, podobnie jak przed miesiącem i przed rokiem, przedsiębiorcy wskazują koszty zatrudnienia oraz konkurencję na rynku. W porównaniu z sytuacją sprzed roku, przedsiębiorcy rzadziej wskazują na uciążliwość niepewności ogólnej sytuacji gospodarczej i niedostatecznego popytu.

Budownictwo mieszkaniowe

W listopadzie br. liczba mieszkań oddanych do użytkowania zwiększyła się w skali roku, wobec głębokiego spadku przed rokiem. Większa niż w listopadzie ub. roku była liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia i tych, których budowę rozpoczęto. W okresie jedenastu miesięcy oddano do użytkowania mniej mieszkań niż w analogicznym okresie ub. roku. Na koniec listopada w budowie było nieznacznie więcej mieszkań niż przed rokiem.

Według wstępnych danych⁸ w listopadzie br. **oddano do użytkowania** 13,3 tys. mieszkań, tj. o 5,6% więcej niż przed rokiem (kiedy notowano głęboki spadek – o 19,1%), na co wpłynął znaczny wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 32,4% do 6,6 tys.). W budownictwie indywidualnym, tj. w formie o największym udziale w budownictwie mieszkaniowym, odnotowano spadek o 8,0%, do 6,0 tys. mieszkań. W budownictwie społecznym czynszowym przekazano więcej mieszkań niż przed rokiem (192 wobec 132), natomiast spadek obserwowano w budownictwie spółdzielczym (oddano 301 mieszkań wobec 506 przed rokiem), komunalnym (92 mieszkania wobec 268 przed rokiem) i zakładowym (58 wobec 120).

W okresie styczeń–listopad br. przekazano do użytkowania 127,6 tys. mieszkań, tj. o 1,2% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano spadek o 4,9%).

⁸ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Spadek dotyczył budownictwa indywidualnego i spółdzielczego, natomiast w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem i w pozostałych formach budownictwa liczba mieszkań oddanych w okresie styczeń–listopad br. była większa niż przed rokiem.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2013			I–XI 2014		
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	129128	100,0	95,1	127595	100,0	98,8
Indywidualne	73155	56,6	100,5	68156	53,4	93,2
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	49279	38,2	88,4	52393	41,1	106,3
Spółdzielcze	3367	2,6	94,6	3105	2,4	92,2
Społeczne czynszowe	1228	0,9	112,7	1584	1,2	129,0
Komunalne	1756	1,4	77,1	1907	1,5	108,6
Zakładowe	343	0,3	98,3	450	0,4	131,2

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–listopad br. wyniosła 101,4 m² i była o 4,0 m² mniejsza niż przed rokiem.

W listopadzie br. liczba mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia** wzrosła w skali roku o 15,7% do 10,8 tys. (wobec spadku o 22,5% w listopadzie ub. roku). Zwiększyła się także liczba mieszkań, których **budowę rozpoczęto** – o 12,1% do 10,5 tys. (wobec wzrostu o 1,0% przed rokiem).

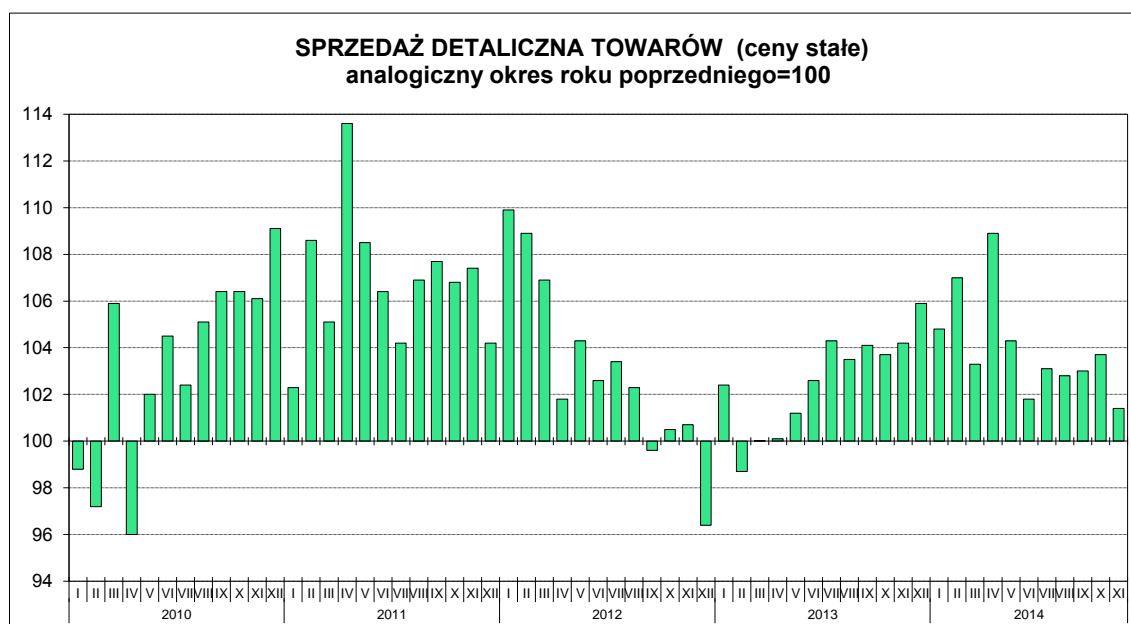
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I–XI 2014					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	144404	100,0	114,3	139547	100,0	115,3
Indywidualne	70493	48,8	98,2	71413	51,2	102,6
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	70689	48,9	141,2	64323	46,1	133,3
Spółdzielcze	1314	0,9	129,6	1202	0,8	97,8
Społeczne czynszowe	367	0,3	43,4	1226	0,9	282,5
Komunalne	1289	0,9	54,7	1147	0,8	97,5
Zakładowe	252	0,2	123,5	236	0,2	75,2

W końcu listopada br. **w budowie** było 706,9 tys. mieszkań (o 0,3% więcej niż przed rokiem).

Rynek wewnętrzny

W listopadzie br. **sprzedaż detaliczna**⁹ rosła wolniej niż w poprzednich miesiącach (wzrost w skali roku o 1,4% wobec 3,7% w październiku br. oraz 4,2% w listopadzie ub. roku). W okresie styczeń–listopad br. sprzedaż zwiększyła się w większym stopniu niż przed rokiem (4,2% wobec 2,1%).

W listopadzie br. spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem najwyższy wzrost notowano w jednostkach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 8,5%) oraz w podmiotach handlujących żywnością, napojami i wyrobami tytoniowymi (o 4,7%). Spadek sprzedaży, głębszy niż przed miesiącem, obserwowano w grupie pojazdy samochodowe, motocykle i części (5,0% wobec wzrostu o 15,2% przed rokiem) oraz w podmiotach zajmujących się handlem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi (6,8%).

⁹ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika sprzedaży detalicznej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2013		2014	
	XI	I-XI	XI	I-XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
O g ó ł e m	104,2	102,1	101,4	104,2
w tym:				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części ...	115,2	109,5	95,0	104,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	96,1	96,3	93,2	96,8
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	103,0	100,1	104,7	104,5
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	110,9	110,8	108,5	107,7
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	107,1	109,1	111,7	109,7
Włókno, odzież, obuwie	124,3	112,9	112,0	117,3
Meble, rtv, agd	102,5	105,4	104,2	102,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	101,1	99,5	105,6	104,3
Pozostałe	98,5	96,0	93,7	104,7

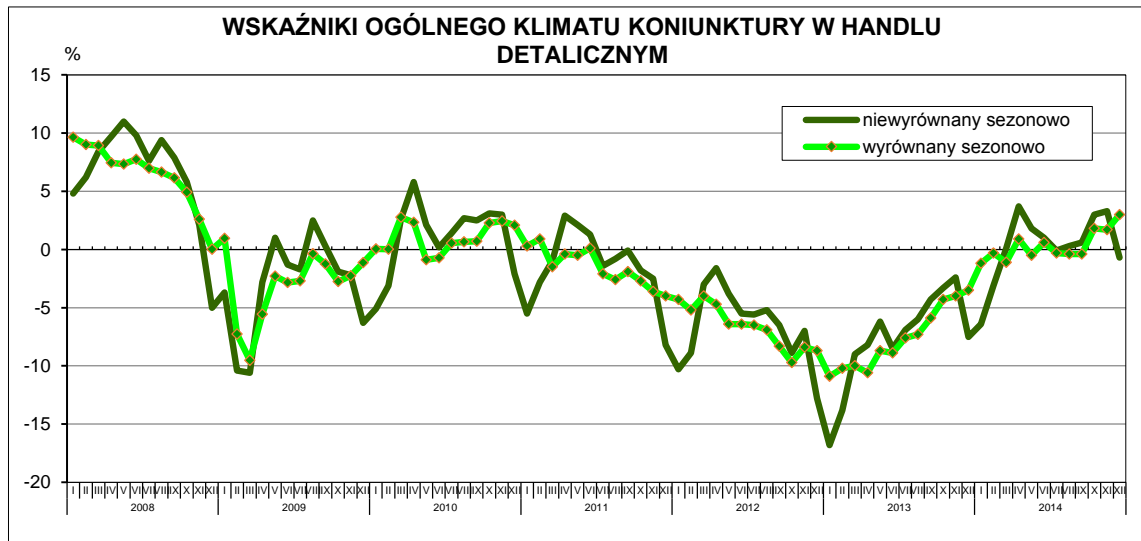
a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa¹⁰ w listopadzie br. była o 3,6% niższa niż przed rokiem, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zmniejszyła się o 3,1%. W okresie jedenastu miesięcy br. sprzedaż hurtowa zwiększyła się o 0,9% w skali roku, w tym wśród przedsiębiorstw hurtowych – o 0,5%.

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym, po raz pierwszy od lipca br., oceniany jest nieznacznie negatywnie. Bardziej niekorzystne oceny są formułowane przez przedsiębiorstwa małe i mikro. Mniej optymistycznie niż w listopadzie br. oceniają koniunkturę przedsiębiorstwa średnie oraz podmioty duże. Pesymistyczne (wobec korzystnych w listopadzie br.) są oceny koniunktury przedsiębiorstw z branży żywność oraz pojazdy samochodowe. Pogorszyły się optymistyczne wskazania dotyczące ogólnego klimatu koniunktury podmiotów z grupy włókno, odzież, obuwie, a nieznacznie poprawiły w grupie artykuły gospodarstwa domowego ogółem. Negatywne są opinie dotyczące bieżącej i przyszłej sprzedaży (wobec korzystnych wskazań w listopadzie br.). Pogorszyły się pesymistyczne diagnozy sytuacji finansowej, a jej prognozy są negatywne (po pozytywnych przed miesiącem). Po raz pierwszy od lutego br. niekorzystne są prognozy popytu na towary. Przewidywany jest spadek cen oraz zwiększenie skali redukcji zatrudnienia.

¹⁰ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Jako najbardziej uciążliwe czynniki ograniczające działalność firm handlowych w grudniu br. wskazano: konkurencję na rynku, koszty zatrudnienia oraz wysokie obciążenia na rzecz budżetu. W skali roku najbardziej zmniejszyła się dotkliwość barier związanych z niedostatecznym popytem oraz niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej.

Transport

W listopadzie br. wzrost **sprzedaży usług**¹¹ w jednostkach transportu ogółem¹² w skali roku był wolniejszy niż w poprzednich miesiącach i wyniósł 2,3% (wobec wzrostu w październiku o 6,9% oraz o 6,3% przed rokiem). W okresie jedenastu miesięcy br. sprzedaż usług była o 4,3% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 4,2%).

Szybciej niż przeciętnie wzrosła w listopadzie br. sprzedaż m.in. w magazynowaniu i działalności wspierającej transport (4,5%) oraz w transporcie samochodowym (3,2%). Spadek sprzedaży obserwowano m.in. w transporcie kolejowym (o 9,5%).

Przewozy ładunków ogółem w listopadzie br. wyniosły 41,3 mln ton, tj. o 1,2% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku, w tym znaczący wzrost przewozów obserwowano w transporcie samochodowym. Od początku roku przewieziono 439,0 mln ton ładunków, tj. o 3,3% więcej niż przed rokiem. Średniodobowe przewozy ładunków ogółem w listopadzie br. były o 8,1% mniejsze niż przed miesiącem.

W listopadzie br. **transportem kolejowym** przewieziono 19,9 mln ton ładunków, tj. o 3,5% mniej niż przed rokiem, natomiast w okresie styczeń–listopad br. – 209,2 mln ton (spadek w skali roku o 1,8%). Średniodobowe przewozy ładunków w listopadzie br. były o 5,4% mniejsze niż w październiku br. (wobec 4,9% przed rokiem).

Transportem samochodowym zarobkowym w listopadzie br. przewieziono 16,5 mln ton ładunków, tj. o 12,8% więcej niż przed rokiem, natomiast w okresie jedenastu miesięcy br. – 173,4 mln ton (wzrost o 12,0% w skali roku). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się od początku roku o 11,5%.

Transportem rurociągowym przetłoczono w listopadzie br. 3,9 mln ton ropy i produktów naftowych (o 12,1% mniej niż przed rokiem), a od początku roku – 45,5 mln ton (tj. o 1,8% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku).

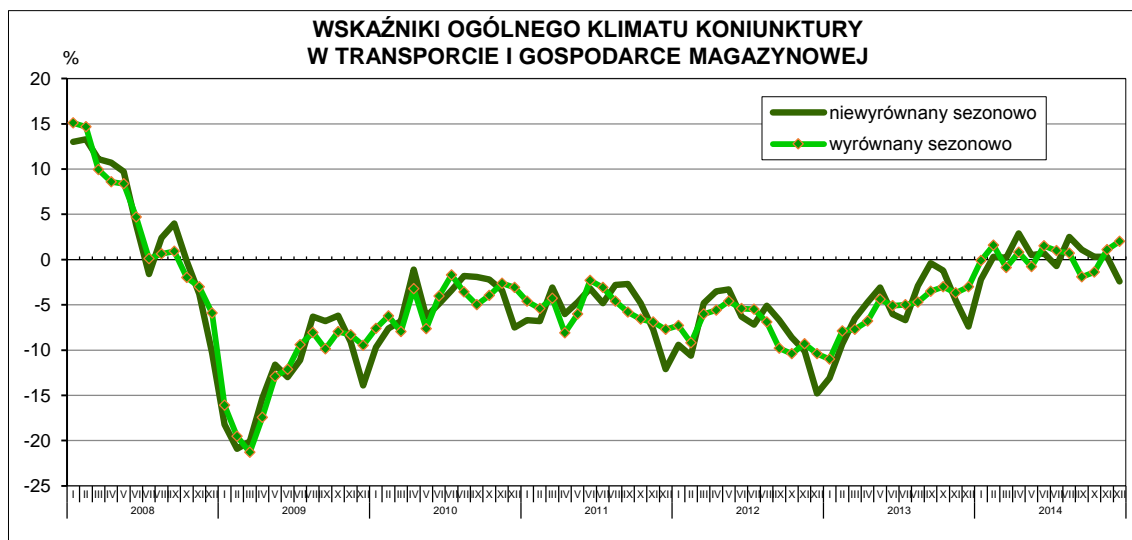
Przewozy ładunków **transportem morskim** w listopadzie br. wyniosły 0,5 mln ton (tj. o 8,8% mniej niż w listopadzie ub. roku). W okresie jedenastu miesięcy br. transportem morskim przewieziono 6,0 mln ton ładunków (spadek w skali roku o 6,6%).

W **portach morskich** w listopadzie br. przeładowano 5,7 mln ton ładunków, tj. o 2,3% więcej niż przed rokiem. Zwiększyły się przeładunki kontenerów – o 31,1%, ładunków masowych ciekłych – o 17,1% oraz ładunków tocznych – o 11,1%. Obniżyły się natomiast przeładunki ładunków masowych suchych – o 17,3% oraz pozostałych ładunków drobnicowych – o 14,5%. Od początku roku w portach morskich przeładowano 62,7 mln ton ładunków, tj. o 6,2% więcej niż przed rokiem.

¹¹ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

¹² W cenach stałych; w przedsiębiorstwach transportowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Wzrost przeładunków w skali roku w listopadzie br. obserwowano w portach Gdynia (o 14,8% do 1,5 mln ton) oraz Gdańsk (o 8,7% do 2,6 mln ton). Zmniejszyły się przeładunki w Szczecinie (o 20,4% do 0,6 mln ton), Policach (o 16,0% do 85 tys. ton) oraz Świnoujściu (o 9,5% do 0,9 mln ton).

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa oceniany jest niekorzystnie (wobec nieznacznie pozytywnych ocen w listopadzie br.). Negatywne, gorsze niż przed miesiącem, są oceny bieżące i prognozy w zakresie sytuacji finansowej, popytu oraz sprzedaży. Skala planowanych zwolnień pracowników może się nadal pogłębiać. Możliwy jest niewielki spadek cen usług transportowych.

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych, **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹³ w październiku br. wyniosło minus 435 mln EUR (wobec minus 92 mln EUR przed rokiem). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie 56 mln EUR (80 mln EUR rok wcześniej), przy czym eksport zwiększył się o 3,2% do 14728 mln EUR, a import wzrósł o 3,4% do 14672 mln EUR. **Saldo usług** wyniosło 648 mln EUR i było niższe niż przed rokiem o 75 mln EUR. Było ono rezultatem dodatnich sald: usług transportowych (387 mln EUR), pozostałych usług (146 mln EUR) oraz podróży zagranicznych (116 mln EUR). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 2815 mln EUR (spadek o 5,3%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 2167 mln EUR (tj. o 3,7% mniej). Ujemne **saldo dochodów pierwotnych** w październiku br. wyniosło 1244 mln EUR i poprawiło się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 112 mln EUR. Na wysokość salda dochodów pierwotnych w znacznym stopniu wpłynęło ujemne saldo dochodów z inwestycji (minus 1342 mln EUR), w ramach którego dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 1046 mln EUR. **Saldo dochodów wtórnych** w październiku br. było dodatnie i wyniosło 105 mln EUR (wobec 461 mln EUR przed rokiem), przy czym wartość przychodów zmniejszyła się w porównaniu z październikiem ub. roku o 418 mln EUR do 385 mln EUR, a wartość rozchodów zmniejszyła się o 62 mln EUR do 280 mln EUR.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 746 mln EUR (wobec 1888 mln EUR w październiku ub. roku), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 796 mln EUR oraz 50 mln EUR (wobec 1935 mln EUR oraz 47 mln EUR przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w październiku br. wyniosło 45 mln EUR (wobec 834 mln EUR przed rokiem). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie minus 2005 mln EUR, przy czym wartość pasywów inwestycji bezpośrednich wyniosła 1245 mln EUR. **Polskie inwestycje za granicą** (łącznie z oficjalnymi aktywami rezerwowymi) wyniosły minus 1960 mln EUR, w tym wartość aktywów inwestycji bezpośrednich ukształtowała się na poziomie 463 mln EUR. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**, gdzie odnotowano zmniejszenie aktywów rezydentów w wysokości 1667 mln EUR oraz odpływ kapitału nierezydentów w kwocie 3197 mln EUR. W pozostałych inwestycjach odnotowano zmniejszenie aktywów rezydentów w kwocie 64 mln EUR, a w przypadku nierezydentów zarejestrowano odpływ kapitału z Polski w wysokości 53 mln EUR. Saldo

¹³ Opracowano na podstawie danych NBP.

pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie 124 mln EUR. Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** w październiku br. zmniejszyła się o 816 mln EUR do 79680 mln EUR.

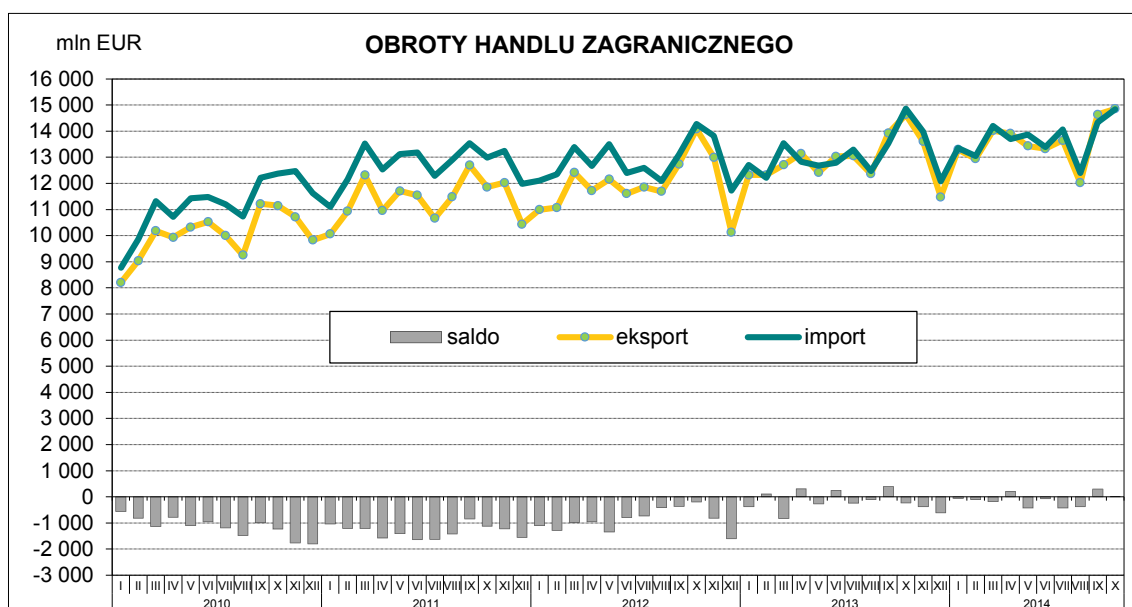
Bilans płatniczy kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	X 2013	X 2014	XI 2013 - X 2014 ^a
	w mln EUR		
RACHUNEK BIEŻĄCY	-92	-435	-5442
Saldo obrotów towarowych	80	56	959
Eksport	14271	14728	155842
Import	14191	14672	154883
Saldo usług	723	648	7079
Przychody	2974	2815	33681
Rozchody	2251	2167	26602
Saldo dochodów pierwotnych	-1356	-1244	-13637
Przychody	545	456	10520
Rozchody	1901	1700	24157
Saldo dochodów wtórnych	461	105	157
Przychody	803	385	5863
Rozchody	342	280	5706
RACHUNEK KAPITAŁOWY	1888	746	8561
Przychody	1935	796	9367
Rozchody	47	50	806
RACHUNEK FINANSOWY	834	45	-4607
Inwestycje bezpośrednie - aktywa	130	463	3077
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	33	94	1645
Instrumenty dłużne	97	369	1432
Inwestycje bezpośrednie - pasywa	720	1245	8119
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	1647	1965	6639
Instrumenty dłużne	-927	-720	1480
Inwestycje portfelowe - aktywa	454	-1667	2714
Udziałowe papiery wartościowe	-155	-1924	787
Dłużne papiery wartościowe	609	257	1927
Inwestycje portfelowe - pasywa	-110	-3197	3263
Udziałowe papiery wartościowe	668	-1589	2326
Dłużne papiery wartościowe	-778	-1608	937
Pozostałe inwestycje - aktywa	436	-64	2228
NBP	0	0	1
Sektor rządowy	-1	1	9
Monetarne Instytucje Finansowe	-17	-66	725
Pozostałe sektory	454	1	1493
Pozostałe inwestycje - pasywa	-2207	-53	184
NBP	-724	-394	751
Sektor rządowy	2	35	777
Monetarne Instytucje Finansowe	-1198	715	586
Pozostałe sektory	-287	-409	-1930
Pochodne instrumenty finansowe	-330	124	-103
Oficjalne aktywa rezerwowe	-1453	-816	-957
SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	-962	-266	-7726

^a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–październik br. obroty towarowe handlu zagranicznego wyrażone w złotych były wyższe niż przed rokiem, a eksport zwiększył się w podobnej skali jak import. Wzrosła wartość wymiany z krajami rozwiniętymi, w tym z krajami UE oraz krajami rozwijającymi się, natomiast obroty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – zwłaszcza eksport – były niższe niż przed rokiem. Ujemne saldo wymiany ogółem pogłębiło się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. Obroty w cenach stałych w okresie styczeń–wrzesień br. wzrosły w skali roku w większym stopniu po stronie importu niż eksportu. W wyniku spadku cen towarów importowanych korzystnie kształtowały się relacje cenowe wymiany (terms of trade).

Eksport wyrażony w złotych w okresie styczeń–październik br. zwiększył się w skali roku o 4,7% i wyniósł 568,3 mld zł, a import wzrósł również o 4,7% do 573,0 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 4,7 mld zł (w okresie styczeń–październik ub. roku minus 4,1 mld zł). Obroty liczone w euro zwiększyły się po stronie eksportu o 4,8% do 136,1 mld EUR, a po stronie importu – także o 4,8% do 137,2 mld EUR. Ujemne saldo wyniosło 1,1 mld EUR (przed rokiem minus 1,0 mld EUR). Eksport w dolarach USA wyniósł 184,7 mld USD i był o 7,4% wyższy niż przed rokiem, a import – 186,2 mld USD, tj. o 7,5% większy. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 1,5 mld USD (po dziesięciu miesiącach ub. roku minus 1,3 mld USD).

Eksport **w cenach stałych** w okresie trzech kwartałów br. był wyższy w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 4,9%, a import – o 9,6%. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 8,8%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej obniżył się o 14,3%, a z krajami rozwijającymi się wzrósł o 0,1%. Zwiększył się wolumen towarów sprowadzanych: z krajów UE o 7,6%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 3,3% oraz z krajów rozwijających się – o 21,6%.

W okresie styczeń–wrzesień br. ceny transakcyjne towarów eksportowanych (liczone w złotych) były wyższe o 0,3%, a towarów importowanych – niższe o 3,7% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na poziomie 104,2 (wobec 101,9 w analogicznym okresie ub. roku). W obrotach towarowych z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 101,1 (wobec 99,3 w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku). W wymianie handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik terms of trade kształtował się na poziomie 104,3 (wobec 110,1 przed rokiem), co spowodowane było szybszym spadkiem cen towarów importowanych (o 6,0%) niż eksportowanych (o 2,0%). W obrotach z krajami rozwijającymi się wskaźnik terms of trade wyniósł 110,3 (wobec 107,4 w okresie styczeń–wrzesień ub. roku), na co wpłynął spadek cen towarów importowanych (o 4,4%) i wzrost cen towarów eksportowanych (o 5,4%).

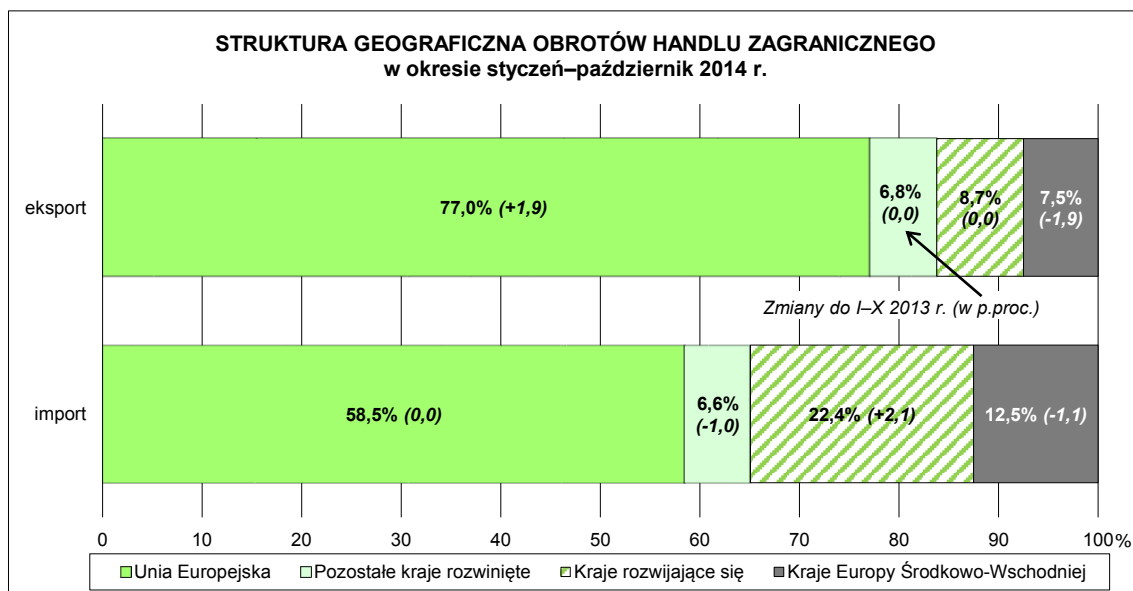
Obroty towarowe handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2014						I-X 2013 struktura w %	I-X 2014
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-X 2013=100				
				zł	EUR	USD		
EKSPORT	568285,3	136085,6	184708,7	104,7	104,8	107,4	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	476201,7	114035,3	154778,9	107,0	107,1	109,8	81,9	83,8
w tym Unia Europejska.....	437705,9	104818,3	142256,6	107,4	107,5	110,1	75,1	77,0
w tym strefa euro.....	304517,7	72921,8	98978,1	108,7	108,8	111,5	51,6	53,6
Kraje rozwijające się	49436,2	11836,4	16072,0	105,3	105,4	108,3	8,7	8,7
Kraje Europy Śr.-Wsch.	42647,4	10213,9	13857,8	83,4	83,6	85,9	9,4	7,5
IMPORT^a	572953,7	137209,2	186242,8	104,7	104,8	107,5	100,0	100,0
Kraje rozwinięte	373093,3	89346,2	121287,5	103,2	103,3	105,9	66,1	65,1
w tym Unia Europejska.....	334928,8	80208,2	108885,8	104,6	104,7	107,3	58,5	58,5
w tym strefa euro.....	263150,2	63018,5	85554,9	105,1	105,2	107,8	45,8	45,9
Kraje rozwijające się	128428,6	30757,8	41712,7	115,7	115,7	118,7	20,3	22,4
Kraje Europy Śr.-Wsch.	71431,8	17105,2	23242,6	95,8	95,8	98,6	13,6	12,5
SALDO	-4668,4	-1123,6	-1534,1	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte	103108,4	24689,1	33491,4	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska.....	102777,1	24610,1	33370,8	x	x	x	x	x
w tym strefa euro.....	41367,5	9903,3	13423,2	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się	-78992,4	-18921,4	-25640,7	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-28784,4	-6891,3	-9384,8	x	x	x	x	x

^a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są **wg kraju pochodzenia**. Dane dot. importu **wg kraju wysyłki** dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych *Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów I-X 2014 r.* na stronie internetowej GUS: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/handel/obroty-handlu-zagranicznego-ogolem-i-wedlug-krajow-iix-2014-r-1.25.html>

U w a g a: Dane o strukturze i dynamice dla obrotów Polski z krajami rozwiniętymi, w tym UE oraz krajami Europy Środkowo-Wschodniej podano w warunkach porównywalnych, tj. uwzględniono wartość obrotów handlu zagranicznego Chorwacji, która przystąpiła do Unii Europejskiej w dniu 1.07.2013 r., a wcześniej była zaliczana do krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

W strukturze geograficznej obrotów w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) zwiększył się w eksporcie. W imporcie udział krajów rozwiniętych był mniejszy niż przed rokiem (przy niezmienionym udziale krajów UE). Wzrósł udział krajów rozwijających się w obrotach ogółem (zwłaszcza w imporcie), przy niższym niż przed rokiem udziale krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

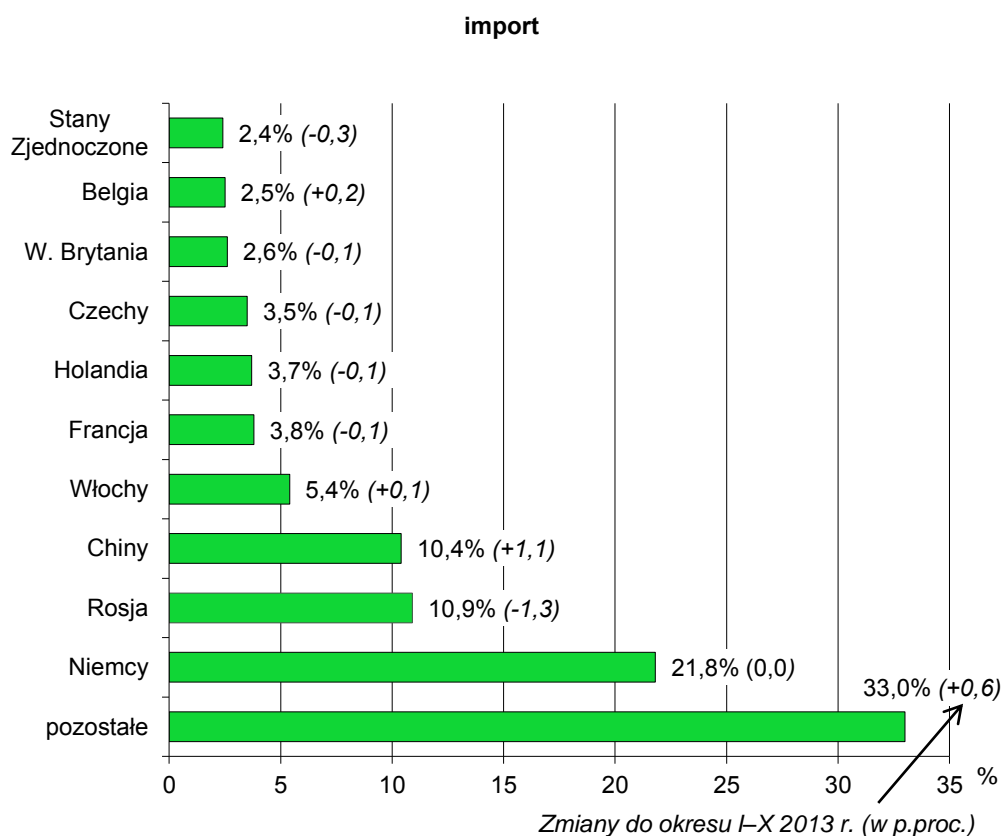
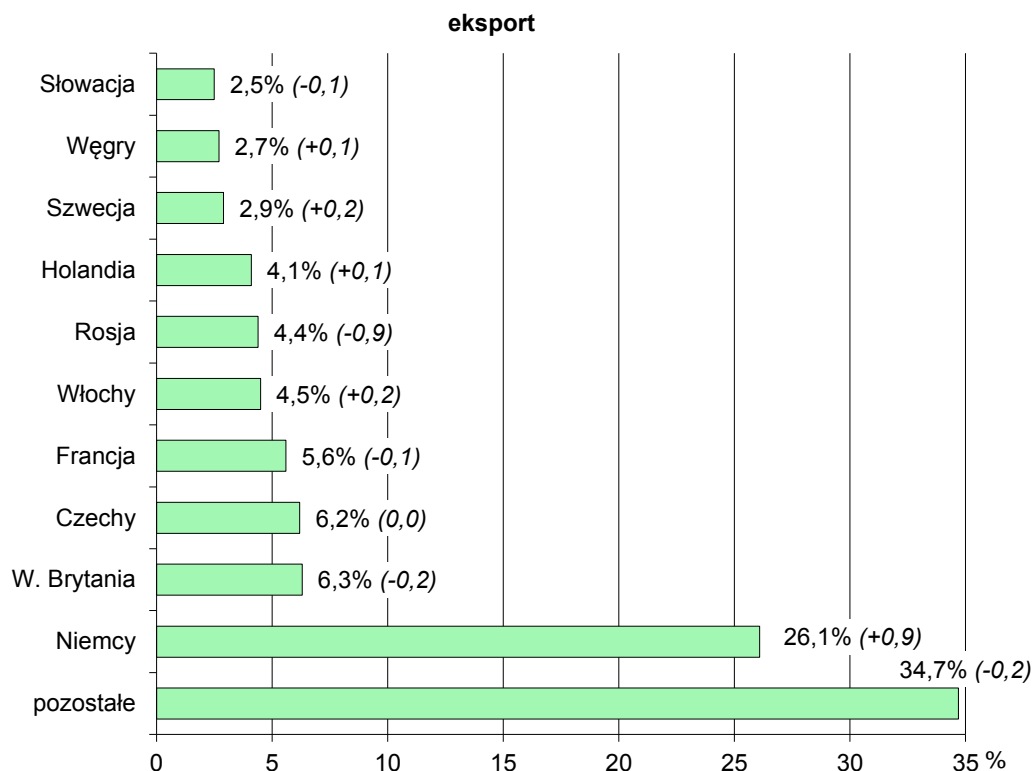
Obroty z krajami **Unii Europejskiej** wzrosły w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku o 7,4% w eksporcie do wartości 437,7 mld zł oraz o 4,6% w imporcie do 334,9 mld zł. Dodatkowo saldo wymiany było większe niż przed rokiem i wyniosło 102,8 mld zł (w okresie styczeń–październik ub. roku 87,5 mld zł). Obroty wyrażone w euro w eksporcie wyniosły 104,8 mld EUR, tj. o 7,5% więcej niż przed rokiem, a w imporcie – 80,2 mld EUR, tj. o 4,7% więcej. Dodatkowo saldo osiągnęło poziom 24,6 mld EUR (wobec 20,9 mld EUR po dziesięciu miesiącach ub. roku). Eksport i import w dolarach USA były wyższe niż przed rokiem odpowiednio o 10,1% i o 7,3%, a dodatkowo saldo wyniosło 33,4 mld USD (wobec 27,7 mld USD w okresie styczeń–październik ub. roku). Udział krajów Unii Europejskiej w eksporcie ogółem zwiększył się z 75,1% przed rokiem do 77,0%, a w imporcie nie zmienił się i wyniósł 58,5%.

Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła w eksporcie o 8,3% do 148,1 mld zł, a w imporcie zwiększyła się o 4,9% do 124,8 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 23,3 mld zł (w okresie styczeń–październik ub. roku 17,8 mld zł). Eksport wyrażony w euro wzrósł o 8,4%, a import zwiększył się o 5,0%. Dodatkowo saldo wyniosło 5,6 mld EUR (wobec 4,3 mld EUR przed rokiem). Udział Niemiec w obrotach ogółem zwiększył się w eksporcie z 25,2% do 26,1%, a w imporcie pozostał na poziomie 21,8%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC odnotowano wzrost eksportu głównie mebli i ich części oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, a spadek – m.in. miedzi. W imporcie znacznie wzrosła wartość dostaw pojazdów samochodowych do przewozu osób, natomiast obniżyła się – m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części.

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń–październik 2014 r.**

Wśród naszych partnerów handlowych, kolejne pozycje po Niemczech zajmowały: w eksporcie – W. Brytania (6,3%), Czechy (6,2%), Francja (5,6%), Włochy (4,5%), Rosja (4,4%), Holandia (4,1%), Szwecja (2,9%), Węgry (2,7%) i Słowacja (2,5%), a w imporcie – Rosja (10,9%), Chiny (10,4%), Włochy (5,4%), Francja (3,8%), Holandia (3,7%), Czechy (3,5%), W. Brytania (2,6%), Belgia (2,5%) oraz Stany Zjednoczone (2,4%).

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, zmniejszyły się w eksporcie o 16,6% do 42,6 mld zł, a w imporcie spadły – o 4,2% do 71,4 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 28,8 mld zł (wobec minus 23,5 mld zł przed rokiem). Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 10,2 mld EUR, tj. o 16,4% mniej niż przed rokiem, a w imporcie osiągnęły wartość 17,1 mld EUR, tj. odpowiednio o 4,2% niższą. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 6,9 mld EUR (wobec minus 5,6 mld EUR po dziesięciu miesiącach ub. roku). Eksport w dolarach USA obniżył się o 14,1%, a import – o 1,4%. Ujemne saldo wyniosło 9,4 mld USD (wobec minus 7,4 mld USD przed rokiem). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem zmniejszył się po stronie eksportu z 9,4% w okresie styczeń–październik ub. roku do 7,5%, a po stronie importu – z 13,6% do 12,5%.

Po dziesięciu miesiącach br. **Rosja** zajmowała szóste miejsce na liście naszych partnerów handlowych w eksporcie oraz drugie w imporcie (przed rokiem odpowiednio piąte i drugie miejsce). Eksport do Rosji w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku obniżył się o 13,1% do 25,0 mld zł, a import zmniejszył się o 6,0% do 62,7 mld zł. Ujemne saldo obrotów osiągnęło wartość 37,7 mld zł (wobec minus 37,9 mld zł przed rokiem). Obroty z Rosją wyrażone w euro zmniejszyły się o 13,0% w eksporcie i o 5,9% w imporcie, a ujemne saldo wyniosło 9,0 mld EUR (w okresie styczeń–październik ub. roku minus 9,1 mld EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA spadła w eksporcie o 10,5%, a w imporcie – o 3,1%. Ujemne saldo wyniosło 12,3 mld USD (przed rokiem minus 12,0 mld USD). Udział Rosji w obrotach ogółem obniżył się: w eksporcie z 5,3% w okresie styczeń–październik ub. roku do 4,4%, a w imporcie – z 12,2% do 10,9%.

W obrotach z Rosją (wg grup SITC) zmniejszył się eksport przede wszystkim części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych oraz owoców i orzechów świeżych lub suszonych, natomiast wzrósł – maszyn i urządzeń specjalistycznych pozostałych oraz statków, łodzi i konstrukcji pływających. W imporcie obniżyła się wartość dostaw ropy naftowej.

Ukraina – drugi po Rosji partner handlowy Polski w grupie krajów Europy Środkowo-Wschodniej – przesunęła się z ósmego przed rokiem miejsca w eksporcie ogółem na czternaste, a w imporcie pozostała na dwudziestej pierwszej pozycji. Eksport na Ukrainę zmniejszył się w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku o 27,2% do 10,9 mld zł, natomiast import wzrósł o 7,1% i wyniósł 6,0 mld zł. Dodatkowo saldo obrotów obniżyło się z 9,4 mld zł przed rokiem do 4,9 mld zł. Obroty z Ukrainą wyrażone w euro w eksporcie były

niższe niż przed rokiem o 27,1%, a w imporcie wzrosły o 7,1%. Saldo wyniosło 1,2 mld EUR (po dziesięciu miesiącach ub. roku 2,2 mld EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA spadła w eksporcie o 25,1%, a w imporcie zwiększyła się o 10,3%. Saldo ukształtowało się na poziomie 1,6 mld USD (przed rokiem 2,9 mld USD). Udział Ukrainy w eksporcie ogółem obniżył się z 2,8% w okresie styczeń–październik ub. roku do 1,9%, a w imporcie wzrósł z 1,0% do 1,1%.

W obrotach z Ukrainą (wg grup SITC) obniżył się eksport m.in. olejów ropy naftowej, papieru, tektury i wyrobów z nich oraz owoców i orzechów, świeżych lub suszonych. W imporcie odnotowano wzrost wartości m.in. wyrobów walcowanych płaskich z żeliwa lub stali niestopowej nieplaterowanych, niepokrytych ani niepowleczonej, paszy dla zwierząt, surowców pochodzenia roślinnego gdzie indziej niewymienionych oraz sztab, prętów, kątowników itp. z żeliwa lub stali.

W **obrotach ogółem wg nomenklatury SITC**, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, odnotowano wzrost we wszystkich sekcjach towarowych, z wyjątkiem paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W strukturze towarowej zarówno eksportu, jak i importu wzrósł głównie udział różnych wyrobów przemysłowych, przy spadku udziału paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2014		I-X 2013	
	w mln zł	I-X 2013=100	struktura w %	
EKSPORT	568285,3	104,7	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	60881,3	103,7	10,7	10,8
Napoje i tytoń.....	8818,3	122,2	1,6	1,3
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	13943,1	102,2	2,5	2,5
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne.....	23440,0	94,0	4,1	4,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne.....	1681,7	104,4	0,3	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne.....	52309,6	104,6	9,2	9,2
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	114005,6	102,8	20,1	20,4
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	215031,0	105,2	37,8	37,7
Różne wyroby przemysłowe	77417,1	110,4	13,6	12,9
IMPORT	572953,7	104,7	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	40722,0	103,8	7,1	7,2
Napoje i tytoń.....	3620,4	107,3	0,6	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	18680,5	101,8	3,3	3,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne.....	62000,2	97,7	10,8	11,6
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne.....	2226,8	98,0	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne.....	84626,8	106,5	14,8	14,5
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	101991,1	106,4	17,8	17,5
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	189713,3	104,5	33,1	33,2
Różne wyroby przemysłowe	58603,2	117,4	10,2	9,1

Wymiana **produktów rolno-spożywczych** wzrosła w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, ale jej dynamika była słabsza niż w I półroczu br. Eksport był wyższy niż przed rokiem o 4,8% i wyniósł 74083,0 mln zł (17742,4 mln EUR), a import wzrósł o 3,5% do 50604,0 mln zł (12118,7 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 23479,0 mln zł (5623,7 mln EUR) wobec 21815,1 mln zł (5209,7 mln EUR) przed rokiem. Udział towarów rolno-spożywczych w eksporcie ogółem utrzymał się na podobnym poziomie jak przed rokiem i wyniósł 13,0%, a w imporcie zwiększył się z 8,8% w okresie dziesięciu miesięcy ub. roku do 8,9%. Wzrost eksportu odnotowano w obrotach z krajami rozwiniętymi – o 4,9% (w tym z krajami UE o 5,3%) i krajami rozwijającymi się – o 34,6% (m.in. mleka w proszku i pszenicy), natomiast niższy był eksport do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 19,5% (głównie mięsa i owoców). Import produktów rolno-spożywczych zwiększył się w obrotach ze wszystkimi grupami krajów: z krajami rozwiniętymi o 1,4% (w tym z krajami UE o 2,4%), z krajami rozwijającymi się o 15,1% oraz z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – o 21,4%.

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2014							
	Eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-X 2013= =100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-X 2013= =100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze.....	74083,0	17742,4	104,8	100,0	50604,0	12118,7	103,5	100,0
Przetwory spożywcze.....	33880,9	8114,3	107,3	45,7	20472,7	4903,0	105,4	40,5
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego.....	23707,8	5677,3	103,9	32,0	15223,7	3645,6	104,7	30,1
Produkty pochodzenia roślinnego.....	14521,9	3478,4	100,7	19,6	12364,8	2961,1	100,9	24,4
Oleje i tłuszcze.....	1972,4	472,4	104,4	2,7	2542,8	609,0	94,9	5,0

Eksport **zbóż**, w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku, zwiększył się o 33,2% i wyniósł 4183,1 tys. ton o wartości 3234,3 mln zł (774,3 mln euro). Na rynki zagraniczne dostarczano głównie pszenicę, żyto i kukurydzę, a największym odbiorcą zbóż były Niemcy i kraje rozwijające się. Import zbóż zwiększył się o 28,6% i wyniósł 1068,1 tys. ton o wartości 1167,7 mln zł (279,8 mln EUR). Najwięcej sprowadzano pszenicy, kukurydzy i jęczmienia. Dostawy zbóż pochodziły głównie ze Słowacji, Czech, Ukrainy i Niemiec.

W **strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych**, w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, wzrósł udział towarów konsumpcyjnych (z 20,4% do 21,3%), natomiast zmniejszył się udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 64,1% do 63,6%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 15,5% do 15,1%). Odnotowano wzrost importu dóbr inwestycyjnych o 2,2%, towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie o 3,9% i towarów konsumpcyjnych – o 9,2%.

Pieniądz

W końcu listopada br. **подаż pieniądza M3¹⁴** wyniosła 1033143,4 mln zł, tj. o 5,5% więcej niż w końcu ub. roku i o 0,4% więcej niż przed miesiącem.

Komponenty podaży pieniądza M3 oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2013		2014			
	XI	XII	X	XI	zmiana w stosunku do	
					X 2014	XII 2013
w mln zł						
Podaż pieniądza (M3)	953446,3	978908,2	1028665,1	1033143,4	4478,3	54235,2
pieniądz gotówkowy w obiegu.....	113718,4	114403,2	125901,7	127101,6	1199,9	12698,4
depozyty i inne zobowiązania.....	820994,8	845941,7	886028,7	889921,2	3892,5	43979,5
pozostałe składniki M3.....	18733,0	18563,3	16734,7	16120,7	-614,0	-2442,6
Aktywa zagraniczne netto	148701,7	142994,5	157084,2	156228,8	-855,4	13234,3
Aktywa krajowe netto	804744,6	835913,7	871580,9	876914,6	5333,7	41000,9
należności.....	936471,7	937414,1	997931,4	1006139,1	8207,7	68725,0
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego...	122819,3	145336,6	152724,1	150362,9	-2361,2	5026,3
saldo pozostałych pozycji netto.....	-254546,5	-246837,0	-279074,6	-279587,4	-512,8	-32750,4

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu listopada br. wyniosły 127101,6 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z końcem ub. roku o 11,1%, a w stosunku do października br. – o 1,0%.

Depozyty i inne zobowiązania, stanowiące główną pozycję w strukturze podaży pieniądza (M3), w końcu listopada br. wyniosły 889921,2 mln zł i wzrosły o 5,2% w stosunku do końca ub. roku. Zwiększyły się depozyty i inne zobowiązania wobec funduszy ubezpieczeń społecznych – o 98,2% (do 4993,1 mln zł), instytucji samorządowych – o 11,3%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 9,1%, wobec gospodarstw domowych – o 6,1% oraz przedsiębiorstw – o 3,4%. Obniżył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 5,3%.

W porównaniu z poprzednim miesiącem depozyty i inne zobowiązania zwiększyły się o 0,4%, w tym wobec przedsiębiorstw – o 1,9% oraz gospodarstw domowych – o 0,8%. Zmniejszył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 8,5%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,1% oraz funduszy ubezpieczeń społecznych – o 0,9%. Dla instytucji samorządowych stan depozytów i innych zobowiązań nie uległ istotnej zmianie.

¹⁴ Opracowano na podstawie danych NBP.

Pozostałe składniki M3 na koniec listopada br. wyniosły 16120,7 mln zł. Wartość tej pozycji zmniejszyła się w stosunku do końca ub. roku – o 13,2% oraz w porównaniu ze stanem na koniec października br. – o 3,7%.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w końcu listopada br. wyniosły 156228,8 mln zł. Ich wartość w stosunku do końca ub. roku zmniejszyła się o 9,3%, a w porównaniu z końcem października br. spadła o 0,5%.

Aktywa krajowe netto na koniec listopada br. wyniosły 876914,6 mln zł i były wyższe o 4,9% w stosunku do końca ub. roku, a w porównaniu ze stanem na koniec października br. zwiększyły się o 0,6%.

Należności, stanowiące największą pozycję w strukturze aktywów krajowych netto, na koniec listopada br. ukształtowały się na poziomie 1006139,1 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem ub. roku o 7,3%. Zwiększyły się należności od funduszy ubezpieczeń społecznych – o 150,0% (do 0,5 mln zł), niemonetarnych instytucji finansowych – o 18,9%, przedsiębiorstw – o 10,4%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 6,0%, gospodarstw domowych – o 5,5% oraz instytucji samorządowych – o 1,0%.

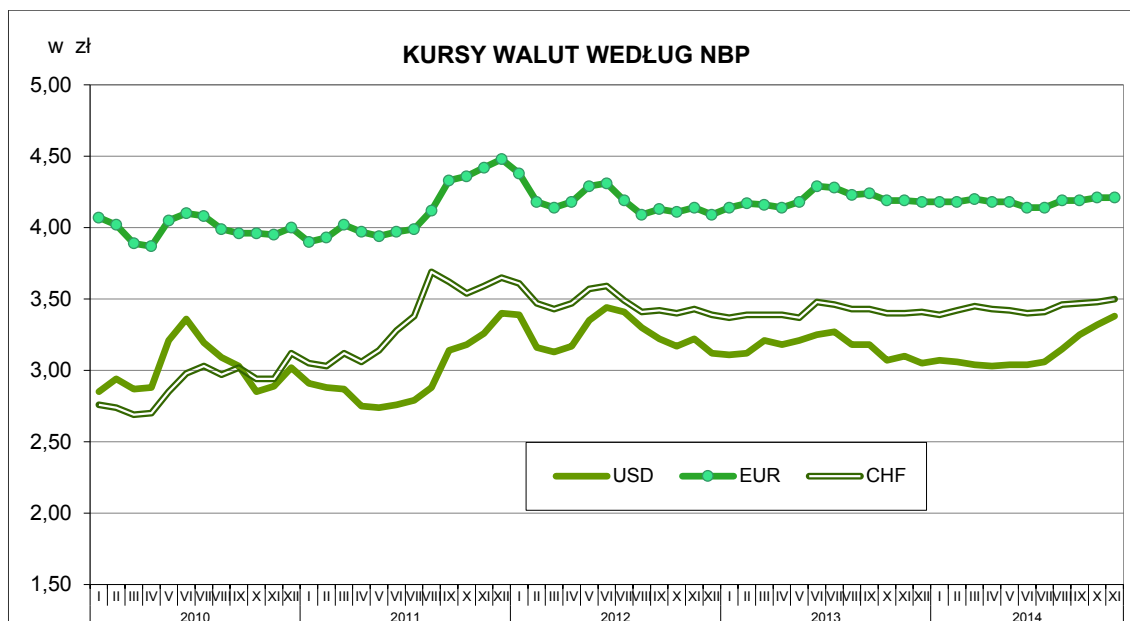
W porównaniu z końcem października br. należności zwiększyły się o 0,8%, w tym od funduszy ubezpieczeń społecznych – o 150,0%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 5,9%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,3%, przedsiębiorstw – o 1,1%, instytucji samorządowych – o 0,8% oraz gospodarstw domowych – o 0,3%.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło na koniec listopada br. 150362,9 mln zł. Zadłużenie to zwiększyło się o 3,5% w porównaniu z końcem ub. roku, a w stosunku do stanu na koniec października br. zmniejszyło się o 1,6%.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 279587,4 mln zł, które pogłębiło się w relacji do stanu na koniec ubiegłego roku – o 32750,4 mln zł oraz w stosunku do miesiąca poprzedniego – o 512,8 mln zł.

Podstawowe stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego w listopadzie br. nie uległy zmianie w stosunku do obowiązujących od 4 lipca br. i wyniosły odpowiednio: stopa lombardowa – 3,00%, stopa redyskonta weksli – 2,25%, stopa referencyjna – 2,00%, stopa depozytowa – 1,00%.

Średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w listopadzie br. 337,77 zł/100 USD i wzrósł w stosunku do notowanego w analogicznym miesiącu ub. roku o 9,0%, natomiast w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku był wyższy o 10,8%. W stosunku do października br. kurs dolara wzrósł o 1,9%.

Średni miesięczny **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim w listopadzie br. ukształtował się na poziomie 421,15 zł/100 EUR i wzrósł wobec analogicznego miesiąca ub. roku o 0,2% oraz w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku – o 0,9%. W porównaniu z październikiem br. kurs był niższy o 0,6%.

Średni miesięczny **kurs franka szwajcarskiego** w Narodowym Banku Polskim w listopadzie br. wyniósł 350,11/100 CHF, tj. wzrósł o 3,0% wobec notowanego przed rokiem. Kurs ten był wyższy niż w grudniu ub. roku o 2,7% oraz niż w październiku br. – o 0,6%.

Budżet państwa

W okresie styczeń–listopad br. **dochody** budżetu państwa¹⁵ wyniosły 260311,5 mln zł (tj. 93,7% kwoty założonej w ustawie budżetowej¹⁶ na 2014 r.), a **wydatki** 285083,1 mln zł (odpowiednio 87,6%). **Deficyt** ukształtował się na poziomie 24771,6 mln zł, co stanowiło 52,1% planu.

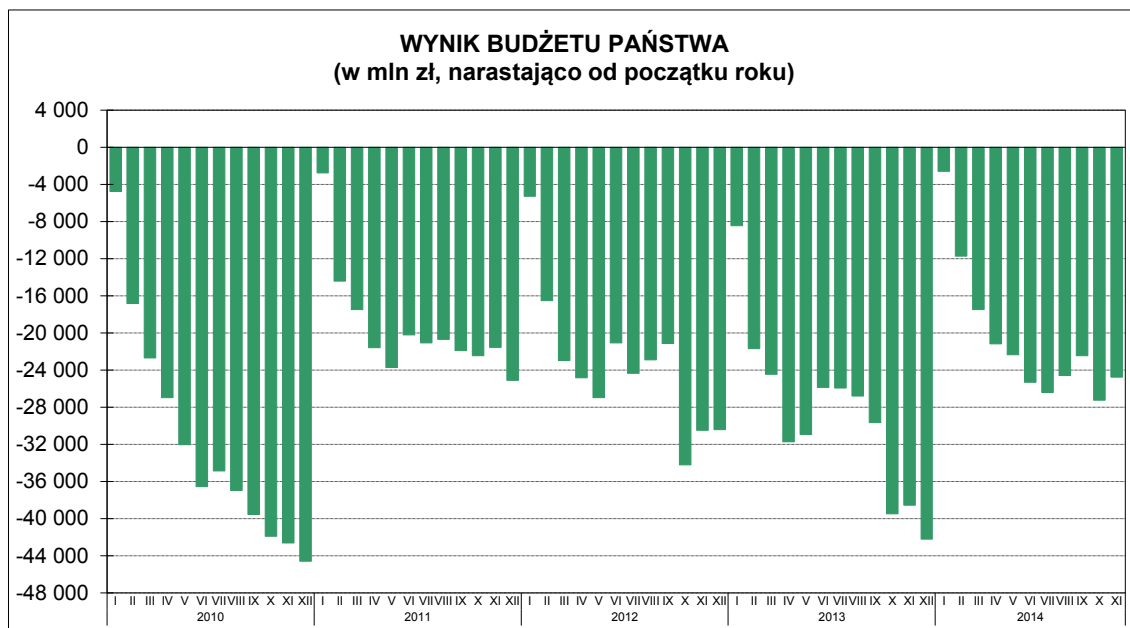
Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2014 r.	I–XI 2014		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
		w mln zł		w %
Dochody ogółem	277782,2	260311,5	93,7	100,0
Dochody podatkowe	247980,0	234812,3	94,7	90,2
w tym:				
podatki pośrednie	179030,0	173360,7	96,8	66,6
w tym podatek akcyzowy	62080,0	55988,2	90,2	21,5
podatek dochodowy od osób prawnych	23250,0	21408,2	92,1	8,2
podatek dochodowy od osób fizycznych	43700,0	38765,5	88,7	14,9
Dochody niepodatkowe	28148,1	24370,8	86,6	9,4
w tym wpływy z cła	2003,0	2223,7	111,0	0,9
Środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł				
niepodlegające zwrotowi	1654,1	1128,4	68,2	0,4
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	205,6	174,4	84,8	0,1
fundusze strukturalne i inne	1448,5	954,0	65,9	0,4
Wydatki ogółem	325287,4	285083,1	87,6	100,0
w tym:				
Obsługa długu krajowego	24870,0	23710,8	95,3	8,3
Obsługa zadłużenia zagranicznego	11300,0	9517,8	84,2	3,3
Rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu				
środków własnych	17765,2	15879,8	89,4	5,6
Dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	16100,5	14502,7	90,1	5,1
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	30362,8	30362,8	100,0	10,7
Subwencje ogólne dla jednostek samorządu				
terytorialnego	51206,4	50162,1	98,0	17,6
Deficyt (-) / Nadwyżka (+)	-47505,1	-24771,6	52,1	x
Finansowanie deficytu ^a				
źródła krajowe	25349,6	23121,6	91,2	x
źródła zagraniczne	22547,2	1706,3	7,6	x

^a Obejmuje finansowanie deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich.

¹⁵ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–listopad 2014 r.”

Dochody zrealizowane w okresie styczeń–listopad br. były większe niż w analogicznym okresie ub. roku o 1,8%, a realizacja ustawy budżetowej była wyższa o 0,9 p.proc. Wpływy z **podatków pośrednich** wyniosły 173360,7 mln zł (tj. o 7,5% więcej niż w okresie styczeń–listopad ub. roku), w tym z podatku akcyzowego 55988,2 mln zł (odpowiednio o 1,9% więcej). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 66,6% i 21,5%.

Wpływy z **podatku dochodowego** od osób prawnych ukształtowały się na poziomie 21408,2 mln zł (o 1,6% więcej niż przed rokiem), a od osób fizycznych – 38765,5 mln zł (o 4,2% więcej niż przed rokiem). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 8,2% i 14,9%. Wykonanie dochodów budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiło 68,2% planu (wobec 69,4% w analogicznym okresie ub. roku).

Wydatki poniesione w okresie styczeń–listopad br. były o 3,2% niższe niż przed rokiem, a realizacja ustawy budżetowej w ich zakresie była niższa o 2,3 p.proc. Wypłaty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 50162,1 mln zł, tj. 17,6% wydatków ogółem. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 11,6% wydatków ogółem (przed rokiem 14,0%). Wypłacone do końca listopada br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 14502,7 mln zł (o 1,1% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych 30362,8 mln zł (odpowiednio o 10,7% mniej), co stanowiło stosownie 5,1% i 10,7% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2014		I-X 2013	
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	struktura	
			w %	
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	45892,9	71,3	100,0	100,0
w tym:				
transport i łączność	1793,7	59,1	3,9	4,6
nauka	285,9	91,0	0,6	0,4
oświata i wychowanie	1283,9	79,6	2,8	2,8
szkolnictwo wyższe	23,0	73,8	0,1	0,0
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	165,2	70,0	0,4	0,4
ochrona zdrowia	1948,2	66,8	4,2	4,4
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	214,9	73,6	0,5	0,5
administracja publiczna	8345,9	79,3	18,2	18,7
urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1451,6	77,9	3,2	3,1
wymiar sprawiedliwości	7917,0	80,0	17,3	17,1
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ...	8298,3	80,0	18,1	18,3
obrona narodowa	9949,8	69,2	21,7	21,0

W okresie styczeń–październik br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 0,7% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków budżetu państwa wyniósł 19,5% (wobec 19,7% w analogicznym okresie ub. roku).

Według danych izb skarbowych i celnych, **zaległości z tytułu podatków** wg stanu w dniu 30 września br. kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym z lat ubiegłych	Struktura ogółem w %	Z zaległości ogółem			
				płatne w ratach i odroczone	wstrzymanie wykonania decyzji	w postępo- waniu egzeku- cyjnym	pozostałe zaległości
Ogółem.....	41621,1	30323,9	100,0	747,6	785,8	22086,3	18001,4
w tym:							
Podatek dochodowy od osób prawnych.....	2204,3	1612,4	5,3	39,5	480,0	810,0	874,8
Podatek dochodowy od osób fizycznych.....	6497,7	5079,0	15,6	207,9	107,0	4260,7	1922,0
Podatek od towarów i usług (VAT).....	26536,0	18037,4	63,8	395,1	169,8	15039,0	10932,1
Podatek akcyzowy	6293,9	5513,9	15,1	105,1	29,0	1919,3	4240,6
Podatek od gier.....	75,4	67,4	0,2	0,0	0,0	51,3	24,1
Podatki zniesione	13,8	13,8	0,0	0,0	0,0	6,0	7,8

Stan łącznych zaległości w końcu września br. był o 6025,3 mln zł (o 16,9%) wyższy niż w końcu ub. roku (we wrześniu ub. roku odnotowano wzrost o 15,6%). Zaległości z tytułu podatku akcyzowego zmniejszyły się o 5,2% (przed rokiem wzrost o 0,4%), natomiast z tytułu podatku od towarów i usług wzrosły o 26,5% (przed rokiem wzrost o 19,5%). W łącznej kwocie zaległości najwyższy udział miały zaległości z tytułu podatku od towarów i usług – 63,8% (przed rokiem 57,4%), podatku akcyzowego 15,1% (wobec 19,1%) i podatku dochodowego od osób fizycznych – 15,6% (wobec 17,7%).

Według danych Ministerstwa Finansów, wskaźnik realizacji podatków¹⁷ (tzw. ściągальność) w okresie trzech kwartałów br. wyniósł ogółem 94,7%, wobec 95,3% przed rokiem. Wskaźnik ten dla podatku od towarów i usług ukształtował się na poziomie 91,3% (wobec 94,6% przed rokiem), podatku dochodowego od osób fizycznych – 97,5% (wobec 97,0%), a od osób prawnych – 97,3% (wobec 98,6%).

---

¹⁷ Jest to stosunek wielkości zrealizowanych wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty podatku, do wielkości podatku należnego będącego sumą zrealizowanych wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty podatku, wielkości bieżących zaległości, kwoty umorzonych zobowiązań podatkowych oraz zobowiązań, których poboru zaniechano.

*

*

*

Wyniki finansowe ubezpieczycieli

Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń¹⁸ ogółem w okresie trzech kwartałów br. były mniej korzystne niż przed rokiem, na co wpłynęło pogorszenie wyników uzyskanych przez zakłady ubezpieczeń majątkowych. Wyniki zakładów ubezpieczeń na życie poprawiły się, co było rezultatem głębszego spadku kwoty świadczeń wypłaconych brutto niż składek przypisanych brutto w tym dziale.

Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń ogółem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem			Dział I ^a			Dział II ^b		
	I-IX 2013	I-IX 2014		I-IX 2013	I-IX 2014		I-IX 2013	I-IX 2014	
	mln zł		I-IX 2013= =100	mln zł		I-IX 2013= =100	mln zł		I-IX 2013= =100
Przychody ogółem.....	51097,3	47368,5	92,7	28434,7	27213,3	95,7	22662,6	20155,2	88,9
w tym:									
Składki przypisane brutto.....	43318,0	40791,1	94,2	23234,1	21208,9	91,3	20083,9	19582,2	97,5
Przychody z lokat.....	11402,1	9382,2	82,3	5624,6	6027,6	107,2	5777,5	3354,6	58,1
Koszty ogółem.....	42938,8	41723,1	97,2	26108,9	24561,2	94,1	16829,9	17161,9	102,0
w tym:									
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto.....	28103,0	25251,0	89,9	17845,4	14997,6	84,0	10257,6	10253,4	100,0
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.....	1064,8	2884,4	270,9	1037,4	2857,6	275,5	27,5	26,7	97,2
Koszty działalności ubezpieczeniowej.....	9311,1	10006,4	107,5	4267,4	4655,2	109,1	5043,7	5351,2	106,1
Koszty działalności lokacyjnej.....	3245,5	2172,3	66,9	2656,4	1543,5	58,1	589,1	628,8	106,7
Obciążenie wyniku finansowego.....	956,5	900,7	94,2	505,8	517,1	102,2	450,7	383,6	85,1
Wynik finansowy netto	8158,5	5645,4	69,2	2325,8	2652,1	114,0	5832,7	2993,3	51,3
Wynik techniczny.....	3742,1	3756,7	100,4	2333,9	2722,5	116,7	1408,2	1034,2	73,4

a Ubezpieczenia na życie. b Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe.

¹⁸ Opracowano na podstawie danych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego przekazanych w dniu 10 grudnia 2014 r.

Przychody ogółem zakładów ubezpieczeń w okresie trzech kwartałów br. były niższe niż przed rokiem o 7,3%, na co wpłynął spadek wartości **składki przypisanej brutto** (o 5,8% do 40,8 mld zł) oraz **przychodów z działalności lokacyjnej** ogółem (o 17,7% do 9,4 mld zł). Składka przypisana brutto w dziale I (ubezpieczenia na życie) zmniejszyła się o 8,7% do 21,2 mld zł, natomiast w dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe) spadła o 2,5% do 19,6 mld zł. **Koszty ogółem** wyniosły 41,7 mld zł i były niższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku o 2,8% (w dziale I spadek wyniósł 5,9%, a w dziale II notowano wzrost o 2,0%). **Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto** ogółem w okresie trzech kwartałów br. wyniosły 25,3 mld zł i były niższe niż przed rokiem o 10,1% (w dziale I spadły o 16,0% do 15,0 mld zł, a w dziale II pozostały na niezmiennym poziomie – 10,3 mld zł). **Koszty działalności lokacyjnej** obniżyły się o 33,1% do 2,2 mld zł (w dziale I wyniosły 1,5 mld zł, a w dziale II – 0,6 mld zł).

Łączny **wynik finansowy netto** zakładów ubezpieczeń wyniósł 5,6 mld zł, tj. był o 30,8% niższy niż w okresie trzech kwartałów ub. roku. Towarzystwa ubezpieczeń w dziale I wypracowały wynik w wysokości ponad 2,6 mld zł, tj. o 14,0% większy niż przed rokiem, natomiast w dziale II wynik był niższy niż przed rokiem o 49,7% i wyniósł 3,0 mld zł.

Wynik techniczny (w ujęciu zagregowanym) ukształtował się na poziomie 3,7 mld zł (tj. o 0,4% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku). Wynik w ubezpieczeniach na życie zwiększył się o 16,7% i wyniósł 2,7 mld zł, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych oraz majątkowych obniżył się o 26,6% do 1,0 mld zł.

Składka przypisana brutto z działalności bezpośredniej w okresie trzech kwartałów br. wyniosła w ubezpieczeniach na życie 21,2 mld zł (spadek o 8,7% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku), a w ubezpieczeniach majątkowych 19,2 mld zł (spadek o 1,8%).

W strukturze składki przypisanej brutto z działalności bezpośredniej ogółem składka zakładów działu I stanowiła 52,5%, a zakładów działu II – 47,5%. Dominujące pozycje w strukturze działu I, pod względem wartości zebranej składki brutto, uzyskały ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (w których składka wyniosła 9,2 mld zł) oraz ubezpieczenia na życie (8,0 mld zł). Stanowiły one odpowiednio 43,3% i 37,7% wartości składek przypisanych brutto tego działu. W dziale II największą pozycję (51,9% składek) stanowiły składki brutto zebrane z tytułu polis komunikacyjnych. Ich wartość była o 3,4% niższa niż przed rokiem i wyniosła 10,0 mld zł. Udział ubezpieczeń casco pojazdów lądowych w składkach przypisanych brutto działu II wyniósł 20,3%, a ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej wynikających z posiadania pojazdów lądowych 31,6%. Ich wartość była niższa niż przed rokiem odpowiednio o 0,9% i 4,9%.

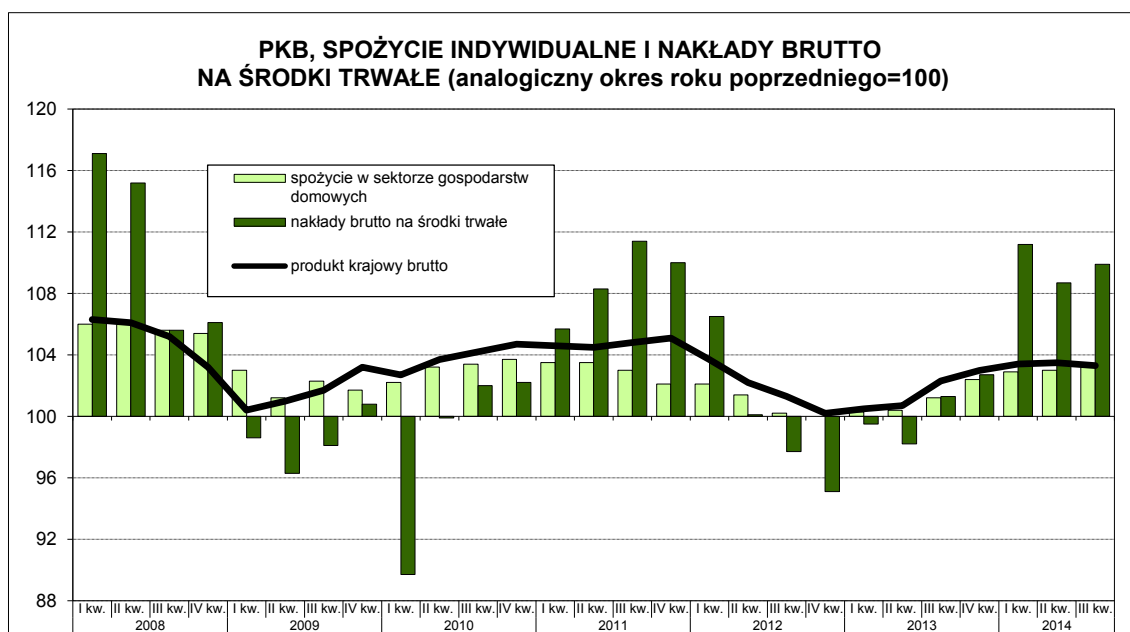
Wartość **odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto z działalności bezpośredniej** w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku w ubezpieczeniach na życie spadła o 16,0% do 15,0 mld zł, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych wzrosła o 0,2% do 10,1 mld zł.

Składki przypisane brutto oraz odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w podziale na wybrane rodzaje ubezpieczeń kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Składki przypisane brutto			Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		
	I-IX 2013	I-IX 2014		I-IX 2013	I-IX 2014	
	mln zł	I-IX 2013=100		mln zł	I-IX 2013= =100	
DZIAŁ I						
Ogółem z działalności bezpośredniej	23216,4	21193,4	91,3	17839,0	14990,8	84,0
Ubezpieczenia na życie	10049,5	7997,7	79,6	10948,4	7963,6	72,7
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	84,2	84,7	100,7	87,7	82,0	93,5
Ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	9437,4	9175,5	97,2	5431,6	5478,0	100,9
Ubezpieczenia rentowe	78,5	84,5	107,6	54,2	59,8	110,3
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe	3566,8	3851,0	108,0	1317,1	1407,4	106,9
DZIAŁ II						
Ogółem z działalności bezpośredniej	19557,4	19204,8	98,2	10043,1	10067,9	100,2
w tym:						
Ubezpieczenia wypadkowe	995,4	1 024,1	102,9	219,1	213,2	97,3
Ubezpieczenia chorobowe	451,4	435,6	96,5	122,3	119,0	97,3
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	3943,3	3908,0	99,1	2617,0	2644,7	101,1
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami	2478,6	2267,1	91,5	1061,4	841,4	79,3
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych	355,3	347,8	97,9	118,9	96,5	81,2
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych	1732,5	1706,1	98,5	573,3	709,6	123,8
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych	6375,2	6060,6	95,1	4073,1	4266,5	104,7
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	6217,4	5889,4	94,7	3910,5	4131,0	105,6
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	1452,2	1446,2	99,6	462,2	480,9	104,0

Produkt krajowy brutto

Według wstępnych danych¹⁹, **produkt krajowy brutto** (w cenach stałych roku poprzedniego) w III kwartale br. był wyższy niż przed rokiem o 3,3% (wobec wzrostu o 3,5% w II kwartale br.). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, produkt krajowy brutto (w cenach stałych przy roku odniesienia 2010) zwiększył się w skali roku, podobnie jak w poprzednim kwartale – o 3,4%.

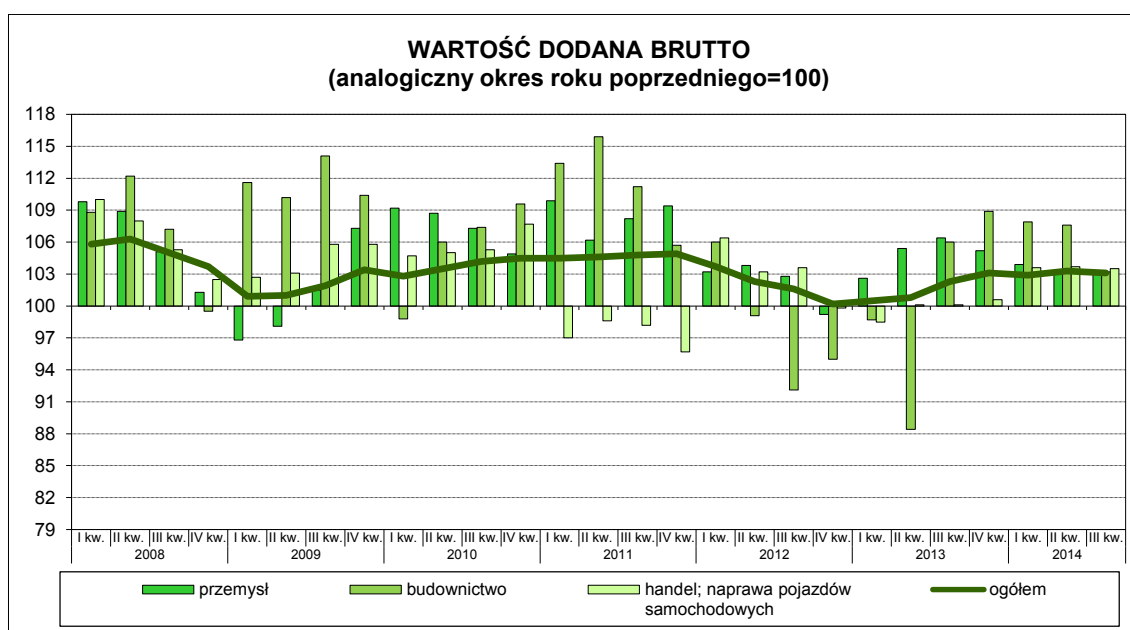

W III kwartale br. popyt krajowy dodatkowo, chociaż słabiej niż w poprzednim okresie, oddziaływał na tempo wzrostu gospodarczego (4,9 p.proc. wobec 5,4 p.proc.). Umocnił się pozytywny wpływ spożycia ogółem (który wyniósł 2,7 p.proc.), co było efektem dodatniego wpływu spożycia indywidualnego (2,0 p.proc.) oraz spożycia publicznego (0,7 p.proc.). Dodatni wpływ akumulacji wyniósł 2,2 p.proc., w wyniku umocnienia się pozytywnego wpływu popytu inwestycyjnego (do 1,8 p.proc.) i dodatniego (ale znacznie mniejszego niż w II kwartale br.) wpływu zapasów (0,4 p.proc.). Zmniejszył się ujemny wpływ eksportu netto na tempo wzrostu gospodarczego i wyniósł minus 1,6 p.proc. (wobec minus 1,9 p.proc. w poprzednim kwartale br.).

¹⁹ Dane opracowano zgodnie z obowiązującym w rachunkach narodowych Europejskim Systemem Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej (ESA2010), wprowadzonym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 roku. Szerzej na ten temat: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/europejski-system-rachunkow-narodowych-i-regionalnych-esa-2010/wdrozenie-esa2010-do-rachunkow-narodowych-zmiany-metodologiczne-oraz-ich-wplyw-na-glowne-agregaty-makroekonomiczne.8.1.html>

Popyt krajowy w III kwartale br. wzrósł w skali roku o 4,9% (wobec odpowiednio 5,6% w II kwartale br.). Wpłynęło na to głównie zwiększenie akumulacji brutto – o 12,0%, w tym nakładów brutto na środki trwałe – o 9,9%. Spożycie ogółem było o 3,3% wyższe niż w III kwartale ub. roku. W większym stopniu wzrosło spożycie publiczne – 3,5%, niż spożycie w sektorze gospodarstw domowych – 3,2%. **Stopa inwestycji** w III kwartale br. wyniosła 18,8% (wobec 18,0% przed rokiem).

Eksport w III kwartale br. zwiększył się w skali roku o 3,8% (wobec wzrostu o 4,8% w poprzednim kwartale), a import wzrósł o 7,3% (wobec odpowiednio 9,4%).

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 3,1% (wobec wzrostu o 3,3% w II kwartale br. oraz o 2,3% przed rokiem). W przemyśle wartość dodana brutto zwiększyła się o 3,1%, a w budownictwie – o 3,2%. Wzrost w skali roku notowano także m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,2%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 3,5%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 3,2%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,2%), w obsłudze rynku nieruchomości (o 2,1%), informacji i komunikacji (o 2,0%) oraz łącznie w sekcjach: administracja i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna (o 1,8%). Na poziomie sprzed roku pozostała wartość dodana brutto w działalności finansowej i ubezpieczeniowej.

Produkt krajowy brutto niewyrównany sezonowo (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2012				2013				2014			
	w mln zł				kwartaly – w mln zł				kwartaly – w mln zł			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Spożycie	1 286 035,3	1 313 576,1	3 189 559,5	3 321 636,1	330 287,6	323 347,8	328 554,5	331 386,2	340 740,6	334 685,4	336 087,0	
w tym:												
w sektorze gospodarstw domowych.....	979 352,4	997 696,7	2 451 514,3	2 351 658,0	254 955,9	247 431,1	252 152,7	243 157,0	264 915,0	255 837,7	257 490,3	
publiczne.....	292 320,5	301 559,9	70 111,8	82 639,5	71 840,0	72 160,0	72 655,0	84 904,9	72 255,0	75 017,0	74 855,1	
Akumulacja brutto.....	333 236,6	317 115,1	74 353,7	77 828,8	51 103,2	65 431,2	75 751,6	124 829,1	55 627,4	75 980,4	83 805,0	
w tym nakłady brutto na środki trwałe.....	313 957,8	312 811,8	70 550,9	121 079,4	47 376,8	68 462,9	74 364,4	122 607,7	52 132,1	73 279,2	80 395,9	
Eksport.....	727 971,5	766 343,7	181 984,3	182 364,0	178 939,6	189 639,6	198 672,7	199 091,8	193 646,9	197 831,4	202 715,8	
Import.....	731 349,1	734 982,6	182 193,3	186 997,6	175 747,7	177 676,8	190 106,4	191 451,7	186 893,7	190 127,0	195 771,7	
Popyt krajowy	1 619 271,9	1 630 691,2	380 974,4	394 026,8	381 390,8	388 779,0	404 306,1	456 215,3	396 368,0	410 665,8	419 892,0	
Produkt krajowy brutto.....	1 615 894,3	1 662 052,3	3 993 902,3	4 446 648,1	384 582,7	400 741,8	412 872,4	463 855,4	403 121,2	418 370,2	426 836,1	
Wartość dodana brutto.....	1 431 871,9	1 476 534,9	3 448 346,9	3 961 555,5	347 087,6	354 252,9	363 978,5	411 215,9	359 515,4	369 332,0	376 420,2	
w tym:												
przemysł.....	361 295,8	381 322,8	79 820,1	107 811,0	97 214,6	84 547,7	86 290,8	113 269,7	102 377,7	87 698,6	88 612,5	
budownictwo.....	109 111,7	109 552,6	29 604,3	32 917,6	16 720,3	25 953,2	31 289,2	35 589,9	17 714,4	27 563,6	32 519,6	
handel; naprawa pojazdów samochodowych	275 103,7	280 444,0	66 682,2	70 746,1	69 943,9	67 667,7	72 417,0	70 415,4	73 544,7	71 022,5	75 589,3	
transport i gospodarka magazynowa.....	87 369,2	88 247,7	20 253,9	25 299,2	16 440,5	19 587,4	25 693,9	26 525,9	18 599,2	21 822,5	28 808,3	
zakwaterowanie i gastronomia	17 618,7	18 974,3	3 938,0	5 342,8	3 323,3	4 289,8	5 665,7	5 695,5	3 478,6	4 434,3	6 088,0	
informacja i komunikacja.....	54 678,1	56 127,8	14 495,8	13 082,1	12 945,8	15 038,1	13 116,5	15 027,4	10 976,5	13 634,2	12 741,0	
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	56 990,2	58 309,8	15 928,6	12 798,4	12 993,9	14 015,8	15 996,8	15 303,3	15 374,3	18 517,2	16 061,1	
obsługa rynku nieruchomości	74 277,7	74 172,7	19 098,1	18 681,0	17 149,2	19 459,9	19 069,8	18 493,8	17 572,2	20 448,1	19 725,1	
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca	102 658,2	107 259,3	29 460,1	25 462,7	24 057,2	30 874,0	26 004,2	26 323,9	25 485,5	32 166,5	26 887,6	
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	211 866,4	218 821,2	47 692,9	58 709,1	58 973,4	50 814,8	50 556,3	58 476,7	56 674,2	49 725,8	50 468,2	

Dynamika realna produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2012				2013				2014				
	rok poprzedni=100				kwartaly - analogiczny okres roku poprzedniego=100				kwartaly - analogiczny okres roku poprzedniego=100				
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
Spżycie.....	100,7	101,4	100,9	100,4	100,2	100,4	101,7	102,4	102,3	103,1	103,3	103,3	103,3
w tym:													
w sektorze gospodarstw domowych.....	101,0	102,1	101,4	100,2	100,0	100,3	101,2	102,4	102,9	103,0	103,2	103,2	103,2
publiczne.....	100,2	99,2	99,3	101,5	100,9	100,9	103,5	102,2	100,1	103,7	103,5	103,5	103,5
Akumulacja brutto.....	95,7	109,5	92,2	94,2	93,6	94,1	98,1	100,4	110,5	118,1	112,0	112,0	112,0
w tym nakłady brutto na środki trwałe.....	98,5	106,5	100,1	97,7	95,1	99,5	101,3	102,7	111,2	108,7	109,9	109,9	109,9
Eksport.....	104,3	105,7	105,0	103,1	103,6	101,0	108,1	107,0	107,1	104,8	103,8	103,8	103,8
Import.....	99,4	103,3	98,1	98,1	98,5	98,9	105,2	104,2	107,3	109,4	107,3	107,3	107,3
Popyt krajowy.....	99,6	102,5	99,1	99,1	98,2	99,5	101,0	101,8	103,4	105,6	104,9	104,9	104,9
Produkt krajowy brutto.....	101,8	103,7	102,2	101,3	100,2	100,5	102,3	103,0	103,4	103,5	103,3	103,3	103,3
Wartość dodana brutto.....	101,8	103,7	102,3	101,6	100,2	100,5	102,3	103,1	102,9	103,3	103,1	103,1	103,1
w tym:													
przemysł.....	102,0	103,2	103,8	102,8	99,2	102,6	106,4	105,2	103,9	103,2	103,1	103,1	103,1
budownictwo.....	96,8	106,0	99,1	92,1	95,0	98,7	106,0	108,9	107,9	107,6	103,2	103,2	103,2
handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	103,2	106,4	103,2	103,6	99,8	98,5	100,1	100,6	103,6	103,7	103,5	103,5	103,5
transport i gospodarka magazynowa.....	111,7	110,0	116,3	113,4	107,7	100,4	98,1	103,7	103,3	103,9	107,2	107,2	107,2
zakwaterowanie i gastronomia.....	104,2	104,4	105,0	104,5	103,2	104,7	104,4	105,2	101,7	102,1	103,2	103,2	103,2
informacja i komunikacja.....	110,1	108,2	111,4	111,0	109,5	102,9	101,7	101,3	93,9	100,2	102,0	102,0	102,0
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	89,5	108,8	83,7	81,1	88,5	90,5	105,5	120,7	126,7	123,4	100,0	100,0	100,0
obsługa rynku nieruchomości.....	101,9	101,6	102,2	102,0	101,9	100,3	98,0	97,6	100,1	101,0	102,1	102,1	102,1
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca.....	104,3	104,3	104,4	104,5	104,2	101,8	103,3	103,0	101,9	101,3	102,2	102,2	102,2
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	100,3	98,9	100,1	101,0	101,2	101,2	99,6	98,8	98,2	99,8	101,8	101,8	101,8

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2012												2013			2014		
	kwartaly - okres poprzedni=100																	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III			
Spżycie.....	100,2	100,0	100,0	100,1	100,4	100,4	100,5	100,8	100,7	100,9	100,9	100,9	100,7	100,9	100,9			
w tym:																		
w sektorze gospodarstw domowych.....	100,2	100,0	99,9	100,1	100,2	100,4	100,6	100,7	100,8	100,9	101,0	100,6	100,7	100,9	101,0			
publiczne.....	100,1	99,8	100,6	100,5	100,7	100,0	100,9	100,6	100,3	101,5	100,6	100,6	100,3	101,5	100,6			
Akumulacja brutto.....	97,4	98,3	97,2	99,3	98,9	96,6	105,0	101,5	104,7	104,2	101,4	101,5	104,7	104,2	101,4			
w tym nakłady brutto na środki trwałe.....	97,4	99,2	98,8	99,6	99,6	101,5	101,7	101,8	104,2	101,3	102,3	101,8	104,2	101,3	102,3			
Eksport.....	101,7	100,3	99,9	101,5	100,5	102,5	102,2	100,9	101,4	100,5	101,2	100,9	101,4	100,5	101,2			
Import.....	100,7	99,4	98,2	100,1	101,8	98,8	103,3	101,5	103,2	100,5	102,4	101,5	103,2	100,5	102,4			
Popyt krajowy.....	98,8	99,8	99,6	99,8	100,3	99,2	101,6	100,7	101,8	101,4	101,2	100,7	101,8	101,4	101,2			
Produkt krajowy brutto.....	100,1	100,0	100,0	100,0	100,3	100,8	100,9	100,6	101,1	100,7	100,9	100,6	101,1	100,7	100,9			
Wartość dodana brutto.....	100,0	100,1	100,1	100,0	100,3	100,9	101,0	100,9	100,8	100,4	100,8	100,9	100,8	100,4	100,8			
w tym:																		
przemysł.....	99,5	98,5	101,2	101,7	100,3	103,0	101,9	99,6	101,9	100,0	100,4	99,6	101,9	100,0	100,4			
budownictwo.....	98,0	103,7	89,4	99,8	104,4	99,5	103,3	101,9	100,7	101,1	100,6	101,9	100,7	101,1	100,6			
handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	101,1	99,8	100,7	99,7	99,3	100,9	100,2	100,4	101,3	100,6	100,8	100,4	101,3	100,6	100,8			
transport i gospodarka magazynowa.....	106,0	103,9	101,4	99,1	97,3	101,2	100,4	102,3	101,7	100,1	102,3	102,3	101,7	100,1	102,3			
zakwaterowanie i gastronomia	100,9	100,0	101,9	101,6	100,9	101,4	100,6	101,0	100,4	100,5	101,0	101,0	100,4	100,5	101,0			
informacja i komunikacja.....	105,4	99,3	100,8	102,1	97,9	102,8	100,2	103,4	86,6	108,7	106,3	103,4	86,6	108,7	106,3			
działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	99,4	92,2	95,7	94,4	104,9	100,9	104,1	106,6	101,4	102,6	102,5	106,6	101,4	102,6	102,5			
obsługa rynku nieruchomości.....	99,5	101,5	100,3	99,8	98,8	100,4	99,4	100,3	100,8	100,2	100,4	100,3	100,8	100,2	100,4			
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca.....	100,2	101,7	101,2	100,7	100,3	101,8	99,8	100,2	101,0	100,2	100,9	100,2	101,0	100,2	100,9			
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	99,5	100,5	100,7	100,4	100,2	99,9	99,1	99,8	100,0	100,4	99,8	99,8	100,0	100,4	100,6			

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2010.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2012				2013				2014			
	kwartały - analogiczny okres roku poprzedniego=100											
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	
Spożycie.....	101,2	100,8	100,6	100,3	100,5	100,9	101,4	102,1	102,4	103,0	103,3	
w tym:												
w sektorze gospodarstw domowych	101,8	101,1	100,4	100,3	100,3	100,6	101,3	101,9	102,5	103,1	103,5	
publiczne	98,8	98,9	101,4	101,0	101,7	101,9	102,2	102,2	101,8	103,2	103,0	
Akumulacja brutto	101,5	94,7	92,1	92,4	93,8	92,2	99,6	101,8	107,8	116,3	112,3	
w tym nakłady brutto na środki trwałe.....	103,6	99,3	96,2	95,0	97,2	99,4	102,4	104,6	109,5	109,2	109,9	
Eksport	105,9	104,2	102,8	103,4	102,2	104,4	106,8	106,1	107,1	105,1	104,1	
Import	101,4	99,1	98,5	98,5	99,6	98,9	104,1	105,5	106,9	108,7	107,8	
Popyt krajowy	102,2	99,5	99,2	98,0	99,5	98,9	100,9	101,8	103,2	105,6	105,1	
Produkt krajowy brutto.....	103,8	102,3	101,5	100,2	100,4	101,2	102,1	102,7	103,5	103,4	103,4	
Wartość dodana brutto.....	104,5	102,7	101,2	100,2	100,5	101,4	102,3	103,1	103,6	103,1	103,0	
w tym:												
przemysł.....	105,9	101,1	102,3	101,0	101,7	106,3	107,0	104,8	106,6	103,4	101,9	
budownictwo.....	104,0	104,0	91,7	90,7	96,6	92,7	107,1	109,4	105,5	107,2	104,4	
handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	105,6	103,2	102,8	101,3	99,4	100,6	100,1	100,8	102,9	102,6	103,2	
transport i gospodarka magazynowa	106,5	114,7	115,4	110,5	101,5	98,9	98,0	101,2	105,7	104,6	106,6	
zakwaterowanie i gastronomia	105,0	103,7	103,5	104,5	104,5	106,0	104,6	103,9	103,4	102,5	102,9	
informacja i komunikacja.....	112,8	111,8	108,3	107,7	100,1	103,7	103,0	104,3	92,2	97,5	103,5	
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	103,4	86,5	85,8	82,9	87,5	95,7	104,1	117,5	113,5	115,3	113,6	
obsługa rynku nieruchomości.....	102,2	103,7	101,9	101,2	100,4	99,2	98,3	98,8	100,9	100,7	101,8	
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca.....	104,8	105,8	104,4	103,9	104,0	104,1	102,6	102,1	102,8	101,2	102,3	
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna	100,3	100,8	101,1	101,1	101,8	101,2	99,6	99,0	98,8	99,3	100,8	

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2010.

Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny produktu krajowego brutto^a (w p.proc.)

Wyszczególnienie	2012	2013	2012				2013				2014		
			kwartaly				kwartaly				I	II	III
			I	II	III	IV	I	II	III	IV			
Popyt krajowy.....	-0,4	0,2	2,6	-1,0	-0,9	-1,6	-0,6	-1,7	1,0	1,8	3,4	5,4	4,9
Spożycie.....	0,6	1,0	1,3	0,7	0,3	0,1	0,3	0,5	1,4	1,7	2,0	2,5	2,7
w tym:													
w sektorze gospodarstw domowych.....	0,6	0,6	1,5	0,9	0,1	0,0	0,2	0,2	0,8	1,3	2,0	1,8	2,0
publiczne.....	0,0	0,4	-0,2	-0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,6	0,4	0,0	0,7	0,7
Akumulacja brutto.....	-1,0	-0,8	1,3	-1,7	-1,2	-1,7	-0,9	-2,2	-0,4	0,1	1,4	2,9	2,2
w tym:													
nakłady brutto na środki trwałe..	-0,3	0,2	0,8	0,0	-0,4	-1,2	-0,1	-0,3	0,2	0,7	1,4	1,5	1,8
przyrost rzeczowych środków obrotowych.....	-0,7	-1,0	0,5	-1,7	-0,8	-0,5	-0,8	-1,9	-0,6	-0,6	0,0	1,4	0,4
Saldo obrotów z zagranicą.....	2,2	1,5	1,1	3,2	2,2	1,8	1,1	2,4	1,3	1,2	0,0	-1,9	-1,6
Produkt krajowy brutto	1,8	1,7	3,7	2,2	1,3	0,2	0,5	0,7	2,3	3,0	3,4	3,5	3,3
Wartość dodana brutto	1,6	1,6	3,3	2,0	1,3	0,2	0,5	0,8	2,0	2,8	2,7	2,9	2,8

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wyszczególnienie												
a – 2013												
b – 2014												
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹												
w tys. osób.....	5497	5478	5489	5478	5479	5488	5489	5494	5495	5500	5501	5491
a	5506	5515	5515	5515	5515	5526	5531	5535	5537	5545	5551	5551
b	2296	2337	2315	2256	2176	2109	2093	2083	2083	2075	2116	2158
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu).....	2261	2256	2182	2079	1987	1913	1879	1853	1822	1785	1799,5	
a	14,2	14,4	14,3	14,0	13,6	13,2	13,1	13,0	13,0	13,0	13,2	13,4
b	13,9	13,9	13,5	13,0	12,5	12,0	11,8	11,7	11,5	11,3	11,4	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł).....	3680,30	3709,99	3832,81	3830,89	3699,67	3808,63	3830,07	3760,45	3770,91	3834,17	3897,88	4221,50
a	3805,28	3856,56	4017,75	3976,80	3878,31	3943,01	3964,91	3893,23	3900,49	3980,92	4004,80	
b	89,5	100,8	103,3	99,9	96,6	102,9	100,6	98,2	100,3	101,7	101,7	108,3
a	90,1	101,3	104,2	99,0	97,5	101,7	100,6	98,2	100,2	102,1	100,6	
b	100,4	104,0	101,6	103,0	102,3	101,4	103,5	102,0	103,6	103,1	103,1	102,7
a	103,4	104,0	104,8	103,8	104,8	103,5	103,5	103,5	103,4	103,8	102,7	
b												
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹												
a	98,7	102,8	100,6	102,2	101,8	101,1	102,4	100,9	102,6	102,3	102,5	102,1
b	103,0	103,3	104,2	103,5	104,6	103,2	103,6	103,7	103,7	104,3	103,2	
Przeciętna miesięczna emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100.....	104,1	104,0	104,3	104,5	104,6	104,9	103,9	104,1	104,0	104,4	104,4	104,8
a	103,9	104,3	102,1	103,2	103,6	103,4	104,2	103,7	103,7	103,7	103,9	
b												
rolników indywidualnych												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100.....	106,7	107,2	104,7	104,8	105,3	105,6	104,3	104,5	104,5	104,7	105,0	105,0
a	103,7	103,8	100,8	101,0	101,2	101,3	101,7	101,9	101,9	102,0	102,4	
b												
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:												
poprzedni miesiąc=100.....	100,1	100,0	100,2	100,4	99,9	100,0	100,3	99,7	100,1	100,2	99,8	100,1
a	100,1	100,1	100,1	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6	100,0	100,0	99,8	
b	101,7	101,3	101,0	100,8	100,5	100,2	101,1	101,1	101,0	100,8	100,6	100,7
a	100,5	100,7	100,7	100,3	100,2	100,3	99,8	99,7	99,7	99,4	99,4	
b	100,1	100,0	100,2	100,6	100,5	100,5	100,8	100,5	100,5	100,7	100,5	100,7
a	100,1	100,2	100,3	100,2	100,1	100,1	99,9	99,5	99,4	99,5	99,2	
b												
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:												
poprzedni miesiąc=100.....	100,0	100,3	99,7	99,3	100,1	100,7	100,2	99,7	100,1	99,3	99,7	99,9
a	100,0	99,9	99,8	99,8	99,8	99,9	99,9	100,3	100,0	99,6	99,5	
b	98,8	99,7	99,3	97,9	97,5	98,7	99,2	98,9	98,6	98,6	98,5	99,0
a	99,0	98,6	98,7	99,3	99,0	98,2	97,9	98,5	98,4	98,7	98,4	
b												
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:												
poprzedni miesiąc=100.....	99,8	99,8	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	99,9
a	99,8	99,8	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	
b	98,6	98,4	98,2	98,1	98,0	98,0	98,1	98,1	98,2	98,2	98,3	98,3
a	98,3	98,4	98,5	98,5	98,6	98,7	98,8	99,1	99,2	99,3	99,3	
b												

¹ Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
(dok.)												
Wyszczególnienie												
a - 2013												
b - 2014												
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc=100.....	a	97,2	109,3	97,8	99,3	102,6	101,5	95,6	109,7	106,1	93,8	90,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100.....	b	103,0	109,4	97,8	98,3	100,0	102,1	91,5	116,5	103,6	92,5	106,7
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc=100.....	a	100,4	97,9	102,8	98,2	102,8	106,3	102,2	106,3	104,6	102,9	106,7
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100.....	b	104,2	105,3	105,5	104,4	101,8	102,4	98,1	104,2	101,7	100,3	106,7
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc=100.....	a	39,7	99,7	120,9	107,9	116,3	107,8	99,2	109,4	114,3	91,1	121,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100.....	b	36,0	118,7	124,2	103,2	114,0	100,9	94,6	119,8	107,2	90,6	105,8
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku).....	a	83,9	88,6	81,5	76,9	72,5	81,7	88,9	95,2	96,8	97,1	105,8
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):	b	96,1	114,4	117,4	112,2	110,0	101,1	96,4	105,6	99,0	98,4	105,8
poprzedni miesiąc=100.....	a	14059	24999	37155	47771	57480	80918	91380	102102	116540	129128	145136
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100.....	b	12565	24998	35597	47255	56149	79704	88911	100198	114297	127595	145136
Wymyk budżetu państwa - od początku roku (w mln zł).....	a	79,6	97,4	116,5	97,0	101,9	103,8	99,8	98,9	103,3	94,2	117,1
Średnie kursy walut w zł - NBP:	b	78,7	99,5	112,5	102,3	97,5	105,2	99,6	99,0	104,0	92,1	105,9
100 dolarów USA.....	a	102,4	98,7	100,0	100,1	101,2	102,6	103,5	104,1	103,7	104,2	105,9
100 euro.....	b	104,8	107,0	103,3	108,9	104,3	101,8	102,8	103,0	103,7	101,4	105,9
100 franków szwajcarskich.....	a	-8440,9	-21684,6	-24452,7	-31717,0	-30951,2	-25873,7	-26811,1	-29643,4	-39481,2	-38569,1	-42194,1
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:	b	-2601,1	-11718,2	-17491,0	-21179,9	-22362,6	-25298,6	-24603,5	-22444,6	-27233,2	24771,6	24771,6
eksport.....	a	311,45	311,97	320,58	318,25	321,49	326,88	317,67	317,50	307,04	309,98	304,81
import.....	b	306,50	306,13	303,78	302,93	304,15	305,98	314,82	324,75	331,52	337,77	337,77
saldo.....	a	413,69	417,34	415,81	414,09	417,59	428,65	422,95	423,76	419,08	418,82	417,57
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:	b	417,76	417,86	419,72	418,41	417,90	413,69	419,32	419,01	420,50	421,15	417,57
eksport.....	a	336,79	339,24	339,08	339,46	336,53	345,82	342,76	343,49	340,33	339,96	340,88
import.....	b	339,35	342,05	344,71	343,17	342,44	339,65	346,02	346,95	348,14	350,11	340,88
saldo.....	a	50197,9	51233,0	52865,1	54595,6	51014,3	54495,8	52051,9	59090,6	61895,0	56863,8	48028,9
import.....	b	55586,8	53928,3	58367,1	58511,0	56300,2	55816,5	49725,1	61232,1	62244,7	58468,3	50561,1
saldo.....	a	51777,2	50757,1	56339,0	53298,0	52109,8	53463,5	52500,3	57405,5	62871,1	58468,3	50561,1
saldo.....	b	55828,2	54382,8	59105,1	57608,4	58115,0	56104,5	51297,1	59965,6	62192,7	58468,3	50561,1
saldo.....	a	-1579,3	475,9	-3473,9	1297,6	-1095,5	1032,3	-448,4	1685,1	-976,1	-1604,5	-2532,2
saldo.....	b	-241,4	-454,5	-738,0	902,6	-1814,8	-288,0	-1572,0	1266,5	52,0	-1604,5	-2532,2

¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Średnie ceny bieżące z 2010 r. ³ Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. ⁴ W 2014 r. - dane wstępne.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

A. Unia Europejska	PKB ^a		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^b		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych		Produkcja przemysłowa ^c		Produkcja w budownictwie ^c					
	2013	2014 ^b		I-IX 2013	saldo	X 2013	IX 2014	XI 2013	X 2014	X 2013	IX 2014	X 2013	IX 2014			
		II kw.	III kw.													
	zmiana w % w skali roku															
w mld euro				w %				zmiana w % w skali roku								
Wyszczególnienie																
UE-28	0,0	1,3	1,3	.	.	10,7	10,0	10,0	1,0	0,4	1,0	0,4	0,8	-0,7	0,3	1,5
Strefa euro - 18	-0,5	0,8	0,8	.	.	11,9	11,5	11,5	0,8	0,4	0,4	0,2	0,7	-2,3	-2,0	1,4
Austria	0,2	0,5	0,0	1,1	-0,4	5,0	5,1	5,1	1,5	1,4	0,8	-0,4	.	1,9	-5,4	.
Belgia	0,3	1,0	0,9	0,1	0,3	8,5	8,5	8,6	0,9	0,3	0,1	5,7	3,4	-0,5	-0,8	-2,0
Bulgaria	1,1	1,8	1,5	-2,1	0,5	-3,0	11,2	11,1	-1,0	-1,5	-1,9	0,4	0,0	7,2	6,4	2,7
Chorwacja	-0,9	-1,0	-0,6	8,9	2,1	-5,2	17,6	16,1	0,7	0,5	0,3	-3,4	3,8	2,7	-7,3 ^e	-8,1 ^f
Cypr	-5,4	-2,2	-1,8	-8,3	9,8	-2,8	16,9	15,3	-0,8	0,3	0,0	-10,6	-0,3	.	-29,4 ^d	-15,6 ^e
Czechy	-0,7	2,3	2,4	7,6	6,2	6,8	5,7	5,7	1,0	0,7	0,6	5,5	5,9	3,2	0,1	7,5
Dania	-0,5	1,1	0,9	1,3	2,2	7,1	6,5	6,4	0,3	0,3	0,2	4,7	-3,0	-2,4	1,6	.
Estonia	1,6	2,4	2,3	-3,5	-1,4	-1,2	7,5	7,5	2,1	0,5	0,0	6,9	3,9	2,8	4,5 ^d	-8,0 ^f
Finlandia	-1,2	0,1	0,0	-0,1	-1,3	-1,4	8,3	8,8	1,8	1,2	1,1	-2,5	-0,7	-0,5	1,0	0,6
Francja	0,3	0,0	0,4	-1,0	-1,3	10,2	10,5	10,5	0,8	0,5	0,4	0,0	-0,3	-1,0	-1,5	-2,8
Grecja	-3,9	0,4	1,6	-4,4	1,1	-15,7	27,8	25,7	-2,9	-1,8	-1,2	-6,2	-5,0	-0,8	-4,7 ^d	22,9 ^e
Hiszpania	-1,2	1,2	1,6	1,1	5,1	-19,4	24,0	24,1	0,3	-0,2	-0,5	-1,5	1,4	1,4	-4,1	9,1
Holandia	-0,7	1,1	1,0	-0,4	-0,2	44,7	7,0	6,5	1,2	0,4	0,3	-0,9	-2,4	-1,4	3,1	-3,0
Irlandia	0,2	.	.	1,7	7,6	26,6	28,2	12,4	0,3	0,4	0,2	-6,6	23,0	38,8	20,0 ^d	10,4 ^e
Litwa	3,3	3,3	2,6	-1,5	-0,3	-1,4	11,1	9,7	0,5	0,3	0,4	-0,2	0,3	1,2	14,3 ^d	17,9 ^e
Luksemburg	2,0	3,2	.	5,7	-3,5	-4,0	6,0	6,0	1,1	0,4	0,2	0,8	4,8	3,6	-0,3	2,0
Łotwa	4,2	3,3	2,4	0,1	-2,5	-1,7	10,8 ^e	10,8 ^e	-0,3	0,7	0,9	1,7	1,3	1,6	11,6 ^d	15,8 ^e
Malta	2,5	3,1	4,0	-26,0	-2,6	-2,0	5,6	5,6	0,3	0,7	0,6	-12,8	-6,3	0,8	-2,9 ^d	1,7 ^e
Niemcy	0,1	1,4	1,2	3,6	2,2	161,1	146,3	5,1	1,6	0,7	0,5	1,4	0,3	0,8	0,3	-1,3
Polska	1,7	3,4	3,4	5,8	6,1	-1,1	8,5	8,3	0,5	-0,3	4,5	1,9	1,7	-3,4	2,7	-1,5
Portugalia	-1,4	0,9	1,1	1,0	3,6	-8,0	13,3	13,4	0,1	0,1	0,1	3,1	-2,3	0,2	-14,5	-5,7
Rumunia	3,5	.	.	7,2	6,7	-4,3	7,1	6,7	1,3	1,8	1,5	10,8	4,2	3,9	6,6	1,3
Słowacja	1,4	.	.	1,9	1,5	2,9	14,3	13,0	0,5	0,0	0,0	7,3	0,4	2,7	-4,4	-4,2
Słowenia	-1,0	2,8	3,1	5,5	2,0	1,1	0,5	9,0	1,2	0,1	0,1	-0,8	1,0	3,9	28,2	6,6
Szwecja	1,3	2,4	2,1	-2,2	0,9	2,4	7,7	8,1	0,3	0,3	0,3	-7,3	-3,9	0,5	-0,4	9,6
Węgry	1,5	3,6	3,1	3,4	4,5	3,8	4,3	9,5	0,4	-0,3	0,1	5,2	5,1	1,7	8,3	7,3
Wielka Brytania	1,7	.	.	-10,6	3,7	-102,4	7,1	5,9	2,1	1,3	.	3,1	1,0	0,8	6,5	6,3
Włochy	-1,9	-0,4	-0,5	1,4	-1,9	28,2	19,0	12,3	0,7	0,2	0,3	-0,4	-2,7	-3,0	-9,6	-10,7

a Dane na podstawie ESA 2010. b Dane wyrównane sezonowo. c Dane wyrównane dniami roboczymi. d III kw. 2013 r. e II kw. 2014 r. f III kw. 2014 r.

B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB ^a			Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a		Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)		Produkcja przemysłowa ^a				Produkcja w budownictwie ^a			
	2013	2014		eksport	import	I-IX 2013	saldo	X 2013	IX 2013	X 2013	IX 2013	X 2013	IX 2013	VIII 2013	IX 2013		
		II kw.	III kw.													2014	2014
	zmiana w % w skali roku																
zmiana w % w skali roku				w mld USD		w %		zmiana w % w skali roku									
OECD	1,4	1,9	1,7	.	.	-482,8	.	7,2	7,2	1,3	1,7	.	2,1	1,6	1,9	4,5	
w tym:																	
Australia	2,4 ^b	2,7 ^b	2,7 ^b	-1,2	-0,5	12,5	13,9	6,2	6,2	2,4 ^c	2,9 ^d	3,0 ^e	5,3 ^f	5,4 ^g	-1,5 ^h	7,0 ^g	6,7 ^d
Chile	4,1	2,1	0,8	-0,1	-9,0	6,5	1,5	6,3	6,3	1,5	5,1	6,1	-1,8	-3,2	-9,8	4,9	.
Islandia	3,5	0,2	-0,3	1,0	15,4	-0,4	0,2	5,1	5,1	3,6	1,8	1,9	-10,8 ^f	-7,6 ^g	14,0 ^h	12,9 ^g	17,8 ^d
Izrael.....	3,2 ^b	2,8 ^b	1,9 ^b	4,2	2,8	-10,7	-11,0	6,3	6,3	1,8	-0,3	-0,3	-7,5	5,7	.	.	.
Japonia	1,5	-0,3	-1,2	-2,8	0,7	-99,7	-80,2	3,6	3,6	1,1	3,2	.	4,6	-2,2	.	.	.
Kanada	2,0 ^b	2,5 ^b	2,6 ^b	4,0	0,3	8,9	-3,8	6,8	6,5	0,7	2,0	.	3,8	3,2	0,2	1,0	.
Korea Południowa	3,0 ^b	3,5 ^b	3,3 ^b	2,8	3,6	31,7	33,7	3,0	3,5	0,9	1,1	1,2	-0,2	-1,6	0,7	.	.
Meksyk	1,1 ^b	2,8 ^b	2,1 ^b	4,5	4,1	-2,5	-3,6	4,8	4,8	3,4	4,2	4,3	.	.	-7,2	4,5	.
Norwegia	0,6	2,0	2,0	-5,0	0,6	41,3	47,5	3,7	3,7	2,4	2,1	2,0	0,0	1,8	.	.	.
Nowa Zelandia	2,2	3,2	3,2	12,3	9,5	-0,2	-0,9	5,6 ^d	5,4 ^e	0,7 ^c	1,5 ^d	1,6 ^e	0,3 ^f	3,4 ^g	2,7 ^d	15,3 ^g	14,1 ^d
Stany Zjednoczone	2,2 ^b	2,6 ^b	2,4 ^b	3,0	3,4	-554,2	-532,6	5,9	5,8	1,0	1,7	1,7	3,4	4,0	4,3	5,0	3,8
Szwajcaria.....	1,9	1,6	1,9	7,0	5,6	23,7	20,3	4,8 ^a	4,4 ^d	-0,3	-0,1	0,0	-1,2 ^f	2,1 ^g	3,0 ^d	0,0 ^f	0,1 ^d
Turcja	4,1	2,6	2,6	5,2	-4,0	-60,6	-74,1	9,1 ^g	9,6 ^d	7,7	8,9	.	3,4 ^f	4,7 ^h	.	.	.
Brazylia	2,5	-0,8	-0,2	-2,1	-2,5	0,4	-0,2	4,9 ^g	4,9 ^g	5,8	6,7	6,6	2,3	-3,2	-4,7	.	.
Chiny.....	7,7	.	.	4,1	1,7	243,6	200,1	.	.	3,2	1,6	1,6	.	.	.	.	.
Indie	4,7	5,9	5,9	3,5	-3,6	-102,7	-123,6	.	.	11,1	6,3	.	2,7	0,9	.	.	.
Rep. Pd. Afryki	1,9	1,1	.	-6,5	-4,1	-13,8	-12,7	24,9 ^f	25,0 ^d	5,5	5,9	5,9	.	.	-3,0	-20,5	.
Rosja.....	1,3	1,0	.	-0,6	-6,3	148,2	134,5	5,2 ^d	5,1 ^e	6,3	8,0	8,3	0,9	0,5	2,6	.	.

^a Dane wyrównane sezonowo. ^b Dane na podstawie SNA 2008. ^c III kw. 2013 r. ^d II kw. 2014 r. ^e III kw. 2014 r. ^f II kw. 2014 r. ^g I kw. 2014 r.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS. Źródło: EUROSTAT, OECD, GUS — dane pobrano w dn. 19.12.2014 r.